PIERRE DE BOISDEFFRE

Dragostea și plictisul

EDITURA EMINESCU

PIERRE DE BOISDEFFRE

Dragostea şi plictisul

194

În româneşte de Sanda Chiose Crişan

EDITURA EMINESCU
1983

Cuprins

Pentru
Madelaine şi Pierre de CALAN

PARTEA ÎNTÂI
OLIVIER sau despre nehotărâre

Nimeni nu este slab
cu voia lui
VAUVENARGUE

1 noiembrie 1954

OLIVIER DESCHIDE FEREASTRA CU un gest hotărât. Un vânt tăios pătrunde în încăpere. Cei doi tineri se apleacă deasupra balustradei la care se reduce, de fapt, balconul şi sorb cu nesaţ aerul umed de noiembrie. Un convoi de maşini înaintează greoi pe sub trupurile cenuşii ale copacilor de pe bulevard. În depărtare, alte crengi golaşe îşi desfăşoară anarhic braţele noduroase, alcătuind, ai zice, un imens morman de vreascuri. Pentru a nu ştiu câta oară, Olivier îl invidiază pe Gérard Montanin: casa din bulevardul Henri-Martin, cu mansarda ei spaţioasă, atât de ingenios amenajată de prietenul său, face parte din inventarul splendorilor burgheze pe care ar fi vrut să le poată dispreţui. O simplă comparaţie cu apartamentul meschin al mamei sale îi lasă senzaţia, deloc plăcută, că acesta din urmă nu este, de fapt, decât o cocioabă. Pe când aici, e cu totul altceva; aici, poţi să nutreşti ambiţii mari, aici îţi vine să strigi: „De-acum să te ţii, Paris!”

Gérard destupă o sticlă de whisky. Cei doi prieteni nu şi-au spus încă niciun cuvânt: aşteaptă parcă amândoi să se închege de la sine vechea lor intimitate: ceea ce-i uneşte e mai degrabă un mod de a simţi asemănător decât amintirile sau gusturile comune. Olivier priveşte stăruitor cravata în dungi şi haina de tweed, miroase neîncrezător tutunul blond şi lavanda de Yardley, ca şi cum aceste mărunţişuri l-ar putea desprinde pentru totdeauna de imaginea unui Gérard metamorfozat în

supus al Majestăţii Sale.

— E nostim, ştii, parcă te şi văd ieşind dintr-un magazin de pe Oxford Street!

— Ei, bătrâne, în şase săptămâni, de când sunt la Londra, am deprins toate rânduielile. Începând cu autobuzul de ora opt care mă depune lângă catedrala Saint Paul şi sfârşind cu sfânta halbă pe care o beau în faţa aşa-numitei mele *boarding-house*[1], viaţa mi-e reglată ca un ceasornic. Dacă m-ai vedea acolo, nu m-ai putea distinge dintre miile de gentlemeni cu umbrelă şi pălărie care, la douăsprezece fix, ţâşnesc literalmente din trotuarele oraşului, dându-ţi senzaţia că descind din majestuoasele portrete ale lui sir John Bargent. Şi, totuşi, regret Parisul. Londra e mult prea mare pentru mine; clădită pentru nouă milioane de albine prea silitoare. Cu câtă bucurie regăsesc Sena, iolele şi vaporaşele ei, cheiurile ei pline de verdeaţă, după ce părăsesc acea Tamisă încorsetată de beton, de poduri metalice, de macarale-gigant şi de cargouri!

Foarte firesc, Gérard trece la englezoaice.

— Dacă nu punem la socoteală amorul, sunt fiinţele cele mai şterse din specia umană. E adevărat că, pentru moment, evantaiul meu nu-i tocmai cuprinzător. Dar ceea ce mă uimeşte e, de pildă, ţinuta lor: o aparenţă pedantă care se destramă în primele clipe de intimitate. La început, mă fura lustrul ăsta înşelător, care dispărea însă, ca prin farmec, odată cu prima sărutare şi din care mai apoi, nu mai rămânea nimic, dar absolut nimic! Miracolul propriu-zis însă e altul: reconstituirea imediată şi exactă a ţinutei iniţiale, deîndată ce „obiectul” în cauză şi-a tras ciorapii!

Şi urmară câteva exemple practice. Dar Olivier nu mai asculta. Era sătul de poveştile astea cu „eroisme” sexuale. Ca şi cum n-ar mai exista pe lume alt subiect de conversaţie!

Gérard observă privirea sa reprobatoare şi se

---

[1] *pensiune* (în engleză, în original).

întrerupse, agasat.

— Ce-i mutra asta?! Doar nu vrei să spui că Mirelle poartă vina toanelor tale?!

— Ba da!

— Ei, fir-ar-să fie, mă-ngrijorezi!

— Şi pe bună dreptate: sunt zile în care îmi vine s-o iau razna. Altădată, nu-mi făceam probleme. Eram pur şi simplu fericit când îmi apărea în cale o femeie. Fie că aveam pe cineva şi mă mândream aproape până la înfumurare, fie că porneam la vânătoare şi nu mă mai gândeam la nimic altceva. Înflăcărarea asta puţin stupidă, bucuria asta mereu nouă au durat câţiva ani. Acum, nimic nu mai merge. Dacă mă uit într-o oglindă, chipul meu mă îngrozeşte. Şi-mi zic: cine ar putea iubi asemenea arătare? Ce mai? Totul mă deprimă. Dacă am o legătură, vreau s-o rup; dacă iubesc, mă frământ neîncetat; dacă nu sunt iubit, disper. Mi-e silă de mine, mă detest. De ce? Nu ştiu. Şi boala asta se pare că mă cuprinde ca un cancer!

— Schimbă-ţi viaţa! Fă pe sfântul. Intră la mănăstire.

— Îţi baţi joc de mine?

— Ba, deloc. Convertiri celebre – cea a sfântului Augustin, mi se pare – s-au datorat acestui „taedium vitae”. Tipi care aveau de toate şi pe care nimic nu-i satisfăcea. Îmi pare că le semeni.

— Posibil! Numai că eu nu cred în Dumnezeu.

— Şi de ce, mă rog?

— Ar fi prea greu să-ţi explic. Pe scurt, pentru că Răul există: şi nici chiar Dumnezeu nu-i poate sta în cale. Iar eu procedez ca toţi ceilalţi: îmi fac singur partea. La urma urmei, de ce-aş renunţa la măruntele plăceri ale vieţii?

O singură plăcere aveam şi eu. Îmi era îndeajuns să cobor în stradă, să privesc o necunoscută: şi inima începea să-mi bată. O privire, un surâs, primul cuvânt, primul sărut... le aşteptam, aşa cum un copil îl aşteaptă pe Moş Crăciun. Dar miracolul nu se mai produce: totul se sfârşeşte stupid, într-o unanimă poftă trivială şi cu

senzaţia unei sudori inutile.

— Din moment ce ştii acest lucru, n-ai decât să renunţi la el.

— Uşor de spus. Şi cu obişnuinţa, ce faci? *Tirania obişnuinţei, obişnuinţa este o a doua natură,* subiectele astea de dizertaţie ne făceau să râdem, în liceu; credeam în libertate. Ei bine! dascălii aveau dreptate. Obişnuinţa este cea mai puternică, ca şi acei fumători care detestă pipa şi pe care-i vezi totuşi aprinzându-şi la nesfârşit tutunul ars; eu dispreţuiesc dragostea, dar nu mă pot lăsa de ea. Ştiu, nu face daraua cât ocaua, dar o iei de la capăt! Viaţa e aşa de searbădă: iubirea a rămas, totuşi, cel mai bun mijloc de a-ţi petrece timpul. Opt ore de slujbă, luni, marţi, miercuri, joi, vineri... Cum dracu' să suporţi litania asta, săptămână de săptămână?

— Dar mai sunt şi petrecerile de seară, week-end-ul, vacanţa...

— Ei, tocmai aici e buba! Vii de la slujbă, vrei să-ţi schimbi gândurile şi hora cea scârboasă reîncepe. Nu cauţi neapărat plăcerea, ci o intimitate oarecare. O să-ţi fie mai puţin frig, îţi zici, în braţele unei femei, o să ai mai puţină sete lipindu-ţi buzele de alte buze, mai puţină teamă simţind că, pe mâna ta, se încleştează degetele firave ale unei alte fiinţe. Şi sfârşeşti prin a urca în prima cameră care ţi se deschide, prin a te arunca asupra unui trup, aşa cum vagabondul se aciuiază, iarna, într-o gură de metrou. Degeaba: eşti singur pentru eternitate. Şi, tot făcând pe prostul, anii trec, implacabili, şi te trezeşti cu pungi sub ochi, cu bărbie dublă, cu chelie: iar acest cvadragenar corpolent va deveni în curând un bătrân. Atunci, priveşti cu milă înspre junii arătoşi, zgomotoşi, care se cred irezistibili... Imbecilii!

Gérard râse cu poftă.

— Brr! Ce haz sinistru! Ceea ce mă linişteşte este lungimea tiradei. Dar puteai s-o rosteşti cu mai multă detaşare, cu un dram de umor. Doar nu suntem la teatru, ce dracu! Bătrâne, hai să-ţi spun ceva: tu, pur şi simplu,

te asculţi pe tine însuţi. Căci eşti ca oricare altul: te suporţi. Aş spune chiar că nici măcar nu-ţi displaci!

— Deci, n-ai înţeles nimic, vorbesc foarte serios, să ştii. Viaţa mea mă îngrozeşte. Mă sufoc, aş vrea să strig, nimeni nu mă aude, nici măcar tu! nimeni! Vrei, într-adevăr, să-mi astup urechile, să aştept moartea jucând biliard, ca ceilalţi? Nu crezi că aş avea nevoie de un alt drog?

— Da, înţeleg... boala e serioasă. Bolnavul a şi început să aiureze. Îţi voi răspunde precum au răspuns părinţii bisericii: vei găsi salvarea în exagerarea răului. Aruncă-te în el, mergi până la capăt în adâncurile firii tale. Toate pasiunile duc spre Dumnezeu, începând cu Dragostea. O dragoste mare: da, da, fiule, nu există leac mai bun. De altminteri, alţii s-au şi gândit la asta.

— Ce vrei să spui?

— Fii prevăzător, fiule! Ia aminte! Loulou a hotărât să te însoare.

— OLIVIER E UN BĂIAT TARE simpatic, dar suferă de... nehotărâre, declară Lucile Peautre, cu un ton ce nu mai acceptă replică.

Loulou Montanin – o bruneţică, puţin cam durdulie, faţă de voinica şi blonda Lucile – profită de ocazie şi aruncă pastila.

— Mami zice că a cam venit vremea să-l însurăm. Tu ce spui de asta?

Lucile, luată prin surprindere, rămâne pe gânduri. O uimeşte oare întrebarea sau încăperea i se pare puţin cam bizară? Să fi cumpărat domnul Montanin o mobilă nouă? El are mania asta: nu suportă ca lucrurile să rămână la locul lor. Şi, ca atare, tablourile îşi schimbă poziţia, obiectele de ceramică îşi tot mută locul pe pian, iar cele de sticlă opalină trec de pe un gheridon pe altul...

Loulou nu se dă bătută.

— Hai, Lucile, fiindcă tot suntem între noi, ce părere ai tu despre Olivier?

— Dar ţi-am spus: este teribil de nehotărât. Olivier e ca un fluture. Nu ştie niciodată ce vrea. De exemplu: intră într-un magazin să-şi cumpere o cravată, încearcă zece, nu ia niciuna, pleacă, chiar dacă a doua zi vine din nou şi cumpără, la nimereală, prima cravată care-i cade în mână. Cât despre proiectul de a-l însura, mi se pare o utopie! Tu uiţi, pur şi simplu, ce succese, ce aventuri are... Te înşală mutra lui de om aşezat: pare atât de serios, n-ai remarcat? O situaţie bună, maşină, îmbrăcăminte sobră, toate astea inspiră încredere. Şi unde mai pui că are o mamă atât de respectabilă, de aristocrată. N-are nimic a face cu tipul clasic de amant... Cum să nu te încrezi într-un ins aşa de curtenitor şi de simpatic care pe deasupra, citează din Claudel. E şi normal să facă cuceriri. Jalnice cuceriri!... Oricum, căsătoria n-ar schimba nimic din toate astea...

— Eu una, sunt absolut convinsă că Olivier nu este fericit.

— Dacă-i aşa, asta e numai vina lui! Fetele se dau în vânt după el...

Deşi nu vrea s-o arate, Lucile strecoară în glas o undă de asprime. Loulou se miră, cu o ingenuitate prefăcută.

— Iată-te devenind cam aprigă în demonstraţie! V-aţi certat cumva?

Lucile dă din umeri, în semn de indiferenţă, dar simte că, în realitate, s-a trădat. Iar a vorbit prea mult. Ea este cea mai bună prietenă a lui Olivier şi dă impresia că-l bârfeşte – ce absurd!

— De câte ori trebuie să-ţi explic? Nu e posibil, omeneşte vorbind, să te certi cu Olivier. E ca şi cum ai avea pică pe o... ectoplasmă. Dar e bine să nu contezi pe el. Şi faptul că te pun în gardă, e pentru că-l iubesc. El este un om slab, ştii bine asta. E uşor să-l seduci. Să-l însori, însă, e cu totul altceva. Ce părere ai? Speri că protejata ta e în stare să se apere?

— Ei, aici e punctul nevralgic: Génia de Verrières e cam naivă.

Lucile tresare, neliniştită.

— Şi atunci? Olivier o să-i vină repede de hac.

— Nu se ştie ca pământul. În primul rând, Génia e *foarte* drăguţă. Apoi, are ceva anume care te tulbură: aerul ei, ideile ei sunt cu totul stranii. E chiar încântătoare. S-ar putea ca, pe Olivier, tocmai asta să-l întărâte... Bineînţeles, tu să nu sufli un cuvânt! Altfel, planul meu n-are sorţi de izbândă.

Lucile îşi ia rămas bun şi pleacă, visătoare. Ideea prietenei ei o agasează; nu se poate obişnui cu imaginea unui Olivier însurat. Până acum a trăit împăcată cu gândul că băiatul aleargă de la o fată la alta, fără să aparţină, în fapt, nici uneia. Lucile şi Olivier îşi spuneau totul, pentru că relaţiile lor nu se situaseră nicicând pe un plan sentimental. Olivier încercase să-i facă curte, dar Lucile stopase din timp pornirea lui. Greşise oare purtându-se aşa? se întreba. Cu siguranţă, dragostea nu o tentează în niciun fel, cuvântul ăsta ascunde prea multă melancolie, decepţii şi chiar prostie. Lucile are o situaţie, bani, prieteni, slavă Domnului, nu ţine cu niciun chip să renunţe la viaţa asta liberă şi uşoară în schimbul unui menaj care, la urma urmei, nu e decât o corvoadă. Poate, dacă ar fi vorba de un bărbat bogat sau celebru. Or, nu e cazul lui Olivier. Şi atunci, de ce această nelinişte, de unde acest început de gelozie?

LUCILE A CAM ÎNGHEŢAT ÎN MICA Panhard a lui Loulou – o maşină clasa întâi, nemaipomenită, cu schimbător automat de viteze. Ca să nu înţepenească, tropăie de zor, în timp ce Loulou o freacă pe spinare. Un grog bun nu i-ar strica deloc acum, ba, chiar ar feri-o de o eventuală răceală. Un aer neplăcut, rece şi tăios îi străbate pelerina (din bulevard,

abia poţi zări ceasul cel mare din gara Lyon-Paris). Cele două fete s-au postat pe trotuar, la câţiva metri de ieşire: trenul din Annecy va fi aici în două minute. Lucile îşi dă seama că nu are nicio ranchiună la gândul că o va cunoaşte, în fine, pe Geneviève de Varrières: proiectul prietenei ei Loulou cere mult tact, ordine, metodă; n-ar fi bine ca Olivier să se aprindă prea tare dintru început. Iar Loulou nu mai poate de nerăbdare! E în stare să-nfrunte cea mai cumplită vijelie, într-atât o entuziasmează micul complot pe care l-a pus la cale; se ridică în vârful picioarelor, să vadă mai bine, îi împinge pe oameni, dar cu o atât de bună dispoziţie, încât, nici măcar nu încearcă să-l pună la punct pe un trecător care, enervat de ghionturile primite, îi adresează câteva cuvinte nu tocmai plăcute.

Călătorii încep să se scurgă valuri-valuri spre ieşirea din gară. Loulou tocmai arată înspre o fetişcană nostimă, cu faţa mică şi uluită sub o pălărioară de lână roşie. Face gesturi cu umbrela, îşi cheamă pe nume verişoara, care o zăreşte, întinde biletul şi se strecoară spre ieşire: e, într-adevăr, frumoasă, Loulou a avut dreptate. Brunetă, mică şi slăbuţă, cu părul negru, cu un nas drept şi nişte ochi limpezi, cu o faţă puţin tristă, pe care o luminează un surâs de copil.

Urmează îmbrăţişările şi apoi drumul către maşina parcată foarte aproape de gară, pe bulevard. Loulou demarează ca o săgeată, cât pe-aci să se ciocnească de un autobuz şi porneşte cu toată viteza spre oraş.

— Ei, iată-te şi aici, iubito! Ai un noroc – strigă Loulou încercând să depăşească o camionetă. Tati şi Mami sunt la Cannes; casa e a noastră şi va fi plină seară de seară cu prietenii lui Gérard, cu prietenii noştri – îţi promit. În program: orgie de teatru şi de concerte. Azi chiar, la masa de prânz, îl vei cunoaşte pe Olivier Sablons: un prieten de-al lui Gérard. Inteligent şi cultivat. Împrumutăm de la el reviste şi *Operele complete* ale lui Saint-John Perse, legate în piele!

Amuzată, şi vag înspăimântată, Génia nu scoate un cuvânt. Regretă sincer absenţa mătuşii Aimée – pe care cu greu se obişnuieşte să o audă numită „mami”. Of, şi această Loulou, cu Lucile a ei cu tot, şi palavrele lor – ce mori hodorogite! Are senzaţia că a rămas în urmă cu un secol. Timp de trei săptămâni, va trebui să vorbească, să mănânce, să alerge cu viteza asta supersonică. Precum Manon la coborârea din diligenţă, Génia se simte cuprinsă de un vârtej care-i dă senzaţia că se clatină. Toate acestea îi aduc în minte cea dintâi recreaţie din curtea gimnaziului Sacré-Coeur, fiorul care-o străbătuse atunci, văzându-se antrenată în jocul fetelor care săreau coarda. Ce ameţeală! Şi coarda, mânuită cu pricepere de elevele mai mari, se învârtea ritmic şi provocator: Dumnezeule, cum să te apropii şi să te fereşti în acelaşi timp de atingerea ei usturătoare? Şi totuşi, fetele, rând pe rând, cu o uşurinţă de invidiat, se strecurau sub coardă într-o fracţiune de secundă, exact când aceasta se afla deasupra capetelor lor şi săreau pe loc, de zece ori la rând. Astăzi, Génia e din nou antrenată într-un joc bizar şi provocator, fără să-i cunoască regulile. Care va fi scorul – nu se ştie. Deocamdată, se simte stingheră, ca o răţuşcă părăsită, cum ar spune mama ei.

*

Olivier Sablons îşi analizează plictisit bărbia; oglinda concavă îi redă imaginea neprevăzută a unui masiv geologic: ai zice o culme ameninţată de eroziune. Proasta dispoziţie a căzut asupra lui ca un trăsnet; sau poate i-a fost provocată de visul acela urât, de o remarcă agasantă a mamei sale (Fii atent, dragule! Ai început să te îngraşi: n-ar trebui să mai mănânci atâta unt...”). Şi totuşi, visul îl sâcâie. Continuă să-l însoţească imaginea acelei fetişcane negricioase şi firave care-i apăruse, la început, doar pentru o clipă. Se făcea apoi că se afla într-o grădină închis: o peluză în mijlocul unui bazin având, de jur

împrejur, un zid gros de piatră. Fata bătea la poartă, dar el, prăvălit într-un şezlong, se ferea să deschidă. Îi auzea distinct glasul, de partea cealaltă a zidului: nu era nici ameninţare şi nici strigăt în vocea aceea plăpândă, ca o rugăminte. Şi după aceea, totul devenise confuz. Se găsea parcă într-un avion; foarte departe, suspendat în văzduh deasupra unui ocean de nori, privea hublourile izbite violent şi cadenţat de o ploaie amestecată cu zăpadă. Timp de o clipă, regăsi chipul fetei: doi ochi negri îl fixau cu stăruinţă. În momentul acela auzi sunetul strident al deşteptătorului şi aprinse veioza, buimac şi uşor neliniştit.

În ciuda voinţei lui, visul îi cam dă târcoale. Dar nu iubeşte nicio fată brunetă, iar celelalte ştiu foarte bine că Domnul n-are de gând să se-nsoare. Doar n-o să-i facă Mireille vreun plod!... Asta ar fi culmea! Cel mai bine e să nu crezi deloc în visuri, pentru că în faţa lor te simţi dezarmat. Ele vin dintr-o lume împotriva căreia nu poţi face nimic. Nu poţi să le respingi emisarii, nu poţi nici măcar să te explici cu ei…

Şi, una peste alta, Olivier se află în mare întârziere.

Astăzi ia masa la familia Montanin, cu o verişoară din provincie de care Loulou i-a vorbit mai mult pe şoptite, lăsându-l să bănuiască o groază de lucruri. Va trebui, aşadar, să se bărbierească cu grijă şi să-şi pună un costum potrivit, căci nu va mai avea timp să treacă pe acasă până la prânz. Lucile şi Loulou îi sunt vechi prietene, aşa că, în ce le priveşte, nu şi-ar da el atâta osteneală. Dar trebuie să placă verişoarei. Şi, din păcate, ca să o cucerească de-a binelea, nu e de ajuns să se facă remarcat, trebuie pur şi simplu s-o uluiască: un costum elegant, o maşină sport, tutun blond, cravată de Fath, o lavandă de prestigiu sunt accesorii indispensabile în acest sens. Fetele nu mai seamănă azi cu eroinele lui Francis Jammes. Nici pomeneală de o Clara d’Ellébeuse, ingenua cu pălărie de soare! Sunt, mai degrabă, partenere impasibile care-şi pândesc prada pe sub gene lungi,

rimelate. Escapadele de zece mii de franci nu le mai impresionează; de altminteri, sub această cifră, o pariziancă nici nu se consideră iubită. N-are a face că Génia de Verrières locuieşte în provincie, se va învăţa şi ea rapid cu asemenea pretenţii. Olivier se rade cu mare viteză, bineînţeles se taie, îşi şterge bărbia, deschide şifonierul, ezită... şi, în cele din urmă, îşi pune un costum închis, poate puţin cam uzat, o cravată englezească, o vestă şi pantofi de antilopă. Coboară în fugă scara şi se aşază la volan.

Fir-ar să fie, îşi aminteşte dintr-o dată că nu şi-a reparat aripa. Se simte de parcă ar avea o mână bolnavă: încă un punct slab. Maşina, după cum se ştie, este nevasta celibatarului. Totul e să formezi cu ea un cuplu, acceptabil, dacă nu chiar agreabil. Din păcate, luna de miere trece repede. Olivier nu mai simte nicio mândrie pentru *a sa* patru cai putere: cam o dată pe săptămână, sâmbăta, mai lustruieşte în scârbă capota, uitându-se cu destulă invidie la cromul strălucitor al altor maşini nou-nouţe. Cu o Simca-Sport, ar face de zece ori mai multe cuceriri şi n-ar mai avea nici nevoie să mai cheltuiască pe deasupra şi atâta energie spirituală.

Fără să vrea, se tot întreabă: „oare, de data asta mă va iubi cu adevărat?” De ce această nerăbdare? Dacă ar fi bogat, celebru, fericit, şi-ar mai pune o întrebare aşa de tâmpită? Oare să fie criza celor treizeci de ani pe care începe să-i simtă? Ce înseamnă, de fapt, cuvântul „fericire”, sub care se ascund atâtea lucruri de vânzare? Mama lui nu-l vede decât sub masca acestui cuvânt: director al unei bănci sau al unei companii de asigurări, în fine, director undeva, nu contează unde, ginere al unui mare industriaş şi tată a trei copii, frumoşi foc şi deştepţi. Olivier nu are imaginaţie casnică, de altfel nu are niciun fel de imaginaţie, dar i-e ruşine, oricum, de îngustimea orizontului său: o maşină, micul apartament al mamei sale, o oarecare situaţie, câteva prietene, şi cam atât. Ah! să ieşi din mediocritate, s-o iei de la capăt, să strigi, ca la

douăzeci de ani: „Viaţa e-a mea, pământul mi se aşterne la picioare”! Unde e vremea când Durieux îi recita din *Tète d’Or*? (Îşi mai aminteşte încă: „Cébès, mi-a fost dată o forţă, aspră şi sălbatecă! Este patima bărbatului şi nicio sământă de femeie nu se află în mine...”). Visase odată ceva: să fie scriitor. Dar maică-sa veghea din umbră; familia Sablons era o familie respectabilă, nu admitea rătăcirile. Din ea ieşiseră notari, ingineri şi, slavă Domnului, niciun Verlaine sau Rimbaud. De altminteri, ca să scrii, trebuie să fii rentier, or, ei erau ruinaţi, în orice caz, nu prea departe de această situaţie. Ce fericire, când Olivier a pus mâna pe slujba de la *France-Électricité!* Îşi asigura astfel nu numai pâinea, dar şi securitatea materială. N-avea a se teme de-aci înainte de vreo faptă nesăbuită sau de vreun atac neaşteptat: Olivier devenea în felul ăsta un cal de manej care-şi face cuminte exerciţiile şi nici prin gând nu-i trece să sară din hăţuri...

De şase ani, Olivier nu cunoaşte altă evadare decât amorul. Seara, când scapă de la birou, i se pare că începe o altă viaţă. În stradă, cea mai fugitivă ocheadă a vreunei necunoscute îl face să tresară. Primul cuvânt, primul surâs, ce miracol! Dacă femeia rezistă, o, ce bucurie! Ţi se pare că ascunde un secret, o comoară. Intră în joc gelozia, sentimentul intolerabil că poţi fi exclus... Din păcate, niciodată nu cucereşti cu adevărat fiinţa pe care o iubeşti, iar celelalte contează prea puţin.

Ca să seduci, îţi trebuie spirit şi – ceea ce e mai rar, dar mult mai bine cotat – bună dispoziţie. Trebuie să răspunzi la telefon, să-ţi faci timp liber, să le conduci pe domnişoare acasă – chiar şi până la Vincennes sau Saint-Denis –, să le asculţi... Didier e un bădăran, Bertrand nu le iubeşte, iar Jacques, care-ar fi vrut să le ceară mâna, e un prost. Trebuie să te prefaci interesat de aceste mărturisiri tulburătoare: Isabelle sau Nelly descoperă un confident, şi mâine îşi vor rezema fruntea de umărul lui.

În acest punct, încep dificultăţile. Olivier nu detestă amorul. Dar nici nu s-ar zice că se dă-n vânt după el.

Desigur, profită pentru a-şi satisface orgoliul, dar savoarea lui înţepătoare se epuizează repede. Şi rămâne cu un gust amar, pe care fiece sărutare îl face şi mai greţos. Doar primul gest contează: restul e umplutură, rutină... sau şi mai rău. A crezut că fuge de singurătate, dar regăseşte singurătatea în aşternutul asudat, care i se pare dintr-odată prea îngust şi unde încearcă să-şi afle somnul alături de un trup de la care nu mai aşteaptă nimic. Olivier participă prea puţin la plăcerea partenerului. Fizica amorului îl dezgustă. Nu mai recunoaşte chipul încântător de mai 'nainte, gesturile graţioase, deformate acum, şi parcă degradate brusc de sudoarea nestăvilită a poftelor...

Totul ar fi, desigur, altfel dacă ar iubi. Şi-ar regăsi sufletul, epuizat de atâtea aventuri deşarte. Clipa de faţă poartă un nume poetic: Génia de Verrières. Ca un prizonier în adâncul temniţei sale, Olivier descifrează un glas prietenesc, care poate fi acela al eliberării. Să fie semnul aşteptat pentru ca, în sfârşit, s-o rupă cu Mireille? A încercat de mai multe ori, dar niciodată n-a reuşit să ducă treaba la bun sfârşit. La urma urmei, de ce să părăsească o fată care ţine la el, care ia viaţa aşa cum e şi nu-i face probleme, sau, în orice caz, nu prea multe?

Olivier îşi mai potriveşte odată cravata în oglinda retrovizoare şi porneşte motorul. Oricum, o va vedea în curând. Numai de nu l-ar decepţiona!

*

Instalată cât se poate de confortabil într-un fotoliu masiv tapiţat cu pluş gri, Génia îşi aşteaptă verişoara: vor merge la teatru împreună cu Lucile Peautre şi cu Olivier Sablons. Génia se simte puţin stingheră; n-a mai îndrăznit să-şi pună colierul de coral – Loulou pretinde că nu se mai poartă decât în provincie – iar bluza albă şi fusta de tafta i se par acum demodate. E derutată chiar de aspectul acestui salon. Obişnuită cu mobile stil Louis XVI şi cu

dulapuri masive de stejar – habar n-are din ce material e făcut, de pildă, acel ciudat cal chinezesc, aşezat pe şemineu. O contrariază până şi pianul, de un alb strălucitor. Nu, nu se simte bine în camera verişoarei ei. „Încăperea asta e straniu de tinerească!”, o auzise pe Lucile spunând. Ei i se pare însă că aceşti pereţi galbeni şi albaştri, cu lămpi tubulare şi gravuri abstracte emană un aer artificial şi morbid. Oricum, preferă vechea ei mobilă ţărănească şi tapetul acela ieftin, înflorat.

Ce schimbare imensă de opt zile încoace! Şi totuşi, viaţa asta nouă nu e tocmai cea pe care şi-a dorit-o. Ar fi vrut atât de mult să-şi facă studiile la Paris, să locuiască în căminele studenţeşti, să urmeze cursurile Sorbonei, să petreacă cot la cot cu studenţii mai mari... În loc să-i asigure cei cincisprezece sau optsprezece mii de franci pe lună, care i-ar fi ajuns cu siguranţă să-şi plătească pensiunea, mama ei se consideră achitată faţă de ea cumpărându-i două rochii pe care Génia le îmbracă de câteva ori...

Bineînţeles, biata ei mamă nu-i doreşte decât fericirea. „Caută să cultivi relaţiile familiei Montanin. Poate-ţi găseşti un bărbat...” Ca şi cum prietenii lui Gérard n-ar aştepta decât să se încurce cu o provincială scăpătată! Ce este ea pentru ei, decât o verişoară care trebuie scoasă, din când în când, în lume? Şi, la urma urmei, săptămânile astea idioate nu înseamnă nimic, din moment ce tot trebuie să se întoarcă acasă, în Savoia, şi să reînceapă certurile, bucătăria sau scurtele vizite la fermă. Doar dacă... Nu, nu se poate, ar fi prea frumos; cum s-o placă tocmai pe ea Olivier Sablons? Şi totuşi, Loulou i-a dat a înţelege câte ceva: „Ce ştii tu, bărbaţii s-au cam săturat de tipele din Saint-Germain-des-Prés, neglijente, vulgare, costisitoare... Cui i-ar conveni să se aleagă cu mai ştiu eu ce?... Cât despre cele din arondismentul şaisprezece, să zicem că nu au păduchi, dar nici idei; în schimb, la pretenţii, nu le întrece nimeni. Aşa că nu văd de ce nu le-ar stârni interesul nişte fete de

provincie. De ce să le dispreţuiască? Olivier te credea poate un fel de călugăriţă, cu ochelari în vârful nasului, cu ciorapi groşi de bumbac şi cu lungi cozi strânse cuminte în clame. Fii convinsă, i-ai cam răsturnat prejudecăţile!” Ei, de-ar fi aşa! Dar, dacă toate astea nu erau decât în imaginaţia Lucilei? Această nouă prietenă prea se arată amabilă şi preocupată s-o pună în valoare pe Génia. Începe să-i fie teamă de mania asta a ei de a se băga în toate şi de a dirija, de nemaipomenita ei artă a dedesubturilor. Ai crede chiar că are dreptul să dispună cum vrea de Olivier. Iar el e drăguţ şi simpatic; deşi Génia l-ar plăcea mai mult dacă ar arăta ceva mai puţină siguranţă de sine. Dar e ca toţi ceilalţi: se crede obligat să facă pe grozavul...

Uşa se deschide brusc. Loulou îl introduce pe Olivier, apoi dispare fără un cuvânt.

— Permiteţi să mă aşez? întrebă Olivier.

Curioasă, maniera lui Loulou de a-şi planta aici invitaţii, ca şi cum aceştia n-ar avea altceva de făcut decât să-şi încredinţeze reciproc secrete capitale. Lipsă de tact prin exces de tact: o formă, încă neomologată, de indiscreţie. De ce să stăm în picioare? Să luăm frumuşel loc. Iată: e mult mai bine aşa. Ei, cum e sejurul la Paris? Muzee multe, concerte? Ce se mai vede de la înălţimea Turnului Eiffel? Dar spune ceva! doar nu suntem ca la un joc, să mă laşi să-mi dau singur răspunsurile! Hai, curaj, pune-mi o întrebare. Oricare.

Génia ezită, se gândeşte.

— Vă... plictisiţi uneori?

Ce întrebare tâmpită! Génia roşeşte şi nu mai ştie ce să spună altceva.

— Până la urmă orice acţiune eşuează în plictis, tot aşa cum râurile se pierd în mare; cugetarea asta e demnă de un La Rochefoucauld, nu? Munceşti fără nicio ţintă, te distrezi, fără plăcere, îţi umpli golul cu nimicuri, şi tot aşa, zi de zi, ştiind prea bine că nu ajungi nicăieri, că nimeni nu te iubeşte şi că nimic nu e adevărat; asta e viaţa când

o iei aşa cum e, fără ocolişuri şi înflorituri.

Génia ascultă, extrem de emoţionată. Cuvintele cad asupra ei precum picăturile de apă în jgheaburile de la Bergerie, ferma ei din Savoia, sau ca nişte note răzleţe dintr-o sonată de Chopin. Viaţa lui Olivier să fie oare, ca şi a ei, la fel de monotonă?

— Nu ai momente când îţi auzi ceasul de la mână? Sau zgomotul strident al unui deşteptător într-o cameră în care domneşte o linişte de mormânt? Crede-mă, zău: cu fiecare bătaie a pendulului, s-a dus pe apa sâmbetei încă o şansă de a fi fericit. Anii trec ca nişte clipe. La început, nu dai atenţie. Arzi de nerăbdare să trăieşti! Te ameţesc câteva momente de perfecţiune. La optsprezece ani, te laşi dus de vârtejul unei iubiri fulgerătoare; la douăzeci şi trei, ţi se profilează imaginea unui cămin fericit. Dar astea trec repede... Şi fiecare clipă nouă de fericire ţi se pare o copie nereuşită a celei dinainte, dacă nu chiar o caricatură. Şi constaţi că nimic nu rezistă în timp, pentru motivul că nimic nu este adevărat. Doar singurătatea rămâne, sentimentul că nimeni nu te iubeşte cu adevărat, că nu eşti folositor nimănui şi, de fapt, că nu eşti bun de nimic. De altfel, nici măcar nu-ţi dai seama; ai o slujbă, mai ieşi din când în când, pleci în week-end, într-un cuvânt, te tot agiţi ca să nu auzi acel tic-tac înfricoşător. Nici măcar nu ţi-e teamă. Fiindcă totul se încadrează perfect în monotonia tabloului. Până şi prostiile noastre capătă, aşa, un aer de obişnuinţă, de rutină. Foarte rar, se întâmplă totuşi să fim zdruncinaţi de ceva; căruţa şchioapătă, şi tânărul nu vrea să moară, cel puţin nu imediat. Zadarnică trudă! Crede-mă, domnişoară, nimic pe lume nu rezistă plictisului. Şi, până la urmă, îţi zici: gata, s-a terminat, am încetat să lupt, nu mai vreau să iubesc pe nimeni...

— Taci, nu-i adevărat!

Génia, fără să vrea, a ridicat, pur şi simplu, tonul. Se scoală înmărmurită, cu ochii plini de lacrimi. Olivier o priveşte surprins şi face câţiva paşi spre ea. Génia nu

îndrăzneşte să respire. Ce va face el acum? Dacă o sărută, simte că va muri pe loc. Şi ce surâs ciudat are!

— Dar ce sensibilă eşti?! O, ce bine, mai văd şi eu o fată cu suflet. Hai, calmează-te. Am avut şi noi minutul nostru de adevăr, aşa, în doi, fără să-l ştie nimeni. De acum încolo, vom fi cuminţi şi vom începe iar să vorbim ca să nu ne spunem nimic. Ce-ai mai făcut zilele astea?

Génia a vizitat Luvrul.

— Ai văzut pânzele impresionante ale lui Rubens, Viaţa Mariei de Médicis? întreabă Olivier. Frumoasă femeie, o adevărată matroană. Şi, apoi, purpură, arme sclipitoare, oţelărie clasa-ntâi, cardinali, miniştri, lume bună! Dar, ai remarcat, dincolo de bătălii, serbări, tratate, un colţişor de cer? Un minuscul colţişor de cer albastru...

În vestibul se aude o uşă trântită.

Intră Lucile şi Loulou, pălăvrăgind zgomotos. Şi cei patru prieteni pleacă la teatru.

Olivier nu urmăreşte ce se petrece pe scenă. Nici cei patru colonei care declanşează în sală cascade de râs zgomotos, nici atrăgătorul decor rococo nu-l împiedică să privească profilul Géniei de Verrières. Fetiţa asta nu e numai frumoasă, este... cu totul deosebită. Ochii ei limpezi, puţin trişti, evocă o altă lume, ceva fragil, inocent. Buzele subţiri par că ascund o muzică secretă, subtilă, captivantă, iar minunatul ei păr negru, adunat în coc, plăsmuieşte imagini mai adânci, aproape senzuale. Năsuc mic şi aerul ăsta parcă mereu mirat o fac să semene cu un copil. Dar îl fascinează mai ales discreţia Géniei. Cât de plăcută şi liniştitoare este fata asta care nu scoate niciun cuvânt şi care te priveşte tot timpul, faţă de cele două fetişcane care trăncănesc într-una ca nişte mori stricate!

Olivier o contemplă. Nu e deloc sigur dacă ea îl place, dar nu mai are chef să facă dragoste, ci, pur şi simplu, de data asta vrea să fie iubit. E hotărât, aşadar, s-o rupă cu Mireille.

MIREILLE BASTIEN – IATĂ O FIinţă care-l înfricoşează pe Olivier. Îl impresionează la ea picioarele solide, mâinile oarecum bărbăteşti, gura mare şi severă. Fata asta are o poftă formidabilă de mâncare, bea numai băuturi tari, seci şi e neobosită în dragoste. Accesele ei de mânie au ritmuri rapide şi tumultul fenomenelor naturale: în asemenea situaţii, Olivier bate, de obicei, în retragere. Mireille este absolut sclipitoare, mai ales când îşi confesează nefericirile. Povestirea se înşiruie atunci, sfâşietor; ea însăşi a sfârşit prin a crede în adevărul cuvintelor rostite şi prin a vedea în chiar sinuciderea tatălui ei – Paul Bastien – încoronarea unei perfecte, sublime disperări. Îi place teribil să strecoare în conversaţie nume ilustre, ca Modigliani, Apollinaire sau Nijinski, nume ce o ajută să se convingă că Bastien-tatăl va cunoaşte gloria lor postumă.

Olivier se cam lăsase prins în mrejele acestei poveşti frumoase. Nu era oare Mireille cea care cânta (întotdeauna: cap de afiş) în localurile cele mai la modă? Nu avea ea, oare, în camera ei, un desen de Picasso, albastru şi roz, sofisticat dar seducător, alături de afişe multicolore şi de fotografii cu dedicaţie? La început, Olivier fusese pur şi simplu flatat de această legătură amoroasă, care avea în ea strălucirea spectacolului şi reuşea să-l smulgă din meschinăria vieţii sale micburgheze. Dar mirajul dispăruse repede. Olivier descoperise, rând pe rând, săptămânile de şomaj, contractele rupte înainte de a fi semnate, înregistrările eşuate, proiectele de film niciodată realizate, prietenii care dispăreau în neant ori de câte ori erau solicitaţi şi, în cele din urmă, nota de plată – pentru gaz sau lumină – care trebuia iute achitată. Mireille continua să-i adoarmă simţurile, să-i fardeze viaţa, înfrumuseţându-i pe toate părţile situaţia, perseverând în a i se înfăţişa drept o neînţeleasă şi evocându-l în fiece clipă pe Rimbaud la

spitalul din Addis-Abeba (voia să spună: Marsilia) sau pe Mozart la groapa comună. De când încetase să mai creadă în geniul ei, Olivier era convins că Mireille n-avea niciun dram de talent şi începuse să se simtă stingher ori de câte ori era văzut la braţul acestei femei-mamut, puţin cam prea coaptă şi care cânta prin localuri...

Şi totuşi, se supune, plictisit, ritualului. Îmbrăţişează cuminte sânii ei mari, sărută buzele calde şi fade. Se porneşte apoi, firesc, obişnuita flecăreală.

— De-ai şti ce succes am avut! Uite, ţi-am adus poze. Vezi? sunt alături de Preşedinte.

Olivier recunoaşte chelia, papionul, zâmbetul electoral, în fotografie, Mireille arborează o pălărie bizară.

— Ce-i cu năzdrăvănia aia pe cap?

— Of, ce prost eşti! Sunt în Diana de Poitiers, pregătim un spectacol de sunet şi lumină.

De fiecare dată, acelaşi lucru: e înhăţat, stors, devorat ca o pradă; scârbit de sudoare, de îmbrăţişări şi săruturi nedorite, e ca şi cum ar fi înşfăcat de tentaculele lacome ale unei caracatiţe. Ori de câte ori încearcă să se descătuşeze din strânsoare, Mireille îl înlănţuie şi mai tare cu braţele-i lacome.

— Mă iubeşti?

Nu e clipa cea mai potrivită să-i răspundă: nu. Ce se întâmplă cu el? Inima îi face figuri: a-nceput să se-nmoaie, iar voinţa lui, lucidă adineaori, e iar încătuşată. Zăreşte pe masă obişnuitul *breakfast,* simplu dar înduioşător: pateu, o prăjitură cu cremă, şampanie proastă. La urma urmei, fata asta nu-l are decât pe el, iar el, cu câte prietene se poate lăuda? Mireille, slavă domnului, nu e lipsită de temperament; arată, în plus, foarte bine, e pătimaşă în amor şi plină de atenţii. De ce-ar părăsi-o, când, deocamdată, nu are nicio altă perspectivă, şi pe deasupra, nu e sigur de nimic, nici măcar de el?

— Ai putea să-mi răspunzi, totuşi! Nu, nu se mai poate! cuvinte bune – nu, scrisori – nu, cadouri – nu; ce fel de

viaţă-i asta? Cât despre amor să nu mai vorbim: domnul e firav, nu vrea să-şi consume energia, domnul se menajează.

Olivier, sub pătură, schiţează un zâmbet. Ce mai la deal la vale, Mireille nu-l mai excită deloc. O dată sau de două ori era cât pe-aci s-o dea în bară...

— Şi ştiu de ce! Te întâlneşti, în continuare, cu Lucile! Bună târfă, n-am ce zice, cu aerul ăla de fată de pension şi cu trăncăneala ei simandicoasă! Gata, s-a terminat! Ori ea, ori eu!

Mireille se ridică şi gesticulează cu furie. Se înfierbântă pe măsură ce vorbeşte şi ochii, aţintiţi asupra lui Olivier, scapără scântei. Olivier ştie ce urmează: va arunca cu zgomot un obiect lipsit de valoare; probabil una din scrumierele de ceramică pe care i le-a dăruit când s-a întors din Saint-Paul-de-Vence. Tot atunci vine şi momentul când o va plesni, după care – e convins – strigătele ei vor înceta. (O palmă, pentru ea, este o nemaipomenită dovadă de dragoste şi, totodată, un excelent sedativ). Mireille aşteaptă câteva clipe, timp în care iritarea i se accentuează. Cum băiatul pare nehotărât, ea apucă înfuriată una din pozele lui înrămate în piele, o arunca jos şi o calcă în picioare. Lui Olivier aproape că nu-i vine să creadă în fericirea asta. Mireille îi oferă pe tavă pretextul pe care-l căuta. Se ridică, îşi pune vesta şi cravata, se strecoară fără o vorbă în hol şi coboară în grabă scara ce duce spre ieşire.

Ajuns jos, începe să fie cuprins de remuşcări: fuga asta e cu totul lipsită de eleganţă. E limpede, începând din clipa asta a rămas fără amantă. Aşadar, fără amantă şi îndrăgostit de o puştoaică. Un lucru-i sigur: e la o vârstă ingrată!

— EI, LUCILE, CE ZICI? CRED CĂ am câştigat! Génia zburdă ca un mieluşel şi izbucneşte în

râs din te miri ce. N-o mai recunoşti! Iar Olivier, toate serile şi le petrece cu ea.

— Şi crezi că Génia îl iubeşte?

În glasul Lucilei se simte oarecare duritate. Loulou o cam scoate din sărite: prea face pe protectoarea şi pe devotata cu fetişcana asta, care nu i-a suflat un cuvânt Lucilei; ca şi cum dragostea ei ar fi ceva atât de nemaipomenit. De altminteri, ea, una, nici nu pretinde să i se facă neapărat confidenţe. Iar povestea asta a cam început s-o calce pe nervi.

— Dacă-l iubeşte... greu de spus aşa ceva. Doar ştii ce misterioasă e Génia, Dar, îndrăgostită e sigur; pentru asta bag mâna-n foc! Te miră?

— A, nu, bineînţeles! Dar mă uimeşte Olivier: să i se aprindă călcâiele după o fată aşa de ştearsă. Nu prea-i stă-n fire.

— Ei, ştii că eşti bine! După ce că noi două am aranjat totul, acum vrei să dai înapoi. Prea târziu, iubito: aşa-i cu genul ăsta de experienţe, te cam duc de nas! Îţi mărturisesc că pe mine, mai curând mă amuză povestea asta. Şi apoi – o să zici că fac pe dădaca – nu facem în fiecare zi fapte bune: aş fi, într-adevăr, încântată s-o ştiu pe Génia fericită datorită nouă.

Génia, Génia... tot timpul, numai ea: asta-nseamnă spirit de familie. Nu-i nimic, de Olivier se va îngriji ea, Lucile. Oricum, e clar că nu va fi fericit dacă se va însura cu gâsculiţa asta. Pe de altă parte, dacă n-o ia de nevastă, Génia va fi cea nefericită. Hotărât lucru, fraierii ăştia doi au mare nevoie de ajutor!

*

Da, aşa e, fericirea nu atrage de obicei simpatie. Niciodată, Génia nu s-a simţit atât de singură. Dumnezeu i-e martor ce mult ar vrea să-şi împărtăşească cuiva speranţele; dacă ar face-o, ar crede poate şi mai mult în

ele. Dar nu îndrăzneşte să-i spună nimic lui Loulou, şi cu atât mai puţin Lucilei. Foarte probabil, vară-sa ar râde de ea, iar Génia nu e atât de sigură de viitor, ca să poată înfrunta ironiile, oricât de nevinovate ar părea ele. Cât despre Lucile, „e-un pui de lele, îi spune mereu Olivier. Nu care cumva să-i destăinui ceva, că cine ştie ce-i mai cloceşte mintea!” Oare de ce Olivier n-o înghite pe Lucile? Ce s-a petrecut între ei? Mai zilele trecute, în mijlocul unei conversaţii presărate cu aluzii misterioase, s-au oprit brusc, Lucile a roşit, Olivier a fost contrariat şi toată lumea s-a simţit stânjenită. Oare merită explorate aceste zone de umbră, destul de îngrijorătoare totuşi, care învăluie viaţa lui Olivier? Da, e frivol, egoist, uşuratic, a avut amante... Génia poate să admită totul, cu condiţia să nu se îndoiască de loialitatea lui. Multe poţi trece cu vederea unei fiinţe dragi, dacă aceasta nu-ţi ascunde nimic. Dar numai simplul gând al minciunii face imposibilă încrederea, provoacă mii de temeri şi adânceşte prăpastia dintre cei doi. Când spui despre un bărbat că e frumos, cinstit sau curajos, ştii la ce să te aştepţi. Olivier e doar seducător. Dar are o seducţie primejdioasă, ambiguă. Nu i-a spus Géniei că o iubeşte, dar toate faptele lui lasă să se înţeleagă aşa ceva, iar ea nu poate să nu-l creadă. Dacă Génia l-ar întreba, de exemplu: „Mă iubeşti?”, el ar evita poate răspunsul printr-un zâmbet. În unele momente, Génia are impresia că descoperă, în spatele acestui băiat curtenitor, discret şi îndrăgostit, un om rece, distant, ascuns, stăpân pe sine, calculat, care o manevrează ca pe-o păpuşă, încotro vrea el, şi o atrage în capcane nevăzute...

Sună telefonul. Génia aleargă să ridice receptorul. E Lucile – păcat...

— ...Te invit, împreună cu Loulou, bineînţeles, la o mică petrecere cu bridge pe care o dau sâmbăta asta la mine acasă... Cum, nu joci bridge? Nu-i nimic, ai să priveşti. De altfel, vor fi şi alte jocuri de societate, se va dansa...

...A, nu, între noi, foarte intim, Ah! Uitasem: vine şi

Olivier... Contez deci pe tine.

— Nu ştiu dacă am să pot... Ştii, nu-mi place lume multă...

— Ei, asta-i! Tocmai de aceea, ar trebui să fii văzută mai des în lume. Altfel, te vor lua toţi drept o sălbatică!

— Dar sunt o sălbatică! Şi apoi, toţi oamenii ăştia mă plictisesc. Scuză-mă, te rog; dar e mai bine să nu vin.

*

Lucile n-a reuşit s-o convingă pe Génia. În fine, e timpul să intervină! O sălbatică, o neurastenică! Numai asta-i lipsea lui Olivier! Dumnezeu îi e martor că a avut toată bunăvoinţa să sprijine o dragoste care se înfiripa şi să ia sub aripa ei ocrotitoare o fetişcană speriată care aştepta de la ea fericirea de-o viaţă. Ce, este oare vina ei că Génia se dovedeşte atât de imposibilă? Oricum, Olivier merită o prietenă agreabilă, inteligentă, elegantă, plină de umor, o femeie care să ştie cum se conduce o casă deschisă; o femeie, aşa, în genul ei, care să ştie şi cum să se apere, care să-şi subjuge soţul şi chiar să-i inspire teamă. Cu un bărbat ca el, micuţa Génia ar fi de-a dreptul nefericită; deci, trebuie ferită de o asemenea catastrofă.

Lucile are în minte şi acum duioşia şi puternica dorinţă ce se citeau în privirile celor doi, aşezaţi unul lângă altul, în loja de teatru. În clipa aceea, pentru Olivier şi Génia, lumea din jur dispăruse cu totul; nici măcar nu se ţineau de mână, iar gândul unei apropieri fizice părea să nu le fi dat încă deloc târcoale. Nu se uitau la piesă. Copleşiţi de o contemplare aproape mistică, uitaseră chiar de Lucile! Or, un sentiment atât de neaşteptat, nu este ceva firesc, iar fervoarea asta devine ridicolă la un moment dat. Şi apoi, genul ăsta de pasiune sfârşeşte totdeauna rău. Olivier trebuie pus în gardă. N-o să-şi facă ea, Lucile, probleme de conştiinţă, cu atât mai mult cu cât Génia se poartă cu ea ca o străină.

— Dragă Olivier, dar nu te mai vede lumea! Pentru

vineri, ţi-am făcut program: mă vei duce la baletul thailandez.

— Scumpa mea, dar nu-ţi închipui ce bucurie-mi faci că te-aud! Din păcate, însă, sunt foarte prins la sfârşitul acestei săptămâni. Şi, să ştii că mereu vorbesc despre tine cu Loulou; am aflat toate noutăţile. Apropo, rochia aceea violetă este uimitoare, iar culoarea îţi vine de minune.

— Am s-o pun vineri seara, dragul meu. Treci să mă iei în jur de ora opt. Am deja biletele.

În cele din urmă, a cedat. Lucile e amuzantă, dinamică, utilă, iar gaşca este un mediu agreabil pentru Olivier, care nu prea are poftă să fie ţinut în carantină. Şi, la urma urmei, de ce n-ar provoca-o puţin pe Génia?

Lucile atacă subiectul în antract.

— Ei, a venit aşadar, marea dragoste?

— De ce nu?

— Mă uimeşti, Olivier. Gata, s-a zis cu escapadele în stânga şi-n dreapta. Prin urmare, iată-te fixat, convertit? Nu-mi vine să cred...

— ...

— Ce, ai amuţit? Hai, nu te mai juca de-a v-aţi ascunselea. Chiar nu am dreptul la nişte confidenţe? Sunt doar cea mai veche prietenă a ta!

— Pe naiba!

— Cum, pe naiba? Dar devii nepoliticos! Încetează jocul ăsta, să ştii că nu mă amuză deloc. Te însori cu Génia de Verrières, da sau nu?

— Habar n-am.

— În sfârşit, un răspuns sincer! Ei, bine, Olivier, află de la mine că eşti un tip josnic. Şi să-ţi spun de ce. Ai sedus o fetişcană frumoasă – da, da, e chiar frumoasă, cu ochi umezi de căprioară şi aer de provincială timidă. Picioarele puţin cam groase, trebuie să recunosc, cam păroase – ce vrei, influenţa sudului – dar, dacă se depilează, nu se mai vede nimic. Părul e minunat; puţin cam gras dar minunat. Ai sedus prin urmare o fată frumoasă, foarte tânără, chiar

prea tânără, ce mai încolo şi-ncoace, un fruct încă necopt. Să nu spui că n-ai sedus-o; sunteţi doar tot timpul împreună. Ea, bineînţeles că e îndrăgostită, cum e firesc la vârsta ei – linişteşte-te, o să-i treacă – şi, când te întreb dacă vrei s-o iei de nevastă, ai tupeul să-mi răspunzi că habar n-ai. Ceea ce-i foarte rău. Génia nu e o Chantal sau o Mireille, să se dea primului venit sau să-şi schimbe bărbaţii după cum o apucă năbădăile. O aventură, pentru Génia, e tot una cu un dezastru. Gândeşte-te bine, altfel îi ratezi viaţa.

Discuţia începe să-l cam plictisească pe Olivier. Lucile riscă un nou atac.

— Fie vorba-ntre noi, Génia nu e tocmai politicoasă; am invitat-o duminică la un bridge şi a avut obrăznicia să-mi răspundă că prietenii mei o plictisesc!

— Aş vrea să-ţi pun şi eu o întrebare. Presupunând că Génia mă iubeşte şi că şi eu o iubesc, m-ai sfătui să mă-nsor cu ea?

— Fireşte, dacă în felul ăsta ai putea s-o faci fericită! Dar, mă-ndoiesc. Deocamdată, nu te văd însurat. Eşti frivol, Olivier, pretenţios, şi – de ce să n-o spun? – puţin egoist. Génia nu-i pentru tine. Trăită la ţară, ea detestă Parisul. Ceea ce-i place ei – muzica, desenul – pe tine te plictiseşte. E înnebunită după *bel canto,* care ţie ţi se pare ridicol, iar Proust, pe care tu îl admiri atâta, o calcă pe nervi. Nu duci lipsă de prieteni, ştii să te faci plăcut în societate, iar dacă e vorba de iubire, slavă Domnului... Raţiunea, bunul simţ, inima, toate te obligă să pui capăt acestui joc. Uit-o pe Génia. Trebuie s-o uiţi! Pentru tine, nu-i decât o distracţie oarecare, dar pentru ea înseamnă totul.

Olivier, enervat, ripostează.

— Nu văd prea bine ce amestec ai tu în toată povestea asta. Cred că suntem destul de maturi pentru a hotărî singuri.

— Am spus eu altceva? Dacă însă o iubeşti pe Génia şi ea te iubeşte pe tine, nu văd ce rost are să vă ascundeţi.

Doar dacă intenţionezi cumva să ţi-o faci amantă. În orice caz, ce să spun dacă mă întreabă cineva despre voi?

— Foarte simplu, dragă, nu ştii nimic: aşa răspunzi. Şi, la urma urmei, ăsta-i adevărul.

*

Din păcate, adevărul cam acesta este: Olivier nu-şi dă seama dacă o iubeşte *puţin* pe Génia sau dacă e, într-adevăr, vorba de o mare dragoste. Lucile are însă dreptate; o aventură n-ar avea niciun sens, s-ar preschimba rapid în dramă. Şi totuşi, nu căsătoria îl atrage, ci Génia. Pe de altă parte, dacă nu se însoară cu ea, nu va fi a lui e cât se poate de limpede. Cum să fie a lui, când abia de-i fură câte-o sărutare în maşină sau îi obţine îngăduinţa unei mângâieri mai îndrăzneţe? (Suficient ca ea să izbucnească: „încetează sau deschid imediat portiera”).

Astăzi, de exemplu, a consimţit să urce la el în cameră: în principiu, ar trebui să meargă împreună la cinema, dar Olivier a găsit momentul potrivit să pună un disc: *Mica serenadă.* Simplu pretext, de altminteri, căci el detestă muzica. Ah, şi tare-i mai vine să caşte! Nu, nu se poate, Mozart trebuie ascultat cu sfinţenie; ce-ar fi s-o sărute pe Génia, acum, în clipa asta? Oh, ce gând pervers! Dar ar fi ca şi cum ai face pe lăutarul în biserică. Prin urmare, Olivier se mulţumeşte să-i privească chipul: într-adevăr, cu cozile ei negre şi ochii ăştia fantastic de senini, Génia nu seamănă cu nicio altă fată. Şi ce privire caldă! Cum naiba să-i rezişti?

Discul se opreşte şi ei rămân o clipă nemişcaţi, unul lângă altul. O linişte deplină pare să-i învăluie. Dar aşteptarea asta tulburătoare riscă să devină de nesuportat dacă se prelungeşte. Olivier rezistă tentaţiei, simte că nu e atât de stăpân pe sentimentele sale pentru a se lăsa în voia simţurilor; se şi miră cât de puţin îşi seamănă lui – celui de dinainte. I-e ruşine de viaţa pe

care-a dus-o până acum, de toate fetele cu care a umblat, de toţi anii aceştia infecţi pe care-i duce în spinare ca pe nişte tablouri mâncate de cari. Până şi de scrisoarea primită azi dimineaţă de la Mireille: „Scumpul meu, iartă-mă, am fost nebună. Nu ştiu ce m-a apucat, dar, probabil, văzându-te aşa, calm, şi deodată străin, mi s-a părut o clipă că te uiţi la mine cu dispreţ. Te rog, vino repede înapoi, te iubesc şi ştiu că mă iubeşti şi tu; nu mă chinui, nu mă pedepsi să-ţi aştept atâta iertarea. A aruncat scrisoarea, dar nu înainte de o citi. La cel dintâi moment de descurajare, odată cu prima zvâcnire a simţurilor se va întoarce din nou la Mireille. Sigur, nu scapi aşa uşor de trecut. Génia va trebui să-l înţeleagă şi să-l vindece.

— La ce te gândeşti, Olivier?

— Nu sunt mulţumit de viaţa pe care o duc. Altceva aşteptam de la ea. Cât de departe sunt dimineţile acelea de la optsprezece ani! Iată tabloul care acum îmi pare de-a dreptul fantastic: te scoli, deschizi fereastra, viaţa ţi se pare frumoasă, căci soarele inundă totul, sufletul ţi se umple de speranţe şi bucurie. Îţi zici: „Ah, sunt liber! De-acum, nimic nu-mi stă în cale, sunt liber să merg spre Necunoscut, să întâmpin Aventura”. Constaţi apoi că lucrurile nu stau chiar aşa. Banul domneşte pretutindeni, buna ta mamă are nevoie de ajutor, eşti obligat să-ţi înjghebezi o situaţie, viaţa se fragmentează în ore şi minute, deopotrivă de egale în monotonia lor care-ţi macină, rând pe rând, dorinţele, visurile, speranţele; chiar şi plăcerile se subordonează acestui angrenaj, sosesc la dată fixă, când nici nu le mai doreşti. O scurtă plimbare de-a lungul Loirei sau cincisprezece zile petrecute în Italia, o dată la doi ani, au menirea să înlocuiască continentele pe care le-ai visat atâta: vei muri fără să cunoşti China, şi nici Africa n-o vei descoperi. Totul e să accepţi cu curaj acest lucru şi să-ţi repeţi zilnic: ce contează cadrul sau limitele, totul e să ai voinţă, să ai o ţintă, puterea de a merge spre această ţintă. Degeaba! Porţi mereu în tine un soi de nostalgie paralizantă, te

consolezi cum poţi, te anchilozezi; strângi bani, ţi-e frică să-ţi mănânci capitalul meschin, totul devine obişnuinţă: munca, dragostea însăşi. O minciună trage după ea alte zece. Nimic nu te mai revoltă, nimic nu te mai pasionează; citeşti romane, vezi filme şi ţi se pare că râzi. Te instalezi, aşadar, tot mai adânc şi mai bine în mediocritate. Tânărul absurd de odinioară se pulverizează treptat. Încă puţin, şi nici nu-ţi vei da seama măcar că îmbătrâneşti. Génia, mă înţelegi? Ceea ce-ţi spun acum e extrem de important.

Olivier o priveşte dintr-odată cu ciudă. Cu ochii duşi undeva, departe, Génia nici măcar nu a înregistrat ultimele lui cuvinte. E pierdută într-un vis numai de ea ştiut şi înmărmurită de fericire. Încrederea lui Olivier o emoţionează; dar Génia aşteaptă de la el altceva: oare trebuie să-i vină în ajutor, să-l provoace? Câteva clipe de ezitare, apoi se hotărăşte, îşi ia inima în dinţi:

— Poate vrei să-mi ceri ceva, Olivier!?

Olivier tresare. Aşadar, aici ai vrut să ajungi! Femeia, tot femeie! Îi oferi inima pe tavă, o inviţi să facă alături de tine câţiva paşi spre cer, îi dărui clipe de exaltare romantică... dar ea, nici vorbă, e ţintuită de o singură idee; urmăreşte cu consecvenţă şi pândeşte, agăţată cu înverşunare de real, momentul în care să te încolţească, când nu mai ai altceva de ales decât să i te supui şi să o urmezi în acea temniţă care se cheamă căsătorie. Cu tot aerul ei candid şi mutrişoara de copil nevinovat, Génia, asemeni celorlalte, stă la pândă, gata să-şi înhaţe prada. Ei, bine, cu atât mai rău pentru ea! Olivier se uită la ceas şi-şi cere scuze că a reţinut-o atâta. Au pierdut filmul, aşa că e bine să o conducă acasă.

Tot drumul, Olivier pândeşte un moment de slăbiciune sau măcar o lacrimă pe care să o poată şterge. Zadarnic! Génia pare cufundată din nou în lumea ei de visuri. Oare, asta să fie despărţirea? Ar fi prea stupid? Olivier o strânge în braţe şi o sărută. Minune, cât de caldă e sărutarea pe care i-o înapoiază...

O MIZA MARE NU TE ANGAJEAZĂ cu nimic cel puţin, aşa gândeşte Olivier, în timp ce urcă scara spre apartamentul Lucilei. Are un vag sentiment de vinovăţie, dar şi satisfacţia liceanului care trage chiulul.

Lucile nu-l întreabă nimic şi nici nu se miră că îl vede; vorbeşte cu volubilitate de zăpadă, de sporturile de iarnă, în timp ce-i aşază dinainte un whisky copios şi se grăbeşte să pună în surdină ultima înregistrare din *Cosi fan tutte.* Olivier goleşte cu lăcomie paharul, iar Lucile, plină de amabilitate, i-l umple din nou. În fine, se simte mai bine, parcă părăsit acum de orice încordare. Lucile e vechea lui prietenă, îi poate cere deci un sfat, o consultaţie de suflet... Da, a avut dreptate punându-l în gardă. A ajuns şi el să se întrebe dacă n-ar fi mai bine să rărească întâlnirile cu Génia: nu de altceva, dar are prea multă stimă şi afecţiune pentru ea ca să o compromită...

Lucile ascultă, radioasă: n-o să aibă prea mult de furcă ca să-l „degenieze” pe Olivier. E prea inteligent ca să nu fi făcut o simplă comparaţie între ea, Lucile, şi fetişcana asta lipsită de orice originalitate. Brusc, Génia îi apare în culori mai calde.

— Ştii, am fost cam brutală în seara aceea, la teatru. Acum înţeleg de ce o apreciezi pe Génia. Are într-adevăr multe calităţi. Da, da! Şi apoi, e înduioşătoare cu aerul ei timid şi rezervat de porumbiţă speriată; stângăcia asta îi dă un farmec anume: şi chiar noutate, în peisajul nostru à la Marie-Chantal. Numai că, vezi tu, povestea asta n-o să dureze. Mâine, poimâine, va căpăta acea odioasă siguranţă de sine a timizilor care sunt în stare de orice ca să pară dezinvolţi şi va debita prostii cu acelaşi aer senin şi modest. Dar, mai ales, te va plictisi. Una peste alta, Loulou mi-a mărturisit că e *groaznic* de neîndemânatică în ale gospodăriei. Sigur, n-o să dai importanţă acestui amănunt, dar nici n-o să-ţi convină să-ţi vezi nevasta

preparând coktailuri cu gust de petrol şi aperitive gata învechite.

Olivier uitase că Lucile mai e şi frumoasă. Şi, culmea, îi stă bine când vorbeşte pe cineva de rău; e ca un foc, ca un fulger, iar taiorul de pe ea îi vine grozav; într-o asemenea companie, greu te mai încearcă plictisul. Olivier, mai mult de formă, încearcă să se opună. Génia, protestează el, merită ceva mai mult decât acest portret. E profundă, spirituală, plină de iubire şi foarte cinstită. Iar timiditatea ei nu trebuie luată prea mult în consideraţie; adevărata Génia este greu de definit. Dar gândurile astea nu reuşesc să-l convingă nici măcar pe el; să se fi îndepărtat iarăşi dragostea de el? La urma urmei, cu Lucile ar face o pereche mai bună... Dar nu e deloc uşor să cucereşti o asemenea femeie...

Lucile e frumoasă. Inteligentă şi frumoasă; şi ştie să asculte, ceea ce e mai rar. Ar avea chef s-o sărute: doar aşa, să vadă cum reacţionează. Îl atrag teribil buzele ei ferme, de un contur perfect, dar şi desenul alungit al gâtului, picioarele de iapă nestrunită. Îi e cald, ia încă o gură de whisky; apoi, se fixează şi mai bine pe divan. Lucile nu spune nimic, aruncă ţigara pe jumătate stinsă, schiţează un zâmbet. Să-şi treacă mâna prin părul Lucilei, să-şi lipească buzele de ceafa ei. Da, iată, primul sărut, uluitor, divin... Ce diferenţă între sărutul ăsta şi îmbrăţişările Géniei! E ca şi cum ai pune alături un Bourgogne de viţă veche şi un vin oarecare, ţărănesc. Olivier o sărută – şi simte, atingându-i sfârcurile tari, ca două fructe pârguite, că-şi pierde răsuflarea. Grozave mai sunt blondele, doamne! Cum de uitase asta timp de trei săptămâni? Striveşte între degete, cu şi mai multă poftă, ţesătura taiorului albastru, în timp ce o mână îi alunecă insidios... Lucile reacţionează energic: „Olivier, eşti inconştient!” Inconştient? Iată un cuvânt. Cu predilecţie feminin. De ce inconştient? Nu te laşi mângâiată cu atâta patimă, pentru ca apoi să spui: jos labele! Cine i-a dat să bea trei pahare pline de whisky? Cine şi-a râs de Génia?

Prea buna, prea virtuoasa Lucile. Şi să te mai încrezi în prietenii vechi...

Să-i fi ghicit gândul?: „Voiam să ştiu, spune ea cu răceală, dacă o iubeşti *cu adevărat* pe Génia. Gândeşte-te bine, eu una, nu trişez: eşti liber să faci ce vrei. N-am să-ţi mai pun întrebări. Am să le spun, pur şi simplu, prietenilor noştri că, între noi doi, a avut loc o explicaţie şi că eu ţi-am dat dreptate întru totul: Génia este, într-adevăr, femeia care o meriţi. Spune-mi, însă, un singur lucru: o iubeşti?

Olivier tace. E sătul până peste cap şi de Génia, şi de căsătorie, şi de dragoste... Da, n-ar fi trebuit să vină; iar dacă a rămas aici, înseamnă, oarecum, că nu o iubeşte *cu adevărat* pe Génia. Iată, Lucile se ridică, îi întoarce spatele şi se îndreaptă spre fereastră. Se preface că-i lasă timp de gândire, dar, de fapt, ea hotărâse de mult, în locul lui. Şi-acum îşi zice: „Dacă Olivier se-nsoară, e bou! Dacă nu e în stare să ia o decizie, e laş!” Şi, oricum ar suci-o, iese prost: fie o înşală pe Génia, fie nu îndrăzneşte să-şi ia nicio responsabilitate. Ce să spună şi ce să facă în fond? Să aleagă? Dar asta înseamnă că o pierde fie pe Génia, fie pe Lucile; or, el ar vrea, culmea, să le păstreze pe amândouă, o prietenă în plus nu strică niciodată. Mai ales că Lucile îi dă o asemenea senzaţie de forţă, de echilibru. Iar încrederea, de care are atâta nevoie – lângă cine altcineva ar putea-o afla? Înaintează spre ea în tăcere, îi pune mâna pe umăr şi aşteaptă. Ar vrea parcă să o întrebe: „Lucile, spune-mi, ce trebuie să fac?” Mâinile îi alunecă blând pe grumazul alb-strălucitor şi buzele i se lipesc încet de perechea lor cu gust de fragă. Şi, dintr-odată, simte o imensă uşurare în tot trupul. Nu este numai teama care se risipeşte încetul cu încetul, sau bucuria izbânzii, sau dorinţa satisfăcută... dar certitudinea că este iarăşi iubit.

Trupul acesta bine alcătuit, pe care Lucile nu-l dăruie cu una, cu două, se află acum în mâinile lui. Olivier descoperă un chip necunoscut, transfigurat de dragoste:

arcuirea buzelor roşii e mai domoală, gropiţa din bărbie pare cuprinsă de un freamăt continuu, trăsăturile armonioase dispar, conturul lor capătă un înţeles nou, o frumuseţe crispată, insolentă, evocând mai degrabă ură decât plăcere sau abandon. Lucile e năvalnică, clocotitoare, ingenioasă, abilă. Olivier o posedă aproape cu ură şi cu o poftă nebună de brutalitate. Lucrul i se pare straniu, dar explicaţia coboară asupra lui ca un trăsnet: în aceste clipe, lui Olivier i se pare că şi-a ucis dragostea, aşa cum sugrumi un pui de pisică abia născut. Nimic mai simplu! Şi nu Génia e de compătimit acum, ci el, da, chiar el. Curioasă poveste: Prinţesa îl iubeşte, el o iubeşte pe Prinţesă, dar face ochi dulci hangiţei! Şi uite, acum Prinţesa e pierdută pentru totdeauna. Şi tocmai ea, cea mai pură, cea mai adevărată dintre toate femeile pe care le-a cunoscut. O nejustificată îmbrăţişare i-a spulberat dintr-o dată toate celelalte îmbrăţişări care-l aşteptau şi pe care le-ar fi meritat din plin. Ca s-o recucerească pe Génia şi s-o păstreze totuşi pe Lucile i-ar trebui mai multă siguranţă de sine: mai mult cinism, mai multă abilitate. Cu câtă poftă ar lovi acum pe cineva, ce plăcere sadică ar avea să ucidă! O priveşte ostil pe Lucile, dar chipul ei împrumută acum trăsături delicate şi blânde, Olivier părăseşte gândurile de mai nainte şi se retrage domolit. O întrebare, totuşi, îi arde buzele: „Aş vrea să ştiu...” abia îngaimă. Lucile nu-i răspunde, dar îl atrage înspre ea şi-i acoperă gura cu un sărut fugar. Olivier se simte mai puţin nefericit. Aşadar, va lua încă o dată totul de la început?

Câte minute s-au scurs? Olivier stă lungit pe canapea, cu capul sprijinit de umărul Lucilei. Ea îi surâde, el o priveşte şi simte că pierde orice noţiune a timpului. Totul a reintrat în normal; aşadar, plăcerea este adevărul lui? Ce minunat ar fi să se lase-n voia sorţii, să se abandoneze cu totul acestei clipe de siguranţă şi de fericire! Obiectele din jur capătă o culoare, un relief nou: covoraşul galben de pe gheridon nu avea, după câte îşi aduce aminte, franjurile acestea aurii; pe luptătorii multicolori desenaţi

pe lampa de porţelan chinezesc îi vede acum pentru întâia oară, iar jachetele de jochei de pe gravurile englezeşti, agăţate pe perete, i se par venind dintr-un alt peisaj, îndepărtat.

Un clinchet de sonerie, o uşă care se închide, zgomot de paşi: Olivier tresare îngrijorat. „Stai liniştit, dragule, trebuie să fie portarul”. Uşa se deschide, o siluetă firavă înaintează, apoi se opreşte: o umbră plăpândă, cu rochie de culoare închisă şi guleraş alb ca de şcolăriţă. „O, Génia! tresare Lucile, prea puţin stânjenită. Ei, nu face mutra asta, ia loc, aşează-te undeva!” Olivier nu vede altceva decât ochii ieşiţi din orbite ai Géniei, stupefiaţi, două pupile ca de animal răstignit.

— Mă scuzaţi... Vă deranjez... Am trecut doar să iau cartea şi umbrela lui Loulou... Nu voiam să intru...

— Dar nu trebuie să te scuzi, draga mea, bravează Lucile, recăpătându-şi aerul monden. Ai picat la ţanc. Tocmai voiam să ne facem puţină cafea.

Génia dispare, alergând ca un hoţ prins asupra faptului.

Curioasă-i viaţa asta: un minut de plăcere, după care încep necazurile. Totul s-a petrecut de parcă cele două fete ar fi complotat să-l pună într-o asemenea postură. Şi cât de mult detestă situaţiile de felul ăsta, dar mai ales sentimentul de vinovăţie pe care trebuie să-l îndure. Ah, cât de mârşav se simte! Ridică o privire jenată către Lucile, reproşându-i parcă toată scena petrecută.

Lucile nu spune nimic şi nici măcar nu zâmbeşte. Hotărât lucru, nu vrea sub niciun motiv să-i uşureze situaţia! Olivier se ridică, îşi cere scuze, nu îndrăzneşte să o sărute, dar nici nu ştie ce altceva ar trebui să facă. Pleacă. În stradă, caută o cafenea de unde ar putea să-i telefoneze lui Loulou. „Loulou, iartă-mă, mă simt jenat... Génia tocmai a plecat de la Lucile... Şi m-a găsit acolo... Am să-ţi explic... Ar fi bine să nu o pierzi din ochi. Ar putea să-şi imagineze cine ştie ce! Ai grijă! Mă bizui pe tine...” Da, e puţin confuz: dar Loulou nu trebuie să înţeleagă nimic. Şi, la urma urmei cum o fi să fie! Să se

descurce ea, cum o şti, cu Génie!

*

Génia găsise imediat taxi. Odată ajunsă, ar fi vrut să treacă neobservată şi să se bage în pat, dar Loulou o aştepta în salon, drăgăstoasă, maternă, pisăloagă. „Băieţii ăştia sunt nişte porci! Nu te amărî, drăguţă: pierzi unu, găseşti zece. Lucile e o stricată, iar Olivier un imbecil. Nu e cazul să-ţi faci atâta sânge rău! La o adică, trebuie să fii chiar flatată: eşti prima care ai făcut-o geloasă pe Lucile. Uite, ţi-am pregătit un grog şi un somnifer. Ca să dormi, cel puţin. Mâine, vom pune la cale o răzbunare! Doar trebuie să te aperi!” Génia nu ştie cum să-i mulţumească; nu şi-o imaginase pe Loulou atât de bună. Se mira mai ales de faptul că ea însăşi nu se simţea prea mult încercată de suferinţă. Ceea ce simţea acum era mai degrabă stupoare decât umilinţă. Hotărât lucru, nu era făcută pentru epoca asta. Mâine seară va pleca, va merge să-şi regăsească mama, pe bătrâna Juliette, vesela cea veche, se va căsători cu un ofiţer proaspăt reîntors din Indochina. Nu era tocmai o mare fericire, dar nici nenorocire nu o putea numi. Va trăi ca orice femeie, asta era tot: va avea copii, o gospodărie a ei... vara, o călătorie în Spania sau în Italia. Vor veni şi la Paris, din când în când. Şi aşa, vor îmbătrâni împreună. Doamne fereşte de vreun război sau de cine ştie ce catastrofă. Oricum, nimic nu va mai avea de-acum importanţă; ştia ce înseamnă dragostea. Iar a doua oară, n-avea să mai fie înşelată. Loulou dorea ca ea să rămână şi să-i înfrunte pe cei doi. Génia însă era hotărâtă. Ea expedie o telegramă mamei sale şi reţinu un loc pentru trenul de Annecy. Comedia se sfârşise.

*

Loulou, doamna Montanin, şi chiar Gérard o însoţesc

până la tren. E încărcată de prăjituri, de ziare, înconjurată de atenţii. Fiecare se simte puţin vinovat şi glumeşte cu oarecare afectare. Génia a avut timp să-şi revină, ba chiar şi-a pregătit un discurs clocotitor pentru cazul în care Olivier ar fi avut tupeul să-i telefoneze. Dar Olivier nu a telefonat. De Crăciun, Olivier îi va trimite, probabil, urările de rigoare. Ea nu îi va răspunde. Povestea asta s-a încheiat.

Familia Montanin devine din ce în ce mai plină de atenţii. „Vrei cumva o altă pernă? Domnule, n-aţi vrea să-i cedaţi domnişoarei patul de sus?” Génia detestă modalitatea asta de rămas bun. Din fericire, se anunţă plecarea trenului şi familia coboară grăbită.

Este acum singură în colţul ei şi-şi înăbuşă suspinele în batistă.

— OLIVIER, ÎŢI PLACE MICA MEA petrecere?

— Teribil! Reuşită, ca tot ce faci tu, de altfel.

Frumoasă, într-o rochie de satin foarte decoltată, Lucile se bucură de reuşita acestei seri. În afară de Gérard şi Loulou, toată gaşca e prezentă. Mireille şi-a adus ultima cucerire: un cântăreţ negru; e nostim, râde cu toată gura, vorbeşte, nu-l înţelege nimeni, dar începe să cânte la trompetă şi, graţie lui, acum se dansează cu zel Mambo. Toată lumea se simte bine, inclusiv Mireille; numele Géniei, deşi stătea pe buzele tuturor, nu fusese încă pronunţat. Nu încă...

— Nu-mi porţi pică?

— Nu. În fine, nu prea multă.

— Ea a plecat?

— Alaltăieri. Sper că mă va uita.

— Nu regreţi nimic?

— Niciodată nu trebuie să regreţi ceva.

Negrul s-a oprit din cântat pe o notă ascuţită. Toată

lumea se îngrămădeşte în jurul mesei, ca să dea gata sandvişurile şi punch-ul. Cineva aruncă, pur şi simplu: „Şi totuşi! E mai bine fără Génia!” Olivier se întoarce, încolţit de zece perechi de ochi iscoditori. Lucile se crispează: imbecilii ăştia or să-i strice petrecerea. Şi, ca din întâmplare, Mireille adaugă picătura de otravă: cum de au putut s-o suporte pe Génia timp de trei săptămâni? Asemenea fete – crescute în provincie şi care se mărită până la urmă cu notari sau alţi funcţionari obscuri!

Lucile dă din umeri, cu aerul că ar zice: „Ce-mi spui mie, n-am nicio vină în povestea asta!” Ar fi suficient ca Olivier să dea dovadă de puţin umor şi să spună, aşa, cu nepăsare: „Sărmana Génia! Eu, unul, ieşeam cu ea ca să fac plăcere familiei Montanin...” Toată lumea ar răsufla uşurată. Dar el nu scoate un cuvânt şi aşteaptă crispat. Cât de mult detestă vulgaritatea acestor oameni! Chantal, se pare, îi vine în ajutor:

— Olivier, ţi-o imaginezi pe biata Génia, aici, în seara asta?

Fraza se pierde într-un hohot de râs general. Olivier face un pas înainte. E roşu precum o floare de mac.

— Ei, hai! Să bem în sănătatea ei, decretează Lucile, întinzându-i un pahar de vin roşu.

Olivier priveşte paharul, incapabil să facă vreun gest. Să-l ia, să-l bea, şi apoi – un altul... Prima înghiţitură contează; după care, totul devine uşor, nespus de uşor. Dar rămâne neclintit, într-un mutism încărcat de ruşine. Pare de-a dreptul stupid.

— Olivier! Eşti în lună? N-am să-ţi ţin paharul până la sfântu’ aşteaptă!

Ăsta-i tactul femeilor! Ca şi cum Lucile n-ar fi putut lăsa paharul pe masă, fără să spună nimic. Olivier a venit, totuşi la ea; asta ar fi trebuit să-i ajungă. Dar nu, ea vrea cu tot dinadinsul să-l umilească în faţa tuturor...

— Poate n-are chef să bea, drăgălaşul.

Acesta-i Bernard Sibert: mătăhălos ca o gorilă şi prost ca noaptea. E chiar de mirare cum de a găsit vorba asta

de duh. De fapt, nu-i puţintel îndrăgostit de Lucile?

— Cât de inteligent este Bernard în seara asta! Se vede că-i prieşte băutura.

Jalnic răspuns! Şi totuşi, imbecilul roşeşte până în vârful urechilor agitându-şi mâinile imense. Tipele se apropie adulmecând în aer o bătaie între cocoşi.

— Nu ştiu cât de bine-mi prieşte băutura, dar, în orice caz, îmi prieşte foarte bine absenţa Géniei.

Lucile intervine.

— Dumnezeule, cât de plicticoşi sunteţi! Hai, drăguţule Sékou, aşează-te la pian şi cântă-ne un vals. Ar fi cu totul stupid să ne petrecem seara certându-ne. Olivier! Nu mai face mutra asta! Iar tu, Bernard, fi O.K.!

Cel interpelat astfel îşi toarnă şampanie cu surâsul satisfăcut al omului care şi-a pus la punct adversarul. Întinde o cupă Lucilei şi o alta lui Olivier.

— Fără ranchiune... Noroc!

Olivier îi aruncă paharul în obraz. Gorila e atât de uimită, încât, pe moment, uită să riposteze. Apoi se apropie balansându-şi umerii greoi şi ridică asupra adversarului un pumn uriaş. Bruta asta măsoară cel puţin doi metri. Olivier se apleacă, îi pune piedică, amândoi se rostogolesc pe podea, Olivier, mai mic, se înăbuşă sub greutatea adversarului, îi prinde o ureche şi i-o muşcă cu duşmănie. Tipul scoate un strigăt sălbatec, îi imobilizează mâinile şi-i burduşeşte coastele cu pumni de elefant. Acum, îl ţine zdravăn de reverele hainei, îl zgâlţâie precum un pom plin de roade şi-l pălmuieşte ritmic – unu, doi, unu, doi!... Cu o lovitură neaşteptată, îl expediază la doi metri şi, jucându-şi bicepşii cu un aer plin de satisfacţie, declară pe un ton sarcastic:

— Pentru astăzi, ajunge.

Olivier se ridică, buimac, apucă, din zbor, un scaun şi i-l aruncă pe picioare: colosul cade lat pe podea, fetele încep să urle. Cine nu vrea să-şi petreacă noaptea la poliţie, ar cam trebui să-şi ia de-acum tălpăşiţa. Îmbulzeală mare în vestiar. Gorila se năpusteşte asupra

lui Olivier, care-şi îndoaie genunchii, se strecoară pe sub masă şi iese la capătul celălalt: Sibert îl caută sub faţa de masă, ţeasta lui învineţită răsare dintre saleuri, Olivier îi goleşte cana cu suc de grape-fruit în cap – veselie generală –, se repede în vestibul şi coboară scara ca un bolid. De nu s-ar dezmetici încă animalul acela furios; ar fi în stare să-i facă praf maşina. Olivier deschide cu greutate portiera, demarează zgomotos şi porneşte cu toată viteza printr-un Paris pustiu, având o mână pe volan, în timp ce din cealaltă mână i se preling picături de sânge pe costumul lui englezesc.

Ajuns acasă, petrecu o bună bucată de timp spălându-şi rănile. Oglinda îi arăta o ţeastă înfricoşătoare, plină de vânătăi şi umflată, o mutră parcă de asasin. Istoria asta i se părea absurdă: un gest de puşti prost crescut, care nu-şi poate controla momentele de furie. Nici măcar nu ştia ce trebuia să regrete mai mult: brutalitatea, prostia sau laşitatea. Toate astea n-aveau să sfârşească bine. Îi venea să plângă, dar se gândea cu oroare că, în câteva zile, poate în câteva săptămâni, inima avea să i se cicatrizeze, aşa cum i se va vindeca, puţin câte puţin, şi rana de la mână.

PARTEA A DOUA
Neînţelegerea

Omul acesta nu-mi vrea binele?
El mă vrea
COLETTE

— VREI UN WHISKY?

— Da, dar cu foarte puţină apă.

Olivier îşi umezeşte buzele cu prudenţă. Aşezat pe marginea unui fotoliu, îşi cântăreşte fiecare gest: e prima oară că o vede pe Lucile de la scandalul acela odios. Între ei, nu e nimic clar. Oare se mai pot iubi de-acum, oare se vor despărţi, sau sunt, pur şi simplu, prieteni vechi dezbinaţi o vreme de o ceartă stupidă? Olivier nu-şi dă seama; Lucile, nici atât, de asta poate fi sigur. Aşteptând să treacă timpul, fac schimb de amabilităţi, ca nişte ambasadori care nu ştiu încă pe ce plan se vor situa relaţiile lor.

Lucile e mai puţin dezorientată. O distrează teribil stânjeneala acestui băiat mare. În orice caz, Olivier s-a întors, deci ea a învins. I-a trimis flori, i-a dăruit un şal: avea vreun motiv să refuze aceste „despăgubiri”? La urma urmei, şi scandalul, şi scuzele puteau fi o dovadă de dragoste. Înceta, în sfârşit, să mai fie pe post de confidentă şi se înălţa brusc la rangul de vedetă. Şi toate se petrecuseră ca-n filme: un pahar spart în capul unei brute, o încăierare, ce mai, un adevărat western! Iar acum, marea scenă a Iertării: eroul cascador, îngenuncheat în faţa frumoasei vedete, care prelungeşte cât poate clipa asta de fericire. Un singur inconvenient: care-i locul Géniei în scenariu? Lucile nu-i poate găsi acesteia decât un rol, pe măsura ei, modest şi trist...

Glasul lui Olivier o smulge din visare.

— Lucile, nu-i aşa că nu-mi porţi pică?

Ea tresare. Hotărât lucru, Olivier dă înapoi. E adevărat, s-a comportat ca o brută, dar nu e cazul să-i amintească

de asta clipă de clipă! I-ar plăcea mai degrabă să ştie dacă ei, ei doi, şi-ar putea relua vechile roluri: vodevilul e, oricum, mai uşor de jucat decât drama. Dar, întrucât Olivier se arată atât de serios, e bine să-i facă puţină morală.

— Olivier, am să-ţi spun, verde în faţă, un lucru. Nu e vorba de cearta aia stupidă, ci de veşnica ta nehotărâre. Asta-i adevărată boală, să ştii! Nu poţi continua să trăieşti mereu aşa, la întâmplare, să cedezi ultimului adversar, să iubeşti pe apucate.

— Da, într-adevăr, trebuie că-ţi par absurd. Pentru tine, totul este atât de simplu...

În oglindă, el observă un cuplu ciudat: o fată tânără, frumoasă, fericită şi puternică, cu un surâs ambiguu, alături de un june slăbănog cu nas arcuit, ai cărui ochi încercănaţi acuză oboseala. Cum l-ar putea iubi cineva cu adevărat? Şi-ar da zece ani din viaţă ca să fie din nou tânăr, proaspăt, hotărât... Ar lua totul de la capăt. Dar acum e prea târziu. Olivier ia mâna Lucilei, i-o sărută fugar la încheietură şi astfel scapă de o replică directă.

Graiul gesturilor noastre, al tăcerilor noastre nu are o soartă mai bună decât limbajul propriu-zis. Lucile interpretează în felul ei gestul lui Olivier: băiatul ăsta o iubeşte – e clar! – dar nu îndrăzneşte să i-o mărturisească, jenat de amintirea Géniei. Elucidată în fine, ea se simte plină de generozitate şi inteligenţă. E adevărat, altfel se imagina la început: ca pe-o adevărată fiică a secolului XX; dragostea nu o interesa şi avea în vedere o căsătorie cu un bărbat copt, bogat, influent. (Din fericire, prietenele ei nu aveau ambiţii atât de mari; aşa că ea le putea călăuzi mai uşor). În principiu, nu se gândise în mod serios la Olivier; este şi motivul pentru care nu a stat în calea planului făcut de Loulou. Dar alegerea Géniei era o profundă eroare şi asta a înţeles-o la timp. Iar pentru ca Olivier să-i revină de drept, n-a ridicat decât un deget. Se putea, deci, numi, o femeie fatală? Acum însă, totul se explică: o dragoste mare e pe

cale să se înfiripe – şi nu o legătură din acelea vulgare în care totul pare meschin, ci o fericire dobândită prin luptă destul de grea. Olivier este puţin cam moale, adevărat; dar alături de ea, va fi forţat să dea tot ce e mai bun în el şi să fie demn de o dragoste cu totul deosebită. Mai ales, nu trebuie să-i treacă prin minte ideea de compromis ori de laşitate: dragostea lor va fi o reuşită exemplară sau, dimpotrivă, un eşec tragic. Lucile nu detestă drama atunci când alţii sunt victimele ei: Génia va fi, prin urmare, nefericita eroină a acestei piese. Rolul îi vine ca o mănuşă: ea este obscură, nefericită, departe, şi, de pe-acum, învinsă. Lucile are un rol mai nuanţat, deci mai greu. Îi va trebui mult tact pentru ca Olivier s-o uite pe prostănaca asta provincială şi să-i declare, într-o bună zi, Lucilei: „Pe tine te iubesc”.

De două sau de trei ori pe săptămână, ies împreună la cinema, la teatru. Lucile este un model de demnitate, de delicateţe, de puritate. Nu vorbeşte de rău pe nimeni, ci doar ascultă, îşi pune rochiile cele mai modeste, fardul cel mai puţin ţipător... Nu regretă că i s-a dăruit: scopul scuză mijloacele. Dar Olivier trebuie să ştie că a făcut-o din dragoste. O dată, ajunge. A doua oară – o va face numai cu verigheta pe deget.

Olivier nici măcar n-a remarcat acest manej. Relaţiile lor şi-au reluat vechiul curs, monden, uşor, superficial; de fapt, el nici nu doreşte mai mult. Într-o seară iese cu Lucile, a doua noapte se culcă cu Mireille. Cât despre zile, şi ele îi sunt pline: îi ţine tocmai locul şefului departamentului vânzări, domnului Durimard, care a făcut un infarct. Două contracte foarte avantajoase i-au atras imediat elogiile preşedintelui companiei, domnul Lahaie-Barbès: „Bravo, îţi măresc, cu un sfert, leafa”. În fine, firma îl trimite la Stockholm pentru a participa la un congres al specialiştilor în utilizarea energiei electrice. În ciuda timpului urât, această escapadă se nimereşte cum nu se poate mai bine.

CELE ZECE ZILE PETRECUTE ÎN Suedia au trecut ca şi cum n-ar fi fost. Olivier se trezeşte într-o bună dimineaţă şi constată că Stockholm-ul e deja departe: sub hublou, aripile argintii ale avionului strălucesc în bătaia soarelui, deplin nemişcate deasupra norilor de vată. O stewardesă, îmbrăcată într-un costum gri cu epoleţi de culoarea vişinei, oferă ceai şi tradiţionalele „smörgosbrods”: fileu de heringi cu un soi de maioneză roşcată, acră şi dulce în acelaşi timp, brânzeturi cu peltea de coacăze – drept ultime amintiri suedeze... Avionul coboară greoi printre nori, în timp ce pământul începe să prindă contur, puţin câte puţin, dezvăluindu-se privirilor aşa cum e: înţelept, decent, ordonat. Străzi drepte şi aliniate brăzdează solul precum hotarele unui ogor. Iar zăpada scoate în evidenţă câte un acoperiş sau vreun arbore, ici şi colo. Olivier regretă Stockholm-ul, palatele austere pe care abia se zăresc unele frontoane baroce, nenumăratele case albastre şi albe, presărate în verdeaţă, pe zeci de kilometri. Visează la mica lui încăpere din Skeppsbron, la fregata neagră pe care o zărea în fiecare dimineaţă sub ferestrele casei (şi care aştepta de o jumătate de secol o ipotetică plecare), visează apoi la acea lungă noapte de iarnă, încărcată de atâtea şi atâtea amintiri: firmele luminoase de pe Drottningatan, reflexele lămpilor pe platoşa lui Mucius Scaevola, de la muzeu, vasele de aramă şi consolele rococo ale restaurantului „Riche”, trofeele aurite de pe cuferele enorme încercuite în fier ale Castelului din Uppsala...

Sejurul a fost, într-un cuvânt, minunat. Olivier a cunoscut o ţară, a încheiat un contract, şi-a găsit o nouă amantă. Dar nimic din toate astea nu i se pare aievea: contractul urmează să fie executat, ţara îi este pe trei sferturi necunoscută, iar femeia, o întâmplare absentă. Olivier a fost trimis la Stockholm pentru că inima

domnului Durimard nu mai suportă avionul; el a tratat cu preşedintele Doggblana, întrucât Franţa e o ţară cu valută slabă; cât despre Gunilla, a profitat de ea, într-o seară de bal, când băuse prea mult. Dar el, ca individ, poate că nu a *meritat* nimic din toate astea. Fără îndoială, i-ar fi stat în putere ca, pe aceste clipe efemere să clădească o realitate durabilă: Doggblana i-a propus o situaţie, iar Gunilla s-ar fi lăsat oricând antrenată într-o căsătorie. În câteva luni, ar fi avut o casă nouă. Pe marginea Lacului, sau la Reymersholm: cinci camere, o sală de saună, un mobilier funcţional (faimosul artizanat readaptat: sticlărie de Kosta, fotolii Nordiska Companiet...). Week-end-urile şi le-ar fi petrecut făcând ski la Kebnekaïse... Olivier, însă, s-a eschivat şi de data aceasta. A acumulat nişte imagini – şi atâta tot.

Vuietul surd al maşinilor de turnat beton, gâfâitul macaralelor care aşază, sub torente de zăpadă, ferestre metalice pe un cofraj gri, se asociază, în mintea lui, cu zgomotele de alămuri ale jazzului. Lei mari de piatră, cu nasul cârn şi faţa zdrobită se întâlnesc în modul cel mai ciudat, cu sculpturile cinetice ale lui Calder, oscilând lent la căpătâiul unei fete. Olivier aude încă râsul Gunillei: „De ce nu bei? Băutura fortifică viaţa, iată păcatul nostru naţional. Lumea e mai bună când bei. Bertil al meu spune că se simte deja colonel după două pahare de şnaps; şi dansează mult mai bine după aceea. Hai, bea şi spune-mi că mă iubeşti!”

Suedezii o plictiseau pe Gunilla: „Ei se supun, cheltuiesc, sărută, sunt... fazi. Uite, Bertil este... *hemskt rar*[2] şi ţin... mult la el. Dar prea e copil. De aceea îi şi spun: nu ne căsătorim până nu demonstrezi că eşti un bărbat adevărat. Când îi spun: fă! face. Dar dacă nu-i spun, nu face nimic. Nu prea ştie ce poftesc întotdeauna, n-are darul să mă simtă. Dacă-i spun: fă! gândind: stai liniştit! el totuşi face. Exact contrariul tău, care nu faci niciodată ceea ce vreau eu, încăpăţânat ce eşti! După

[2] *grozav de simpatic* (în sued. în orig.)

tine, ar trebui să mă supun şi să te slujesc ca o adevărată femeie asiatică!”

Gunilla întruchipa natura însăşi; dar nu merita să mergi până în Suedia ca să o întâlneşti. Şi de data aceasta, Olivier îşi spuse: „Dacă aş fi fost cât de cât un om de bine, aş fi putut-o iubi, aş fi putut trăi cu ea”. Dar plictisul l-ar fi învăluit repede. Într-o bună zi, ar fi întâlnit o blondă pe skiuri sau o înotătoare perfectă, sau o amatoare de curse... Şi, cu Gunilla alături... Aventura lor începuse prost: un bal, o căldură de groază, gâşte fripte pe dulceaţă de portocale, prea mult şnaps, prea multe politeţuri... De ce nu a întâlnit-o într-o zi de vară, într-un cămin studenţesc din Angermanland! Ar fi plecat împreună, în zori, printre pini...

Olivier se va întoarce din nou în Paris la necazurile lui şi la teama tot mai obsesivă că îmbătrâneşte stupid.

I-ar fi trebuit altceva, care să-l smulgă din contradicţiile lui: altceva decât un simplu interludiu. Între Lucile, Mireille (care îl asasinează cu cărţi poştale: oare fetele astea n-au nimic altceva de făcut?), şi faimoasa nepoată a domnului Lahaie-Barbès, va trebui, în cele din urmă, să aleagă. Dar pe care? E ca şi cum ai trage la sorţi...

Olivier se prinde cu forţă de mânerul fotoliului, şi se trânteşte pe spate, vrând parcă să şteargă din mintea lui, printr-un şoc, toţi anii aceia inutili, şi să-l uite pe tânărul nehotărât, purtat de valul întâmplării şi aruncat în braţele primei întâlnite. I-ar fi fost uşor să declare: mă-nsor cu asta, şi gata! Dar, pentru aşa ceva mai trebuia să ia şi o hotărâre, ceea ce era mult mai greu. Şi, instinctual, Olivier îşi încarcă conştiinţa de vechi şi noi contradicţii. Îşi invidiază, de exemplu, mama, întotdeauna atât de sigură de ea şi înarmată oricând cu un răspuns categoric. Da, femeile sunt adevărate stânci, fără fisuri, fără dubii... Doamna Sablons fusese atât de surprinsă când el o întrebase: „Tu şi tata n-aţi fost niciodată obosiţi de faptul că trăiaţi atât de banal, atât de obişnuit? Nu v-aţi gândit niciodată să vă schimbaţi viaţa, să vă expatriaţi, de

pildă?" Nicidecum: la insistenţele soţiei, comandantul Sablons părăsise armata, refuzase un post la Dakar şi-şi făcuse o poliţă de asigurare pe viaţă; el murise în patul lui, iar văduva îşi văzuse asigurată o bătrâneţe liniştită. În mod normal, Olivier ar fi trebuit să invidieze această înţelepciune, care, până mai ieri îi producea oroare. Dar, iată, simte că a îmbătrânit şi că are prea multe în comun cu mama lui, pe care nu o poate bârfi fără să-şi renege propria fiinţă; prin venele lor curge acelaşi sânge călduţ şi fad, aceeaşi mediocritate liber consimţită...

Peste zece minute, avionul va ateriza la Orly.

Altfel se imaginează Olivier ca om matur: ferm, respectabil, sigur de sine. Zadarnic! Întotdeauna, vor exista o Gunillă sau o Lucile, camuflate în pliurile conştiinţei sale şi pândind momentul în care el nu va mai putea îndura să fie singur, şi va cădea în capcana lor. Doar Dragostea – mai înşelătoare decât aerul pe care îl respiră – va fi aceea care-l va ajuta, poate, să uite, încă o dată, dulcea, ipocrita şi profunda muşcătură a Plictisului.

— OLIVIER, E DE NECREZUT CEEA ce se întâmplă cu tine! Îmi faci curte, ieşim împreună de trei ori pe săptămână, prietenii ne cred aproape logodiţi... Şi, brusc, pleci în Suedia fără să laşi nicio vorbă, nu mai răspunzi la scrisori, iar când te întorci, începi să-ndrugi baliverne: că, vezi doamne, nu vrei să mă *compromiţi!* Asta-i bună! Ca şi cum ai fi în stare, într-adevăr, să compromiţi pe cineva! Dar spune o dată ceva, cred că e cazul să-mi dai nişte explicaţii.

Lucile vorbeşte întruna, enervată. Olivier îi admiră autoritatea, convingerea; cât pe-aci să-l convingă şi pe el că, într-adevăr, s-a purtat ca un mitocan. (Nu greşea deloc Gunilla când îl alinta cu... „micuţul meu franţuz

laş”). Dar ce importanţă mai are acum amorul lui propriu! Totul e să scape de Lucile (ce turbare le împinge pe toate spre căsătorie? Mai sunt atâtea alte lucruri de făcut în viaţă!). Olivier o vede acum aşa cum se cuvine să o vadă: o durdulie frumoasă, totuşi, plină de sănătate şi cu nasul cam mare, iar pe obraz, aluniţa ei capătă proporţiile unui tufiş de spini.

— Nu te înţeleg deloc, Lucile. Totuşi, prietenia noastră se bazează pe alte lucruri, mai serioase. Iar dacă am vorbit de căsătorie vreodată, în orice caz n-am vorbit de căsătoria *noastră:* amestecul ăsta de drepturi şi datorii, poveştile cu gospodine harnice şi dădace desăvârşite nu ni se păreau chiar antipatice, dar, oricum, ridicole. Chiar tu spuneai: „Pentru câţiva bani pe lună, femeia face dragoste, bucătărie, uneori copii... Ba şi-ar da chiar zece ani din viaţă ca să-şi grăbească sclavia. Asta nu-i de mine! Las altora o asemenea fericire!” Iar eu îţi răspundeam: „Toţi oamenii aceştia care se bagă de bună voie la jug şi care nu mai scapă apoi, îmi inspiră milă!” Să ştii, călătoria asta în Suedia nu mi-a schimbat în niciun fel opiniile.

Lucile, se vede, nu e deloc în ape bune. Gânduri aproape ucigaşe se ascund sub părul acesta blond, mătăsos. Bărbaţii ăştia, totuşi, ce jigodii! Sunt singuri, trişti şi te apucă mila, şi ai fi în stare să le duci, precum copiilor, bucătura la gură. Le vorbeşti, îi alinţi, îi asculţi; îşi recapătă repede vioiciunea, culoarea, zâmbetul... ca apoi tot ei să te părăsească pentru prima femelă care le iese-n cale!

— Olivier, eşti insuportabil! Ce s-a întâmplat, de fapt? O aventură? Cred că eu am dreptul s-o aflu.

Olivier se hotărăşte, în fine, să-i vorbească pe şleau; la urma urmei, asta o va învăţa minte să nu-şi mai vâre nasul în treburi care nu o privesc.

— Bine, ascultă! Eram la *Sporting Club* din Stockholm: o clădire mare din sticlă şi beton, în mijlocul unui parc de treizeci de hectare, cu brazi, nisip şi stânci, bineînţeles,

totul acoperit de zăpadă. (Ca să ai o idee, gândeşte-te la golful din Mortefontaine). În hol – marmoră albă, fotolii peste fotolii, pe pereţi, afişe mari cu Turnul Eiffel, Big Ben, Rockefeller Center – o fată cu tenul bronzat (pantaloni de catifea, pulovăr galben) căuta un al patrulea partener pentru o partidă de tenis. Gunilla – aşa o chema – nu s-ar zice că era o blondă veritabilă, ci mai degrabă şatenă – ca mai toate suedezele; tenul strălucitor, ochii sticloşi, într-adevăr, extrem de frumoasă. M-a invitat la ea să-mi dea ceva de băut. Evident, nu mi-am făcut iluzii, căci mi se spusese de nenumărate ori: „Pe aici, o fată poate primi prieteni în cameră, fără ca... «virtutea» ei, cum o numiţi voi în Franţa atât de caraghios, să fie în pericol”. Şi aşa, în seara aceea...

Lucile, deja, nu mai ascultă. Are faţa crispată şi, cu furie stăpânită, îşi muşcă buza. Olivier ar avea un chef teribil să-i spună: „Nu-ţi mai muşca buzele degeaba, că...” Lucile nu-i inspiră niciun fel de milă: ceea ce i-a făcut Géniei are ea acum, pe merit. De-acum încolo, îl va lăsa să-şi vadă liniştit de treburi. Mânia ei însă începe să-l înspăimânte. Ar fi în stare să uneltească o răzbunare pe cinste. Istoria e plină de femei înşelate care se răzbună, tocmesc ucigaşi pentru asta, etc. Doar o cunoaşte bine pe Lucile: nu e prea vesel să fii ridiculizat de o femeie ca ea. Aşadar, o lasă moartă.

— Hai, Lucile linişteşte-te! Ştii bine că asta n-are niciun fel de importanţă. O simplă aventură.

Lucile îşi rumegă decepţia: „Aş! simplă...” Ce ticălos! E timpul să-l ţină puţin în hăţuri. Iar, când vor fi căsătoriţi „domnul nu va mai paşte iarba altor păşuni; aceeaşi hrană, seară de seară, nicio grijă, va veghea la asta! Numai să-l aducă aici. Cum naiba să fixezi o ectoplasmă? Olivier e ca un copil în stare să se agaţe de fusta primei venite. Culmea, Lucile simte că o încearcă teama. Poate că dă prea mare importanţă acestei istorii care i se pare când neclară, când foarte clară: poţi să ştii vreodată unde duc „aceste plăceri numite, cu uşurinţă, fizice”?

— Sărman Olivier, probabil eşti necăjit! zise Lucile ca din întâmplare. Da! Da! Nu e deloc plăcut să treci drept un ticălos. Oare cine-mi spunea asta mai zilele trecute?

Olivier se ridică: doar n-a venit să i se facă morală. Dar Lucile nu vrea ca el să plece cu o impresie proastă. Şi schimbă placa, începând să-i bârfească pe ceilalţi: pentru reconciliere, acest lucru e extrem de eficient. Vulgara de Mireille, egoista de Loulou constituie subiecte care rezistă la orice. Cât despre bărbaţi, nu-i mai ajung cuvintele ca să-i defăimeze. Sunt nişte grosolani, nişte mitocani, Jacques, de exemplu, deunăzi, a refuzat să-şi plătească taxiul sub pretext că nu are mărunt: Lucile l-a obligat, pur şi simplu, să-şi golească portofelul pe banchetă!

Şi, din nou, Lucile şi Olivier redevin prieteni. În cărţi vezi uneori rupturi violente, tragedii... Viaţa e mai simplă. Plângi, te cerţi, vorbeşti chiar de despărţire, dar, în cele din urmă, accepţi situaţia, cu riscul de a minţi puţin.

Olivier pleacă astfel împăcat.

ÎN SEARA ASTA, OLIVIER A RĂMAS singur. Renunţând să mai caute, ca altădată, „filmul cel bun”, de negăsit de altfel, a intrat într-o cafenea de pe marile bulevarde să-şi înece singurătatea. Departe de văicărelile maică-sii, ar vrea să-şi facă bilanţul, să treacă în revistă, fără teamă, toate problemele şi să evalueze exact situaţia. L-ar tenta teribil să interogheze, de pildă, cuplurile din jur: ce-şi doresc, încotro merg – ori dacă sunt mulţumiţi de viaţa pe care o duc. Îl intrigă mai ales un cuplu de la o masă alăturată; un negru cu părul creţ – costum de culoare închisă, cămaşă albă, cravată purpurie – pândeşte gesturile unei blonde, care are aerul că nu o interesează nimic. Pentru cei doi, cel puţin, problema e simplă: a prinde şi a fi prins... E suficient să le priveşti mai atent paharele – cel al băiatului, un coniac, deja băut până la fund; cel al fetei, încă plin, un „diabolo” cu mentă

– ca să-ţi dai seama de ce se va întâmpla până la urmă: vânătorul îşi va avea prada.

Olivier însă nu are siguranţa tipului pe care-l priveşte acum. Tot ce ştie sigur este că nu se va căsători cu Lucile. Şi, ca să fie şi mai liniştit, nu se va mai culca cu ea; mai ştii ce tertipuri ar putea folosi perversa asta ca să-l ducă în faţa altarului? Poziţia socială a lui Olivier se îmbunătăţeşte pe zi ce trece: îşi vede patronul seară de seară, înainte de plecare (Domnul Durimard nu mai vine la birou decât o dată la două zile) şi cinează deseori pe bulevardul Victor Hugo, în compania faimoasei nepoate. Doamna Sablons nu încetează să spună, oriunde se află, că fiul ei deţine un post cheie la *France-Électricité,* având în faţa lui un viitor de director. Mai are de făcut o „partidă bună” şi cu asta ea s-ar declara mulţumită de fericirea deplină a lui Olivier. Dar Olivier – nici gând nu are de însurătoare, fapt care o scoate din fire pe maică-sa. Dacă o să rămână cu încăpăţânarea asta, ea va fi prea bătrână ca să mai poată *profita* de nepoţi. Iar dac-ar avea un dram de minte, s-ar căsători imediat cu tânără Barbès. De ce nu iese mai des cu fata asta? Cât despre ea, ar fi dispusă oricând să organizeze câte un ceai dansant…

Orice i-ar spune el Lucilei, Olivier nu simte totuşi niciun fel de repulsie pentru ideea de căsătorie. Dar „piaţa” conjugală e săracă. Fetele din lumea asta sunt de două categorii: ori proaste ori… stricate. Se pare că aşa sunt ele oriunde… Pe furiş, Olivier aruncă o privire înspre blondina de alături: spre mâna delicată şi albă avansează ca un crab, o mână neagră, cu unghii trandafirii. Acum ea a invadat, precum o caracatiţă, cealaltă mână, care freamătă uşor. Apoi, braţul întreg alunecă spre umărul fraged; peste o clipă, cei doi se îmbrăţişează. Olivier se uită la ceas: studentul din Dakar a pus stăpânire pe gâsculiţă în mai puţin timp decât i-a trebuit lui ca să-şi golească paharul. Simte că invidiază siguranţa negrului: dacă va aştepta la nesfârşit pasărea cea rară, va rămâne singur toată viaţa. Dar nu se abţine să remarce picăturile

de sudoare ce strălucesc pe ceafa groasă a bărbatului iar, sub braţul fetei, urmele unei transpiraţii vizibile. Detaliile acestea fac şi ele parte din amor. Cât de scârbiţi am fi dacă ne-am putea vedea pe noi înşine în astfel de clipe! Şi totuşi, pe bulevarde, cuplurile defilează, înlănţuite, cu gura deschisă şi aerul indiferent.

Olivier îşi priveşte paharul gol. Nu cumva tocmai el greşeşte? Pentru ce poartă cu sine aceste remuşcări confuze, asemenea gânduri deloc agreabile? Iubirea este un cuvânt atotputernic: ar fi, poate, suficient să-l rostească, ca să creadă în el. Ar scăpa atunci de acest plictis care-l pândeşte la fiecare pas, i se strecoară insidios în vene şi se preface, încetul cu încetul, în însăşi viaţa sa. Dar, tot iubind aşa, „cu ziua", cum se spune, nu cumva îşi agravează starea, exact ca morfinomanul, care dublează doza ca să-şi uite infernul? Dragostea se află pe post de antidot sau de complice al plictisului?

Olivier se întoarce la maşină. Trecând prin faţa unei vitrine, îşi zăreşte imaginea într-unul din geamuri: chipul lui este tern ca al unei fete care şi-a pierdut speranţa de a-şi mai găsi vreodată un bărbat. Închide ochii: imaginea Géniei îi apare, îndepărtată şi, totuşi, bine conturată. Îi recunoaşte glasul, râsul, stângăcia; toate îi revin dintr-o dată în memorie, ca amintirea unor vacanţe trecute, ca un menuet cântat şcolăreşte. Surâsul Géniei îl tulbură în momentul în care se aştepta cel mai puţin. El pare să-i promită un dram de tandreţe şi, cine ştie, poate dragoste. Oare le pierduse cu adevărat într-o singură seară?

*

Lucile a înţeles în cele din urmă: Olivier nu-i va aparţine niciodată. Şi, la urma urmei, cântărind cu înţelepciune lucrurile, e mai bine aşa. N-ai fi avut nimic de câştigat luând de bărbat un fel de păpuşă de cârpă, chiar dacă l-ar fi acceptat doar ca amant. Ca prieten, rămâne disponibil şi, oricât de nehotărât ar fi, folositor. Colac peste pupăză,

află altă veste proastă: fără să avertizeze pe nimeni, Loulou Montanin îşi anunţă logodna cu un ofiţer de marină.

Lucile rumegă aceste evenimente de ultimă oră: faptul că ea crede în fericirea altora, fie aceasta reală sau nu – i se pare deplorabil. Oricum, n-ai ce zice, ipocrita asta de Loulou care face pe sfânta şi-a jucat bine rolul; că va avea şi ea decepţii, asta n-o încălzeşte cu nimic pe Lucile. Deocamdată, iată trei persoane cărora puţin le pasă de ea: Loulou logodită, Olivier, care nu poate fi acaparat şi Génia, în fundul provinciei sale. Lucile se simte frustrată: intrigile, complicaţiile sentimentale, necazurile altuia îi pigmentau pur şi simplu viaţa. Acum, creierul îi merge în gol şi asta-i face sânge rău... Nu concepe în niciun fel ideea ca cineva să se poată lipsi de ea!

Treptat, gândurile ei capătă un contur mai generos şi îşi aminteşte de Génia, nu fără oarecari remuşcări. Îşi reproşează chiar că a îndepărtat-o de Olivier. Desigur, între ea şi Génia, Olivier nu putea s-o aleagă pe Génia. Singura şansă a acestei libelule de provincie ar fi fost sprijinul ei. Da, sigur, Génia s-a dovedit cu totul inabilă, iată un motiv în plus ca s-o ajute acum să iasă cu bine la suprafaţă...

Patima Binelui o cuprinde brusc pe Lucile, care se descoperă într-o cu totul altă lumină; măreaţă, generoasă, magnifică – retrăgându-se demn pentru a face fericirea alteia şi pentru a i-l reda pe Olivier neajutoratei Génia. Aleargă la Loulou, o îmbrăţişează, o felicită. Loulou îi răspunde sincer. „Aş fi vrut atât de mult să o ştiu fericită pe Génia, îi spune ea, nu fără oarecare severitate în glas. Să ştii, ţi-am cam purtat pică...” Lucile nu protestează. Ea însăşi şi-a făcut reproşuri. Da! Da! Îşi are partea ei de vină şi nimeni nu o va face să renunţe la punctul ăsta de vedere. Ar fi fost de datoria ei să vină la Loulou şi să-i dea explicaţii clare despre seara aceea faimoasă în care Génia îl găsise pe Olivier la ea acasă. „Doar îl ştii: e făcut tot din ezitări şi nehotărâri. Venise să

mi se destăinuie. Se temea să nu facă cumva vreo prostie... Nu puteam totuşi să-l dau pe uşă afară! L-am sfătuit şi eu cum am putut, l-am pus în faţa responsabilităţilor pe care avea să şi le ia: doar nu te joci, aşa, oricum, cu inima unei fete de douăzeci de ani. În cazul Géniei, ori dai totul, ori nimic. Şi, brusc, apare ea, îşi imaginează Dumnezeu ştie ce, şi iată-ne în plină dramă! Dar să ştii, şi eu şi Olivier, o putem privi în faţă cu inima deschisă: n-am fost niciodată decât prieteni!" Loulou prinde ideea din zbor. Gata, trebuie neapărat să clarifice această neînţelegere. Génia a suferit prea mult. Şi de ce, la urma urmei, nu l-ar revedea pe Olivier?

Bunele sentimente vin toate deodată şi din toate părţile. Loulou anunţă verişoarei sale logodna, şi strecoară la postscriptum: „Ne-am cam înfuriat degeaba în ce o priveşte pe Lucile. Dacă informaţiile mele sunt exacte, nimic grav nu s-a petrecut între ea şi Olivier. El nu te-a uitat, cu siguranţă. Între noi fie vorba, ar merita să-l mai vezi..." În timp ce Lucile îi telefonează băiatului: „...Apropo, Loulou mi-a dat veşti despre Génia. Vor să o mărite. Se pare că arată nemaipomenit acum, mai frumoasă ca niciodată..."

Şi astfel, fiecare pe rând îşi ţese firul ei la năvodul în care cei doi amorezi nătângi vor sfârşi prin a fi până la urmă prinşi.

Într-o bună dimineaţă, Olivier se trezeşte vesel şi întinerit. Greutăţile, ezitările au dispărut ca un vis urât. Lucrurile îi apar acum clare, aproape simple: a iubi, a vrea, a fi fericit sunt unul şi acelaşi lucru. Totul e să faci primul pas – şi cu asta, basta!

Abia ajuns la birou, hotărăşte să-i scrie Géniei: trebuia să profite de această bună dispoziţie. Dar, punând mâna pe stilou nu i se mai pare deloc uşor: să alegi, să iubeşti, să vrei. Nu putea să iasă din cercul acesta vicios: îi era imposibil să spună – cu atât mai mult să scrie! – „Te iubesc" întrucât nu era sigur de dragostea lui; îi era

imposibil să iubească, deoarece nu pronunţase încă aceste două cuvinte. Dacă ar fi avut măcar un „pretext” ca să-i scrie Géniei!...

O dimineaţă întreagă se zbătu, ca, dintr-o dată, să vadă totul limpede: nu avea de ce să-şi ascundă ezitările. Génia trebuia să ştie totul ca să poată să înţeleagă totul. Nu-i rămânea decât să-şi deschidă inima în faţa ei. Dar, mai înainte, trebuie să-i ceară iertare.

Scrisoarea odată terminată şi expediată, Olivier e cuprins de o inexplicabilă bucurie.

Întotdeauna există cineva care să ia în serios o scrisoare: dacă nu o face cel care o primeşte, în lipsă de altceva, o face cel care o scrie. Acelaşi lucru se întâmplă cu Olivier. Întrucât scrisoarea a plecat, el simte că o iubeşte cu adevărat pe Génia. Zilele trec, ea nu răspunde şi dragostea lui sporeşte. Patima celui abia convertit îşi arată roadele; rupe, de data aceasta, pentru totdeauna, cu Mireille. Încă puţină răbdare, puţin curaj, şi nu va mai rămâne nici urmă din tânărul lamentabil pe care Génia îl cunoscuse cândva. Dar ea tace, ea nu iartă seara aceea stupidă în care l-a văzut pe Olivier în braţele celeilalte. Poate că scrisoarea nu e făcută pe un ton adecvat: prea uşuratică pentru o iertare, sau prea literară – în orice caz prea personală.

Ah! dacă Génia ar fi apărut mai devreme... Şi-ar fi putut regăsi copilăria în liniile pure ale unei adolescente. Oare va începe din nou să cerşească în dreapta şi în stânga, să alerge din pat în pat? Încă puţin, şi va vorbi despre „femei” cu surâsul superior al unuia care ştie să-şi prezinte marfa ca un adevărat expert.

Génia tace.

— GÉNIA! ŢI-AU SOSIT SCRISORI!

Génia deschide pleoapele îngreunate de somn. Soba

cea mare răspândeşte în odaie un parfum sănătos de brad uscat. Din când în când vântul răbufneşte pe sub uşă aducând în odaie miros de fum. Génia se întinde, cu gesturi leneşe. Noaptea s-a scurs în tihnă, febră nu mai are, deci se va scula din pat în câteva zile.

Ea nu detestă boala. Bronşita asta o apropie de copilărie, îi aminteşte de acele seri când avea febră şi când Juliette o pregătea de culcare în bucătăria încălzită, aprindea apoi focul în camera ei şi-i aducea la pat un ceai fierbinte. Mama venea s-o îmbrăţişeze, iar Génia, lac de sudoare, simţea atunci o clipă de fericire pe care cel mai adesea nu şi-o exprima în cuvinte. Îi plăcea gustul siropului pe care Juliette i-l aşeza pe noptieră, cu recomandarea să nu ia mai mult de o lingură, mirosul înţepător al muştarului care o făcea să plângă fără să vrea, ţeasta alb-roşcată a doctorului Brun pe care o simţea aproape de obrajii ei, când acesta se apleca s-o examineze cu stetoscopul. Prima zi fără compresii, cele dintâi ouă moi, cea dintâi toaletă făcută cu dichis în baia de alături, veneau mult prea repede, spre regretul ei...

Génia nu vrea să deschidă deocamdată scrisorile pe care mama ei i le-a aşezat frumos pe pat: încă puţin somn, încă o clipă de absenţă, de nefiinţă! Închide pleoapele; îi apar chipuri ciudate, drumuri cu mărăcini, parfumuri uitate care o ameţesc. Adoarme şi se află acum pe malurile Senei, în tovărăşia unui băiat zvelt, cu părul scurt. O căldură dulce o cuprinde; primăvara se apropie. Primăvara sau fericirea?

Se trezeşte brusc, puţin buimacă. De fapt, nu mai este bolnavă. Afară, razele de soare alunecă pe zăpada răsfirată peste crengi. Se simte uşoară şi puţin obosită; dă la o parte plapuma, se ridică, îmbracă o rochie de casă şi-şi lipeşte nasul de fereastră: gheaţa eleşteului începe să se topească, o mierlă grasă ţopăie pe terasă, primăvara e aproape. Se simte ca o pasăre închisă în colivie: dă din aripi, deschide ciocul, visează la insecte proaspete, la câmpuri şi grădini în floare. Când va mai fi

fetişcana de altădată, naivă, fără griji, fericită? În dimineaţa asta are chef să zburde, să se caţere în pomi, să alerge spre fiecare floare şi spre fiece animal şi să le întrebe: „Vreţi ca eu să fiu prietena voastră?” Dar i-e frig şi se bagă la loc, în pat.

Scrisorile o aşteaptă acolo; ea recunoaşte scrisul – una este de la Loulou, cealaltă... Fericirea i se şterge brusc de pe chip, parfumul de iarbă şi de vacanţă, pofta de viaţă, toate dispar ca prin farmec. Îi e frică. Un glas îi ţipă în urechi: „Génia, nu deschide această scrisoare! Ştii bine că el nu te poate ajuta”. Inconştient, ia plicul în mână; gânduri ciudate şi îndoielnice o împresoară. Dar ce riscă, la toată urma, dacă o citeşte? Olivier i-a scris, aşadar ea a câştigat. Dar aude iarăşi glasul acela: „Génia, aruncă scrisoarea asta!” Priveşte cu ură plicul; nu are puterea să-l rupă, dar nici să-l deschidă. Reuşise să-l uite pe Olivier; povestea asta veche nu-i poate aduce decât suferinţă. În cele din urmă, se hotărăşte, nu fără oarecare strângere de inimă.

Abia apucă să-i redescopere semnele cunoscute, stângaci alcătuite şi să descifreze primele fraze, că se şi simte cuprinsă de o bucurie imensă care, fără să vrea, o subjugă.

„Dragă Génia, iată o scrisoare după şase săptămâni de tăcere *(şase săptămâni numai?).* În fiecare zi, voiam să-ţi scriu, dar nu îndrăzneam, după tot ce s-a întâmplat. De fapt, nu s-a întâmplat cine ştie ce, poate nimic, dar aparenţele erau împotriva mea, şi mi-era teamă că n-am să fiu crezut. *(Dar atunci înseamnă că totul poate fi luat de la capăt?)* Dacă ţi-am pricinuit vreun rău, îţi cer iertare. Probabil că ai gândit multe lucruri urâte despre mine, dar dacă mă crezi încă vinovat, află că sunt foarte nefericit *(Bietul Olivier!).* Încerc să mă obişnuiesc cu absenţa ta. *(Îi lipsesc, deci!)* Munca îmi este ca un opiu, dar, deîndată ce ziua s-a sfârşit, rătăcesc pe străzi ca un câine părăsit şi mă holbez la vitrine, ca puştii aceia fascinaţi de te miri ce fleacuri. Mă gândesc la tine...

Génia, voi avea în curând treizeci de ani, poate ai uitat. E o vârstă ingrată menită suferinţei, mai ales atunci când încă nu ţi-ai aflat drumul cel bun. Marile disperări ale adolescenţei nu sunt nimic pe lângă soiul ăsta de nesiguranţă. Te cuprinde îndoiala, te hărţuie mediocritatea. Nu eşti încă învăţat să negociezi cu decepţiile. Te sufoci.

„Scrisoarea mea nu e prea clară; îţi spui, probabil”: „A rămas acelaşi, nu vorbeşte decât de persoana lui”. „A vorbi despre sine e totuna cu a vorbi despre altul, atunci când îţi simţi inima prea plină. De altfel, m-ai înţeles: te iubesc şi n-am ştiut niciodată să ţi-o spun.

Iubire, iată un cuvânt mare. Îl folosesc pentru prima dată. Ştiam să spun: «Îmi placi», dar nu şi «Te iubesc». Génia, iată-mă într-o situaţie imposibilă: te iubesc şi am putut să te las să crezi că n-a fost nimic. Rezultatul îl cunoaştem amândoi. Dac-ai şti tot ce mi-am spus, tot ce mi-am reproşat când ai plecat aşa, dintr-o dată! Atunci ţi-ai zis, poate, că sunt un imbecil, că nu te iubesc (ceea ce e o prostie) sau că tu nu mă vei putea niciodată iubi (dar ar fi prea trist). Voi şti oare să te fac să uiţi acest vis urât?

Îmi cunoşti defectele. Sunt nerăbdător: am crezut că nu voi avea curajul să te aştept. Şi nici cu bunătatea nu stau prea bine. Va trebui ca tu s-o ai pentru amândoi: blândeţea, bunătatea, sunt încă însuşiri care se potrivesc mult mai bine femeilor. Credincios nu sunt; cel mult un biet creştin care n-are răbdare şi iese să-şi aprindă o ţigară chiar în timpul liturghiei. În fine, trebuie că ţi s-a vorbit de viaţa mea particulară şi sunt convins că mi s-a pus în cârcă o groază de poveşti mai mult sau mai puţin suspecte. Pare ipocrizie ceea ce-ţi spun, dar să ştii că, pentru mine, niciuna n-a avut vreodată importanţă. Nu făceam altceva decât să umplu cu laşitate golul câtorva ceasuri, ceasuri în care nu eşti sigur de nimic, în care fugi de singurătate căutând o intimitate oarecare. Dacă aş avea siguranţa că sunt iubit, aş uita totul în câteva clipe.”

*

Restul nu mai contează, Génia este iubită, iată ceva cu adevărat sigur. Şi ea se miră cum de a uitat totul atât de repede. Părăsise Parisul teribil de tristă, de dezgustată, îi era ciudă pe toată lumea că se îndrăgostise de un bărbat care-şi bătuse joc de ea. Citeşte şi reciteşte scrisoarea lui Olivier şi fiecare cuvânt, fiece frază o înflăcărează de bucurie. Scrisoarea e „bine făcută”: sinceră, loială şi chiar abilă. Nu cumva *prea* abilă? Să facă oare, parte Olivier dintre acei mincinoşi care cred tot ce spun, pentru ca, în clipa următoare, să uite totul?

În orice caz, nu are de gând să-i răspundă că treaba merge strună şi că abia aşteaptă să-l ia de bărbat. Olivier va trebui să-i dovedească în adevăr că o iubeşte. Acum rolurile s-au schimbat, cel puţin de data asta, suspinele şi aşteptarea i se cuvin lui.

*

Când doamna de Verrières a urcat în camera ei, Génia nu şi-a putut reţine nerăbdarea.

— Ştii, am o scrisoare de la Olivier Sablons. Pare la fel de îndrăgostit.

Doamna de Verrières s-a făcut că n-aude şi atunci Génia a insistat:

— Auzi? E îndrăgostit de mine.

— Şi ce-i cu asta?

— Asta-i culmea! Chiar nu-ţi pasă că i se face curte fiicei tale?

— De ce să-mi pese? doar nu ai intenţia să te căsătoreşti cu el!

Géniei îi sare brusc muştarul. Cu câţi băieţi se întâlneşte ea, în fond? Cei care îi sunt prezentaţi sunt fie nişte degeneraţi, fie nişte tâmpiţi. Pentru prima oară, în fine, un tip ca lumea îi cere mâna! Căci, de fapt, el îi cere mâna, şi Dumnezeu i-e martor că ea nu l-a încurajat

deloc. Mama îi reproşează că este insuportabilă, că refuză toate partidele şi n-ar avea niciun motiv să-şi facă iluzii în legătură cu acest băiat. De altminteri, dacă ar fi fost vorba de ceva serios, în loc să-i scrie direct Géniei, Olivier ar fi putut să se adreseze şi mai bine doamnei Montanin. „Ar fi mult mai înţelept să nu te mai gândeşti la el”, încheie ea pe acel ton suveran care o scotea din sărite pe Génia.

*

Aşezată incomod în faţa unei măsuţe Louis XV, Génia încearcă cu greu să-şi găsească cuvintele potrivite. Flicky, căţeluşa, râcâie la uşă; i-ar da drumul, dar ar trebui ca după aceea s-o scoată imediat. E furioasă că nu i se deschide, dar ar fi şi foarte decepţionată dacă i s-ar da drumul prea repede. Génia suspină: acest început de scrisoare nu-i deloc uşor. Nici vorbă, îl iubeşte pe Olivier. Dar acesta s-a purtat ca un bădăran. Nu trebuie să-l descurajeze, dar nici să-i dea prea multe speranţe. Aşa că, „dragă Olivier” sună cam sec, dar „dragul meu Olivier” e *prea* posesiv. Génia îl va numi deci, simplu, Olivier. A rupt deja două foi. Îi va vorbi... despre gripa pe care a avut-o, despre timpul însorit, ah, cât de frică îi era să ajungă la subiect. „S-ar zice că pui întrebări fără menajamente! N-ar fi trebuit să întârzii atâta, şi mai ales să te porţi ca şi cum n-aş fi însemnat nimic pentru tine. Dar nu e cumva prea brusc, prea direct? „Aş fi nespus de bucuroasă să nu am îndoieli şi să-ţi dau răspunsul pe care bănuiesc că-l aştepţi”. Aşa, nătărăule! Să te-nveţi minte să mă mai laşi altădată pentru una ca Lucile! „Te consider prieten, dar asta-i tot. Restul depinde de bunul Dumnezeu. Eu nu mă pot îndrăgosti aşa deodată, îmi trebuie timp ca să ştiu ceea ce simt pentru cineva. Am putea oare să fim împreună? Nu pot să-ţi răspund imediat”. Dar nu i-a spus cel mai important lucru, pe care, totuşi, nu i-l poate ascunde. „Încă ceva: cu mine, te rog

să fii simplu şi adevărat. Nu mă amăgi: poate că te-aş crede şi aş fi apoi nefericită”. Iată o mărturisire imprudentă. Génia se grăbeşte să adauge: „Iar dacă nu te-aş crede, te-aş dispreţui. Nu-mi spune „te iubesc”, decât dacă eşti sigur că mă iubeşti cu adevărat. Defectele de care vorbeşti nu mi se par complicate; ceea ce mă nelinişteşte este uşurinţa cu care le accepţi. Când vrei să devii curat, trebuie să duci o viaţă curată. Te rog, nu te mai da drept bun creştin din moment ce mergi la slujbă doar o dată la două săptămâni. Nu asta contează cel mai mult (mersul la biserică), ci faptul de a fi sincer cu tine însuţi: restul vine de la sine. Dumnezeu urăşte minciuna mai mult decât orice pe lume; îţi mărturisesc că şi mie îmi repugnă”. Dar a cam luat-o gura pe dinainte, aşa că se retrage în matcă. „Nu lua ceea ce ţi-am spus până acum drept o promisiune, nici măcar drept o încurajare. Eu nu te iubesc”. Cât o costă această minciună! Dar adaugă: „De tine depinde ca această negaţie să se prefacă în contrariul ei. Dar, mai ales, nu-ţi face iluzii. Şi nu-mi exagera meritele. Dacă ai să întâlneşti vreo fată drăguţă, nimeni nu te împiedică să-i faci puţină curte...” E nebună! Cum a putut spune aşa ceva? „... cu condiţia să-mi spui. Asta nu înseamnă să le schimbi la fiecare cinci minute; e obositor pentru toată lumea. Scrie-mi te rog, chiar şi atunci când inima îţi va fi tristă...”

Doamna de Verrières a binevoit să aprobe acest răspuns diplomatic în care Génia dă dovadă – zice ea – de o rezervă şi de o şiretenie demne de bunica sa. Este, întrucâtva, şi părerea Géniei. Acum, ea vede totul în culori mai luminoase. Mama sa i-a scris mătușii Aimée să ceară „informaţii”. Génia contează pe dibăcia lui Olivier.

*

Olivier s-a liniştit de îndată ce a primit scrisoarea. Se impacientase prea repede. Génia făcea pe stăpânul care-şi lasă câinele să adulmece îndelung bucăţica de carne

fluturată pe la nas. Dar cu câtă stângăcie juca rolul acesta! Iubeşti sau nu iubeşti. A spune: „te-aş iubi dacă...” înseamnă a minţi. Génia spunea: „Nu te iubesc”, dar nu gândea nici pe departe aşa ceva. Olivier, după câteva scrisori care nu duceau niciunde, decât, poate, în meandrele unei proaste hărţi a ţinutului Tendre[3], hotărî să bruscheze lucrurile: telefonă la Bergerie şi-şi luă un glas feroce. „Scrisorile, iubito, îmi fac plăcere, e drept. Dar acum, trebuie să ne şi vedem.”

Génia era sufocată şi fermecată de surpriză. Băiatul ăsta era de o îndrăzneală! „Te aştept până luni. După aceea...” – „După aceea?” întrebă Génia, curioasă. „După aceea, voi părăsi Parisul”. Şi, cu asta, închise. Génia striga în aparat: „Domnişoară! nu întrerupeţi, vă rog!” Nu-i rămânea altceva de făcut decât să-şi convingă mama. Căsătoria lui Loulou era un excelent pretext. Nu prea ştia bine ce să creadă despre Olivier. Exagera, evident, dar nu-l condamna numai pentru atât.

GÉNIA A VENIT, ÎNSĂ O DATĂ CU ea nu a sosit şi fericirea aşteptată. Sau, poate, nu încă... Olivier se gândeşte la o mare dragoste; şi se miră că nu primeşte în schimb decât mici bucurii. Regăseşte câţiva „prieteni” vechi pe care i-ar fi uitat cu multă plăcere: defectele Géniei. Nu ascultă niciodată ceea ce-i spune el, ia un aer absent ori de câte ori îi pune o întrebare exactă, soseşte cu întârziere la întâlniri, îşi pierde mănuşile... Când îşi arată plictisul, o grimasă, chiar un tic nervos îi deformează gura... De ce îl agasează atât de mult pe Olivier aceste mici ciudăţenii? Dar e ceva mai grav decât toate: „scara lor de valori” nu este aceeaşi. Génia ar găsi, poate, acest cuvânt pretenţios, şi totuşi, este singurul care se potriveşte. Ea consideră neînsemnat tot ceea ce

[3] Aluzie la vestita hartă „sentimentală” apărută în romanul Madeleinei de Scudéry, intitulat: „Clélie, poveste romană" (1654).

dă un anume sens vieţii lui Olivier: punctualitatea, pofta de muncă, ambiţia. Iar el nu dă importanţă singurelor lucruri care contează pentru ea: un concert de Ceaikovski cântat la pian de Vladimir Horovitz sau platanii din grădinile Mirabeau. În coşul cu daruri de nuntă, Génia ar trebuia să depună fântânile din Aix sau un *allegro* de Mozart. Olivier şi-ar aduce lecturile, amintirile din Suedia sau din Sono, cupola de ardezie din Skeppsholmen şi fagii de la Waldemarsudde: cele dintâi pietre la temelia unei mari iubiri. Dar Génia e incapabilă să-şi transpună imaginile. Ea şi le păstrează cu gelozie, ca şi cum aceste giuvaere ar fi prea fragile pentru a înfrunta lumina zilei. Olivier încearcă să se autoliniştească: Génia e timidă, se exprimă greoi, în schimb, e profundă, tainică, autentică, circumspectă, şi tot ceea ce dă este preţios şi rar. Olivier se gândeşte la toate acestea şi oscilează în convingerile lui despre Génia.

În primele zile, i-a vorbit fără întrerupere, cu exaltare, ca şi cum ar fi ţinut în el, de luni de zile, un torent de cuvinte de care trebuia acum să se elibereze. Şi repeta: Génia, dac-ai şti ce mult îmi detest viaţa! Cât de puţin seamănă ea cu visurile mele! Nu mă refer la situaţia mea, care se îmbunătăţeşte cu vremea, ci la acest gol pe care nimic nu-l poate umple. Mă scol dimineaţa şi-mi spun nu sunt bun de nimic, nu folosesc nimănui. În fond, îmi este perfect egal dacă vând ascensoare sau instalez motoare electrice, oricine altcineva ar putea face acelaşi lucru. Mi-e teamă că mă afund în mediocritate. Generaţia noastră n-a cunoscut decât înfrângeri: iunie ’40, eşecul Eliberării, războiul din Indochina, Uniunea franceză... Am venit prea târziu şi nu mai e nimic de făcut, decât să ne retragem, cu abilitate, din joc. Gonim cu automobilul, mâncăm în grup pe marginea drumurilor, citim romane obscure, aplaudăm şansonete stupide, deprimante sau obscene... La douăzeci de ani, îmi spuneam totuşi: nu fericirea o vreau, ci... o anume măreţie. Desigur, voiam în egală măsură şi fericire, în fine... ceea ce numeam eu atunci

fericire. Oricum, ceea ce visam atunci nu are nimic a face cu drumul acesta plat, de astăzi, care nu duce nicăieri... Vezi tu, Génia, viaţa mea este un şir întreg de semne egale între el (ca un soldat care aşteaptă să i se încheie serviciul militar seară de seară, eu crestez acelaşi capăt de masă în acelaşi fel). Aş vrea să fac o dată o crestătură adâncă, durabilă. Să dictezi scrisori, să dai telefoane, să conduci o maşină... câte gesturi inutile! Génia, vreau să mă ajuţi să dau acestor lucruri un sens, să pot accepta toate aceste biete ceasuri pierdute, care nu vor mai fi pierdute, ci câştigate, dacă tu le vei împărţi cu mine. Să fac, să întreprind ceva, cine să-mi dea curajul de a face ceva în viaţă dacă nu tu? Alţii – preoţi, soldaţi, medici, mai ştiu eu ce... – se dedică unei munci care-i acaparează cu totul. Pe când eu aş fi, într-adevăr, un imbecil dacă n-aş avea alt scop în viaţă decât să instalez alternatoare. Datorită ţie, am să-mi fac totuşi meseria, fără să-mi fie ruşine, pentru că nu-mi voi mai pune problema „să reuşesc” (ce cuvânt îngrozitor!), ci să te fac pe tine fericită. Génia, trebuie să mă smulgi pentru totdeauna singurătăţii şi plictisului. Pentru totdeauna!

Dar ea, îl asculta oare? Îşi lua adesea un aer absent, letargic: Olivier o scutura, furios. Ea repeta de fiecare dată: „Da, desigur!” cu o voce îndepărtată şi obosită.

O dată, sătulă, îi răspunse:

— Devii tot mai complicat, cu vârsta!

E rea sau proastă? sfârşeşte Olivier prin a se întreba. Chiar dacă o plictiseşte, ar putea, cel puţin, să-i răspundă. Iar dacă, puţin întristat, schimbă subiectul şi o întreabă despre lecturile şi gusturile ei, tot degeaba, nu află niciodată mai mult de la ea. Bunăvoinţa nu-i serveşte la nimic; aproape deloc meloman, acceptă totuşi ideea de a fi iniţiat în ale muzicii şi ar însoţi-o bucuros la concerte. Dar, vai, ea refuză să-l însoţească pe drumul acestei pasiuni: „Nu e nimic de înţeles, îi declară. Dacă nu-ţi place Mozart, n-am ce să-ţi fac!”

Olivier începe să obosească. Atâta indiferenţă, atâta

absenţă sau, poate, prostie! S-a săturat până peste cap. Ce-i pretindea, în fond, Géniei? Să se refacă. Dar ea n-are chef. Fără să vrea, fără să ştie, îl aruncă din nou pe un teren cunoscut, pe care el spera să-l fi părăsit pentru totdeauna şi îl condamnă la o pedeapsă surprinzătoare: aceea de a plasa comuniunea lor undeva, la nivelul cel mai de jos: în loc de Mozart, viaţa o va constrânge la alte plăceri. Olivier renunţă la schimbul zadarnic de monologuri şi tăceri. Fie! Nu poate atinge acest suflet mic şi dur, naiv şi totodată retras. În schimb, poate că va şti să-i trezească trupul. Sărutările lui devin mai înflăcărate, mângâierile mai insistente. Génia însă se mai crispează când el o cuprinde în braţe şi, din instinct, îi rezistă. Dar, va veni ziua când el va triumfa asupra acestei mici vietăţi prinse în capcană. Atunci va fi stăpânul, iar privirile rătăcite, tăcerile şi capriciile n-o vor mai ajuta pe Génia în niciun fel. Va fi nevoită atunci să se arunce în apă şi după ce-şi va fi înecat toată ruşinea, să-l urmeze în larg.

Génia nu-şi pune atâtea întrebări. Ea cunoaşte acum plăceri cu totul noi: iese seară de seară la braţul unui băiat îndrăgostit, dansează în subsoluri pline de fum, bea whisky, fumează nestingherită de reproşurile maică-sii, ascultă un concert de Bechet, îl aplaudă pe Georges Brassens (Génia îi iartă totul acestei namile de urs datorită ghitarei sale, chiar şi faptul că nu are voce). Dar şi mai mult îi place maşina micuţă care-i duce sâmbăta şi duminica, către Senlis sau Montfort-L'Amaury. De îndată ce trece de Porte de Saint-Cloud, Olivier devine simplu, curtenitor, amabil. Şi totuşi, autostrada îl tentează teribil; apasă cu poftă pe accelerator şi rabla cea mică vibrează ca un tanc.

— Eşti nebun sau vrei să te amuzi pe socoteala mea? ţipă Génia teribil de înfuriată. Încetineşte odată, mi-e frică!

Într-o sâmbătă de martie, în apropierea catedralei

Saint-Sulpice de Favières, se opresc în faţa unei vechi staţii de benzină. Proprietarul le spune că nu mai are „super”.

— Ce oroare! strigă Génia. Motorul ăsta nu suportă decât benzină „super”!

Aceste cuvinte simple îl umplu pe Olivier de o stranie bucurie, deosebită de toate plăcerile pe care le-a cunoscut vreodată. La ieşirea din sat, se aşază lângă nişte căpiţe de fân, profitând de o firavă rază de soare. Olivier îşi pune pe pământ vesta de antilopă, Génia îşi suflecă mânecile tricoului şi-şi aţinteşte privirea spre cerul senin: privită acum, cu părul negru strâns în coc, parcă seamănă cu regina Nefertiti. Olivier admiră acest profil melancolic. Grav, se apropie, îi desface agrafa şi părul, ca de smoală, i se revarsă pe umeri. Îl cuprinde cu amândouă mâinile, apoi îl înnoadă de jur împrejur cu eşarfa ei colorată. Fără să rostească o vorbă, fără să rişte vreun gest care să distrugă clipa asta perfectă şi fragilă, îşi face o rugăciune rapidă: „Dă, Doamne să fie fericită. Fă ca eu să o iubesc mereu!” Şi-a găsit el, în sfârşit, liniştea mult aşteptată? Îşi pune capul pe umărul ei. Chipul Géniei străluceşte ca o piersică sub roua dimineţii. Clipeşte, apoi se întinde.

— Nu cred că am să fiu o nevastă bună. Nu ştiu să fac nimic. Ratez toate cremele. Iar tu... eşti un mare mâncăcios!

Întinşi pe şezlonguri, unul lângă celălalt, Olivier şi Génia se ţin de mână şi privesc cerul, de un albastru neclintit. Într-un motel de pe valea Chevreuse, au venit să guste, ca şi toată această mulţime puţin snoabă, surpriza unei duminici de vară în plină iarnă, a soarelui de mai la început de martie. E aşa de bine să te laşi cu totul în voia visării blânde şi să-ţi imaginezi pe crengile acum dezgolite rotunjimea palidă a primilor boboci. Olivier n-a fost însă niciodată în stare să-şi irosească vremea, să-şi trăiască viaţa pur şi simplu. Îi e chiar ciudă că, în ajun, s-a lăsat furat în vârtejul unei clipe perfecte. Totul, în acest

han renumit, îi excită ironia: corturile împestriţate nu sunt decât nişte oribile construcţii de lemn; florile, bijuterii artificiale de pânză şi plastic care sunt strânse de pe mese de îndată ce ultimul musafir şi-a luat tălpăşiţa.

— Uită-te şi tu la automatele astea coafate cu drotul: sunt aproape sigur că aceştia fac bine pe bufonii înainte de a năvăli pe genunchii amantelor lor! Ba chiar nu m-ar mira deloc să-i văd reglându-şi poftele cu o cheie sub pântec. Ce zici, de pildă, de acest cuplu ingenuu?

Génia nu zice nimic.

— Mă auzi?

— Desigur... Dar eşti... eşti cu totul nesuferit. Am chef să dorm, să nu mă gândesc la nimic... să fiu fericită... Nu să le port ranchiună acestor sărmane animale...

Are dreptate. Desigur, are dreptate. Olivier priveşte faimosul cuplu cu un dispreţ în care se amestecă un soi de poftă ascunsă: *El,* ţintuit pe scaun, cu o cravată îngustă, strânsă sub gulerul englezesc, înalt şi ţeapăn, cu o mască întunecată de împărat roman asortată cu un păr auriu, fixat de briantină; *Ea* înalţă un gât de lebădă deasupra unor sâni provocatori; iar când întoarce capul, îşi mişcă o coadă de cal de un negru compact. Ea şi El: cuplul anilor 1955 – două păpuşi de ceară. „Dar noi? Noi formăm un cuplu?” se întreabă Olivier. El nu reuşeşte să identifice cu toată gravitatea clipa care le-a decis viitorul. S-a petrecut totul mult prea repede, încât aproape n-a avut timp să-şi revină. În fond, habar n-are de ce se însoară cu Génia. Ce are el comun cu ea? Când sunt singuri, nu găsesc să-şi spună nimic. Ce se va alege după douăzeci de ani de căsătorie? Sigur, o doreşte ca femeie, dar, de aici până la a şti dacă uniunea lor va fi reuşită pentru amândoi, e o distanţă...

— La ce te gândeşti?

— Dar tu?

Asemenea fraze rezumă mai întotdeauna dialogul lor, de fapt, o inconştientă ciocnire instinctivă. Asta nu poate dura multă vreme.

— Mă gândeam că ar trebui să fim cu adevărat fericiţi. Tăcerea ta mă neliniştea. Tocmai reflectam la faptul că, doamne fereşte, ne-am putea clădi viaţa pe o neînţelegere.

— Da, e şi părerea mea.

O sclipire tăioasă străbate ochii Géniei. Ia te uită! Ar putea deveni răutăcioasă? Interesant.

Génia se ridică brusc, îşi ia geanta, se îndreaptă spre restaurant – fără un cuvânt. Olivier îşi aprinde o ţigară şi tot frământă între degete paharul cu coniac: un aer rece îl izbeşte în faţă; se simte, deodată, bine dispus, înviorat. Va face un mic tur prin grădină, să mai ochească ceva fetişcane frumoase.

A trecut mai bine de un ceas şi Génia tot nu s-a întors. Olivier trece cu mirare de la agasare la exasperare, apoi de la exasperare la îngrijorare; cu o oră mai 'nainte, Génia era pentru el o fetişcană ca oricare alta, şi se întreba de ce dracu se complicase cu ideea unei căsătorii. Acum nu mai gândeşte decât un singur lucru: s-o vadă înapoi.

Intrigat, se duce să ceară relaţii ospătarului, barmanului şi, cu o prefăcută amabilitate, pune întrebări femeii de serviciu. Trudă zadarnică! Domnişoara a fost văzută ieşind, dar n-a lăsat nicio vorbă. În maşină nu e. Olivier străbate nervos saloanele, îmbrânceşte domni în vârstă care picotesc între o ţigară şi o înghiţitură de coniac, îndrăgostiţi înghesuiţi unul în altul. N-o găseşte nici în grădina de iarnă, nici în budoarul Chippendale, şi nici în biblioteca victoriană... Coboară din nou scara împodobită cu faianţărie veche şi gravuri de Sabretache, se îndreaptă cu paşi precipitaţi spre grădină: doi imbecili stau lungiţi pe şezlongurile lor. Şi, ca să fie cu conştiinţa împăcată, porneşte spre golful miniatură, unde un slăbănog şi o fetişcană durdulie se hârjonesc nestingheriţi. Privirea i se aţinteşte pe o siluetă întunecată, contrastând puternic cu luciul peluzei: părul

negru, eşarfă verde... O, dar asta e Génia! Ea ridică spre el nişte ochi nevinovaţi:

— Ai revenit la sentimente mai bune?

AJUNSĂ LA FAMILIA SABLONS CU o oră întârziere, doamna de Verrières vorbeşte fără întrerupere. Ea explică, cu o remarcabilă bunăvoinţă, de ce această căsătorie nu i se pare deloc posibilă. Fireşte, nu din punctul ei de vedere. E adevărat, sănătatea îi produce oarecari neplăceri. O mamă cum e ea nu se desparte, în niciun caz, cu prea mare uşurinţă de unicul copil, iar Génia e o fată încântătoare, şi îi este în plus cea mai bună prietenă. Şi totuşi, acest lucru nu-l consideră de primă importanţă: ceea ce contează – nu-i aşa? – este ca aceşti copii drăguţi să fie fericiţi. Să aibă aceleaşi gusturi, aceleaşi idei, dar, mai ales, să provină din acelaşi mediu: ăsta e preţul fericirii. Dragostea nu e o soluţie, ba dimpotrivă. Câte menajuri de felul ăsta n-a cunoscut, în care cei doi se iubeau ca nebunii – şi toate au sfârşit prost!

Rănită cumplit în amorul propriu, doamna de Sablons o întrerupe pentru a-i vorbi de bani. Această vulgaritate nu o surprinde pe Hedwige de Verrières. O văduvă care şi-a consacrat viaţa fiicei ei nu trebuie să roşească din cauza sărăciei: numele, legăturile de rudenie o aşază oricum, deasupra mamei lui Olivier. Şi totuşi, n-ar fi deloc neplăcut ca aceşti parveniţi să fie bogaţi. Prin prisma asta, ea vede căsătoria tinerilor în culori ceva mai luminoase: ar pune din nou pe roate ferma Bergerie, ar cumpăra poate o maşină. Iar ginerele va dori, fireşte, ca ea să dispună de un apartament la Paris. Nu e prea pretenţioasă! două camere şi o bucătărie îi vor fi suficiente.

— Noi nu am da nicicând nici cea mai mică importanţă problemelor materiale, declară ea cu umilinţă trufaşă. Nu

există pe lume o zestre mai frumoasă decât o educaţie bună, tradiţii religioase solide...

— Îmi iei o piatră de pe inimă, draga mea, reia doamna Sablons cu o voce îmblânzită. Căci Olivier al meu n-are altceva decât slujba.

Joacă tare, tipa! Deci, proasta asta de Génia s-a lăsat îmbrobodită de un sărăntoc! Tânărul Sablons nu e nici ofiţer de marină, nici politehnician, nu e de familie, şi, după câte i-a dat a înţelege Aimée Montanin, nici uşă de biserică nu prea e. Ei bine, oricât i-ar displăcea Géniei, ea nu se va căsători cu acest coate-goale.

Întrucât problema acestei căsătorii i se pare acum în afară de orice discuţie, doamna de Verrières poate redeveni – de ce nu? – amabilă. Drept care, în final, luându-şi rămas bun, nu pierde prilejul de a face şi câteva elogii ferme la adresa lui Olivier.

*

Loulou s-a măritat azi dimineaţă. În casa din bulevardul Henri-Martin, mai multe doamne cu surâs inflexibil înconjoară masa cu bucate.

Aşezată alături de Olivier pe o canapea Second Empire, al cărei lemn aurit e înveşmântat în catifea roşie, Génia, radioasă, nu se îndoieşte o clipă că ceremonia la care a asistat constituie pentru ei doi o repetiţie generală. E adevărat, primul contact dintre cele două soacre se pare că nu a fost prea reuşit. Doamna de Verrières a declinat sus şi tare că nici prin gând nu-i trece să consimtă la o asemenea căsătorie. Dar, cu puţină răbdare şi cu condiţia să nu-şi contrazică mama, Génia va obţine până la urmă ceea ce vrea. De altminteri, a intervenit şi mătuşa Aimée: Olivier o să-i facă o vizită baroanei Corneille, naşa de botez a Géniei, o bătrână doamnă, cam ţicnită, dar care îşi iubeşte, se pare, fina, şi căreia i-a promis, cândva, demult, o dotă: poate că-şi va ţine promisiunea, dacă o să-i placă Olivier. Iată raţionamentele mamei şi mătuşii

pe care Génia le găseşte, fireşte, ridicole. Ea, una, îşi va coase singură rochiile, va face menajul, bucătăria şi se vor descurca şi fără dotă, ce Dumnezeu!

Olivier nu spune nimic, dar gândurile lui sunt mai sumbre în privinţa asta. În viaţă, suporţi orice, în afară de umilinţe. Amorul propriu rănit se răzbună întotdeauna. Olivier nu-i va ierta niciodată doamnei de Verrières faptul că a făcut atâta caz pentru mâna fiicei sale. O va vizita, desigur, pe baroană, deşi se îndoieşte de reuşita acestui demers. Nu va face altceva decât să-şi ţină cuvântul dat.

— Pe cuvânt, parcă aţi fi făcuţi unul pentru altul!

Ah! oamenii ăştia care se uită la ei ca la nişte animale curioase! Olivier îl priveşte aproape duşmănos pe proaspătul soţ: masiv, dar destul de frumos în tunica lui albastră. Toată lumea îi admiră uniforma bine croită, ca şi faptul că poartă pe piept Crucea de Război. Dar cel mai tandru îl priveşte Loulou, ea, care, până nu demult, făcea glume nesărate pe seama ofiţerilor!

Croindu-şi drum printre cupluri, Lucile apare în toate splendoarea ei. Olivier ar fi nespus de bucuros să-i găsească un cusur... ţinutei... dar nu, e perfectă.

— Lucile, cum se numeşte ţesătura asta?

— Şantung, dragule, şantung natural! Şi vesta se scoate, să ştii.

Şi, dorind parcă să-i demonstreze acest lucru, îşi îndoaie un braţ, apoi pe celălalt, pentru ca, în final, să-şi arate trupul superb, atât de sumar acoperit de mătasea transparentă. Génia îi aruncă o privire nu tocmai luminoasă. Băieţii întorc capul, amuzaţi.

— Génia nu mă găseşti prea decentă. Linişteşte-te! O să-l ai toată viaţa pe Olivier al tău. Noi suntem totuşi, cunoştinţe ceva mai vechi... ştii, nu?

Génia pleacă furioasă.

— Cât de bine vei fi păzit, Olivier. O să mă mai recunoşti pe stradă? Trebuie că-ţi place teribil această adoraţie exclusivă, nu? Iată-te convertit, devotat, fidel... dotat cu o dragoste veşnică... Ar trebui să-mi urezi şi mie

aşa ceva. Da, azi mă simt puţin melancolică. Ştii, Mireille o să se mire cel mai tare. Ea repeta pretutindeni că tu nu vei putea face decât o căsătorie interesată! Nimeni, absolut nimeni, nu vedea în tine soţul model, amorezat lulea de o puştoaică nostimă, împărţind apartamentul cu maică-ta şi împingând căruciorul duminica după-amiază! Te şochez, nu? Da, da, te scandalizez...

— Sărmană Lucile! Ce imagine îţi faci tu despre alţii... Nu-ţi dai seama că te calomniezi singură? Câtă lipsă de imaginaţie!

Olivier o urmăreşte privind-o printre gene. Ea primeşte lovitura, imperceptibil: îşi încleştează buzele, picături mici de sudoare îi apar pe frunte, privirea i se întunecă, se emoţionează. Olivier simte în el un amestec ciudat de dispreţ, admiraţie şi complicitate. Ar fi fost captivant să devină stăpânul acestei femei, să o supună, să o subjuge, să se facă iubit de ea... Lucile i-ar fi fost, într-adevăr, un partener pe măsură.

— Iată un limbaj cu totul nou, şuieră ea printre dinţi. În urmă cu şase săptămâni te întorceai din Suedia, cu o relatare amănunţită a isprăvilor tale; îmi spuneai că înghiţi cantităţi impresionante de gin, că te speli pe dinţi înainte de a face dragoste, detalii pe care nu ţi le ceruse nimeni. Şi acum, schimbare radicală: am în faţa mea un adevărat sfânt.

— Şi totuşi, adaugă ea visătoare, nu pot să cred în ce tot îndrugă Mireille.

Olivier ciuleşte urechile, neliniştit. Ce murdării a mai scornit Mireille? Se simte iarăşi obosit. Ar vrea să fugă de această făptură cu părul decolorat, care-şi încrucişează provocator picioarele şi-i strecoară micile răutăţi, cu glas stins, între două surâsuri. Trecutul ăsta o să-l hărţuie aşa, mereu? Cât de bine ar fi să poată crede în Dumnezeu, să se spovedească, să şteargă ultimii zece ani din viaţa lui, să poată schimba dintr-o dată toate aceste plăceri meschine, mereu aceleaşi, pentru un mare efort cotidian şi aerul ăsta viciat pentru un orizont care să aibă gustul

sănătos al durabilului! Să nu-i mai fie teamă că i s-ar putea arunca în faţă: „Te ştiu eu pe tine! Umblai cu stricata aia...” Mai are timp? Olivier mai este vrednic să fie iubit?

Lucile îl urmăreşte, pe sub genele lungi încărcate de rimel. Olivier recunoaşte acest surâs echivoc: colţul ăsta puţin deformat al gurii e semn că i se rezervă o ultimă înţepătură. Ea câştigă cu fiece lovitură, deoarece ştie bine că el îi seamănă şi că se poate baza oricând pe josnicia lui.

— Nu, nu pot să cred că te ţine totuşi aşa din scurt...

Olivier respiră, uşurat. Lucile se înşală; se aştepta de la ea la o răutate şi mai mare.

— Asta ţi-ar conveni? Sărmană Lucile. Din fericire, Génia nu îţi seamănă câtuşi de puţin.

Şi se ridică, binedispus.

Dar simte încă, pătrunzându-i pe furiş în auz, minuscula picătură de otravă.

ULUIT, OLIVIER CONTEMPLA UN chip schimonosit ca de buldog, de culoare stacojie, zbârcit şi plin de riduri, pe care cele două şiraguri de perle nu reuşesc să-l facă mai puţin întunecat. Pe sub rochia liliachie, prea scurtă şi presărată cu pete suspecte, ciorapii de bumbac îmbracă genunchii pătraţi ca ai unui jucător de rugby. Iată fiinţa pe care trebuie să o seducă, faimoasa baroană Corneille. Pretutindeni, mizerie: de la unghiile doamnei şi până la încrustaţiile de fildeş ale dulapului florentin, totul se estompează sub un strat gros şi uniform de praf. Pe tablourile înfăţişând portrete ale strămoşilor, abia de mai răsare, ici şi colo, câte un guler răsfrânt de dantelă, sau o medalie strălucind slab pe o platoşă.

— Şi zici că vrei să te căsătoreşti cu Génia de Verrières, se aude brusc vocea piţigăiată a baroanei, e de nesperat.

De nesperat, pentru tine, bineînţeles. Iată nişte lucruri care se întâmplă în vremurile noastre, vremuri de revoluţie, în care vezi la tot pasul cum nişte doctori pricăjiţi, dacă nu chiar dentişti, caută să se infiltreze în familii de rasă bună. Ei bine! n-ai să mă crezi, dar vorbind cu Hedwige despre asta, i-am spus limpede părerea mea: „Ideea nu e chiar atât de absurdă. Căci în clasele mijlocii găseşti bărbaţi mai buni: serioşi şi credincioşi ca nişte câini. Şi ce dacă Génia o să se plictisească? N-are decât! Asta este excelent pentru sănătate. Crezi că glumesc?”

Un chow-chow cu părul ud răsare brusc de sub fotoliu şi scoate un scheunat prelung.

— Tare mă nelinişteşte Baronul; a-nceput să tuşească. Şi nu vrea sub niciun motiv hăinuţa pe care i-a tricotat-o Jeanne. Nu suportă culoarea maro. I-am promis un tricou galben de ziua lui. Îţi plac câinii, domnule? Asta-i ceva foarte important...

Olivier se grăbeşte să mângâie animalul murdar.

— Poţi să-l iei în braţe, spune bătrâna doamnă, ca şi cum i-ar acorda o favoare nesperată. Consternat, Olivier se execută.

— Şi, deci, ai cerut mâna Géniei. În ziua de azi, bărbaţii n-o mai iau pe ocolite, trec direct la fapte – ceea ce mă miră. Pe timpul meu, erau aşa de ipocriţi! Când îi făceam observaţii, soţul meu lua, aşa, un aer absent şi întorcea către mine urechea cu care nu auzea bine. Însă, îndată ce puturoasa aia grasă de Berta râcâia cu labele la uşă, vedeam cum îi tresare cealaltă ureche. Să ştii, domnule, avea un auz extrem de ascuţit. Ei, m-am pus pe trăncăneală... Dar n-am uitat de ce-ai venit. Şi zi aşa, buna noastră Hedwige te-a lăsat să înţelegi că am să-i dotez fata. Da, ea trăieşte sărmana cu iluzia asta încă de când s-a măritat: socrul meu, care era un om slab cu firea, ca toţi bărbaţii, a făcut prostia să-i pună în coşul de nuntă o sută de mii de franci. Doar nu-ţi imaginezi că eu am să refac gestul acesta absurd! Te rog însă, nu-i spune nimic sărmanei Hedwige: s-ar îmbolnăvi de gălbinare şi,

apoi, ar uita să-mi dăruiască, de sărbători, ciocolată, iar de ziua mea, o faţă de masă brodată. Ştii, îmi cam place ciocolata, iar faţa de masă i-o fac, de obicei, cadou Jeannei. N-are niciun rost ca Hedwige să renunţe la plăcerea de a-mi face cadouri, şi nici eu la aceea de a le primi. Te avertizez doar să nu-ţi faci iluzii asupra generozităţii mele; probabil ţi s-a spus deja că sunt cam strânsă la pungă. La urma urmei, sunt destul de bogată ca să-mi permit asta.

Ai, mi se pare, o slujbă: iată cea mai bună dotă. În zilele noastre, toată lumea munceşte şi cu toate astea nu e mai puţin fericită. De altminteri, la ce bun să arunci banii pe fereastră pentru o nevastă legitimă? Eu ştiu un lucru: a doua zi după căsătoria noastră, baronul Corneille era în stare să facă o mie de nebunii, să-mi ofere un yacht etc... Şi ce, l-am iubit mai mult? Da de unde? eram cu gândul la un căpitan de dragoni, fără un sfanţ şi nici măcar frumos. Încearcă totuşi să fii drăguţ cu Génia şi să nu-l imiţi pe tatăl tău, un tip arţăgos care nu se dădea în lături să-şi umilească familia nici măcar în faţa slujnicei. Nu suport indivizii de felul ăsta. Bărbatul meu, deşi un pic bavarez, nu şi-ar fi permis să facă aşa ceva niciodată; şi Dumnezeu ştie câte necazuri avea pe cap! Fă-i copii, nu chiar trei în patru ani, – menajele tinere exagerează şi în asta, ca şi în celelalte – fă-i câţiva copii, căci micuţa de ea abia aşteaptă!

Ah, călătoria de nuntă! Foarte importantă, călătoria de nuntă! Sper că nu eşti dintre aceia care o consideră demodată. Demodată e căsătoria, asta-i altceva. Imbecilii! merg şi se înfundă câte cincisprezece zile în Sologne sau la Barbizon. Rău, foarte rău. Şi fac toată ziua dragoste. Dacă proaspătul însurăţel e neîndemânatic, femeia se satură repede; iar dacă e prea priceput, tot ea intră la idei. Eu, una, sunt pentru vechiul obicei: să pleci în Egipt sau în Indii, să vezi cămile, şerpi, fakiri, să vânezi tigri, să te îmbolnăveşti chiar de febră. În felul ăsta, oricum totul pare nou şi-ţi dă impresia că iubeşti şi eşti

iubit. Sigur, asta nu durează cine ştie cât, şi sfârşeşti prin a organiza un bal ca-n insula Bali, în inima Parisului şi uite-aşa, trec în felul ăsta vreo şase luni. Şi e mai nostim decât în Elveţia sau Italia. În Elveţia, te plictiseşti în aşa hal, încât ai impresia că eşti căsătorit de douăzeci de ani; în Italia, capeţi un soi de boală pe care aş numi-o muzeită. N-am să uit niciodată cum m-a târât bărbatu-meu, două ceasuri întregi, pe Via Appia, pe care se construia atunci un rezervor de gaze. Sărmanul, se credea Chateaubriand, dar numai eu ştiu ce băşici aveam în tălpi!

Baroana se opreşte o clipă, privindu-şi câinele cu îngrijorare:

— Fii, te rog, amabil, şi deschide uşa. „Afară, Baron!”. Altminteri, e-n stare să facă o prostie.

— Lasă-mă să închei cu un sfat pe care îl datorez experienţei mele îndelungate. O nenorocire soseşte repede; până şi cel mai seducător bărbat din lume poate fi înşelat. Ei bine! Ia aminte că, în Franţa, bărbatul încornorat este un personaj *vesel.* Mă auzi? *Vesel!* E ridicol să fii înşelat, dar nu e cazul să-ţi agravezi situaţia luând o mutră de înmormântare: o franţuzoaică nu iartă asta niciodată. În America, e cu totul altceva: încornoratul este trist, iar bărbatu-meu, care ştia, slavă Domnului, să trăiască, cum a pus piciorul în Manhattan, şi-a luat un aer de o tristeţe lamentabilă. Altminteri, i-ar fi şocat pe localnici. Ei, fireşte, sfatul acesta nu te priveşte direct şi-mi închipui că Génia abia aşteaptă să-ţi fie supusă. Treaba ei! Şi cu acestea, domnule, iată mica noastră întrevedere încheiată. Nu mi-ai făcut deloc o impresie proastă. Totuşi, mă cam deranjează vesta dumitale: pe timpul meu, antilopa se purta numai la vânătoare. Sigur, ai să mai treci pe la mine după căsătorie. M-ar amuza să văd dacă menajele tinere sunt la fel de nătânge ca pe vremea mea.

AŞEZAT LÂNGĂ GÉNIA, PE VECHEA canapea a familiei Montanin, lui Oliver îi trec prin minte, acum, gânduri amare. E o seară ca multe altele: au cinat în mare zor, ca să meargă la film. Apoi, Génia s-a răzgândit. Ca şi cum Olivier nu este, şi aşa, destul de prost dispus, Génia îl irită şi mai mult prin simplul gest de a-i ţine mâna într-a ei. Ca de obicei, nu au ce să-şi spună. Nu vor trăi niciodată în acelaşi univers. Dragostea lor nu-i va duce niciunde, deoarece nu se întemeiază pe ceva trainic. Pe lângă asta, familia Géniei este imposibilă. Dacă ar fi rezonabili, s-ar despărţi ca nişte buni prieteni. Nici plăcerea simţurilor şi nici curiozitatea lui de a o cunoaşte mai bine nu i-au fost satisfăcute. Şi tot aşteaptă să-i pice din cer o soluţie pe care nu are curajul să o aleagă.

Génia se mulţumeşte cu o fericire oarecare. Mâna aceasta bărbătească, puternică şi rece, pe braţul ei, o eliberează de orice nelinişte. Momentul de faţă îi e suficient; cât de mult ar dori să prelungească aceste ultime clipe ale unei tinereţi private multă vreme de fericire, să se bucure de această singurătate în doi! Când nu-i provoacă teama, lumea o plictiseşte de-a dreptul. Dar Olivier se gândeşte la altceva şi Génia simte acest lucru. Intimitatea lor paşnică şi atât de dulce nu-i ajunge. Nerăbdarea i se citeşte în priviri. De n-ar întârzia atâta mama cu răspunsul! De fapt, în adâncul sufletului, doamna de Verrières a cedat. Dar pe Olivier îl exasperează ezitările ei.

— La ce te gândeşti, Olivier?

Iată inchiziţia conjugală! Ce să-i răspundă? „Dacă mănsor, va trebui să trăim din leafa mea de funcţionar, sămpărţim apartamentul cu mama. Gata, s-a dus viaţa uşoară de burlac!” Dar gândul ăsta nu poate fi mărturisit. Iar celălalt, nici pomeneală: „E pentru prima oară că fac curte unei fete fără să obţin nimic. Dar şi ultima. Mi-ar plăcea să-ţi văd chipul transfigurat sub mângâierile mele. O femeie cu care te culci, nu minte”.

— Te va şoca poate; ei bine, te doream.

Génia e puţin scandalizată. Dar şi flatată, în acelaşi timp. Deci asta aşteaptă toţi? E oare atât de important pentru ei? O plăcere tulbure o învăluie. „Să dai şi să păstrezi în acelaşi timp, nu e cinstit. Când iubeşti, mergi până la capăt, îngână o voce necunoscută. Tu spui că-l iubeşti, şi, de fapt, nu i-ai oferit nimic”. Un soi de ameţeală o cuprinde. Dragostea o îmbată, iar anii de fericire stearpă îi provoacă revolta, generozitatea, uitarea de sine. Olivier nu-i pretinde nimic, dar asta nu înseamnă să-l facă să aştepte la infinit o recompensă. Poate că-i va refuza sacrificiul, dar poate va înţelege în acelaşi timp că ea s-a păstrat pentru el; o iubeşte oare îndeajuns ca să sacrifice o noapte de dragoste pentru o viaţă de dragoste? Dar dacă o doreşte numai? Iată ceva groaznic! Aşa ceva nu e posibil. Esenţial e ca ea să nu-l decepţioneze.

— E atât de important pentru tine, Olivier?

A spus cuvintele astea cu o forţă extraordinară. Neliniştea, speranţa şi toată dragostea de care e în stare şi le-a pus în această scurtă frază pudică. Olivier ciuleşte urechea: oare raporturile lui cu Génia sunt pe cale să se schimbe? „Trebuie să-i arăt că am atins un punct critic – suntem foarte aproape unul de celălalt dar, nu ne putem regăsi? Între noi se află un zid. Fie ca acest zid să cadă şi nimic nu ne va mai despărţi de acum înainte. Nu, nu trebuie să-i spun nimic. Cuvintele ar dezamăgi-o”.

Olivier o îmbrăţişează. Mintea îi funcţionează ca un ceasornic. A sosit, în sfârşit, momentul. În seara asta sau niciodată. Îi mângâie genunchii: această carne dulce e grozav de odihnitoare. Génia se destinde, lăsându-se în prada sărutărilor. Olivier riscă un gest şi o frază.

— Vrei să fii a mea?

— Da, dacă sunt sigură că mă iubeşti.

Olivier se uită spre ea surprins. Aşadar, a câştigat. E aproape dezamăgit. De ce nu le apreciem decât pe cele care ne resping? O sărută cu blândeţe pe Génia. „Ce

netrebnic sunt!” îşi spune. Simte în el un fel de tandreţe, de compasiune, amestecate cu un puternic sentiment de responsabilitate. Începe să dea înapoi în faţa ceremonialului sacrificării. Şi totuşi, un pat nu e totuna cu un stâlp de tortură! Vorbeşte în şoaptă, ca şi cum Génia ar fi un copil ce trebuie ferit de spaime. Se ascultă minţind şi încearcă o ruşine bizară.

— Fetiţa mea, nici nu ştii cât sunt de fericit. Eşti pe cale să-mi dăruieşti o mare bucurie: certitudinea că sunt iubit. Şi dacă mi te dai, fă-o cu toată fiinţa, liber, fără rezerve, fă-o pentru că mă iubeşti şi pentru că te iubesc!

— Am să fac tot ce vrei tu, Olivier! Te iubesc mult.

Ea va fi a lui, mai devreme sau mai târziu. Dar nu în seara asta! Să i se dea răgaz să şi-o imagineze încă o vreme fără nicio pată, aşa cum a cunoscut-o, abia ieşită din copilărie, dreaptă, proaspătă, ca o soră cinstită, mândră că se află la braţul lui. Ce e cu fata asta de lângă el, atât de tandră şi aşa dornică de iubire? Are o clipă senzaţia că urăşte în ea tocmai asemănarea cu celelalte; nu suportă faptul că ea îi apare deja murdărită şi întinată. Ar vrea să-i spună: „Nu, nu acum, şi nu cu tine”.

Dar e prea târziu. Capitolul seducţiei s-a încheiat, începe un altul.

În sărutul care urmează, alături de afecţiune şi de un strop de milă, se strecoară un fel de fierbinţeală ruşinoasă şi, o dată cu ea, înspăimântătoarea dorinţă.

— EŞTI SIGURĂ CĂ-I A DOUA stradă pe stânga?

Génia îi pune mâna pe braţ, ca şi cum ar vrea să spună: „Nu fi atât de nerăbdător!”. Olivier s-a încurcat de două ori la intersecţie, e ora opt, le e foame, şi unul şi altul sunt nervoşi. Farurile luminează slab. O ploaie deasă cade pe parbriz şi îmbracă drumul într-un văl de pâclă tremurătoare. Maşina se angajează acum pe un drumeag

care urcă printre copaci bătrâni, spre un motel cu parterul luminat, trasează un semicerc pe pietrişul care scrâşneşte, se opreşte în faţa intrării. În fine, au ajuns.

Nu e ţipenie de om în seara asta la *Hanul Reginei.* Se află doar ei cu hotelierul, cu camerista, cu salonul şi cu cea mai bună cameră din cabană. Génia şi-a dezbrăcat liniştită paltonul, şi-a aranjat părul, a coborât din cameră la braţul unui Olivier distins. Seara au petrecut-o conjugal: au făcut un tur prin parc, mână în mână, după care au cinat singuri la o măsuţă retrasă, sub o lampă cu abajur roz. Sufletul cu whisky, murele de viţel justifică reputaţia Hanului Reginei, căruia ghidul general îi acordă o stea. Apoi, oarecum încordaţi, au urcat în cameră. Génia a făcut mai întâi o baie. După câteva minute, nemairezistând, Olivier a întredeschis uşa şi a *văzut-o:* la fel de frumoasă ca Eva lui Cranach. Cu părul negru şi greu, curgându-i în şiroaie pe umeri, cu sânii tari, curaţi, bine desenaţi, era întocmai aşa cum o aşteptase şi o dorise. Chipul ei nu-i minţise; trupul, ca şi ochii, era limpede, perfect.

Iată-i acum întinşi, unul lângă altul, pe marele pat anonim. Lui Olivier nu-i mai e teamă; această prezenţă, alături de el, îi dă siguranţă că nimeni nu-i poate face nici cel mai mic rău. După atâtea şi atâtea nopţi zadarnice, în sfârşit, una adevărată; o confruntare cinstită. După aceea, vor şti dacă sunt făcuţi unul pentru altul, dacă se pot lipsi unul de altul. Génia şi-a pus capul pe pieptul lui Olivier şi aşteaptă. Olivier e încântat de pudoarea ei cu parfum de copilărie. Pentru Génia, această afecţiune mută, mai puternică decât dorinţa e dovada supremă a pasiunii lor, tot aşa cum tăcerea zdrobitoare a sudului atestă splendoarea verii. În clipa aceasta, Olivier şi Génia nu cer nimic unul de la altul, îşi dau mâna şi se iubesc. Poate că, într-o zi, se vor sătura, se vor părăsi, sau chiar se vor urî. Ce mai contează! Oricum, vor şti atunci că au avut acest ceas, această noapte lungă, umăr la umăr, numai ei doi, nedespărţiţi ca un copac de pământul lui

sau ca un vapor de apa pe care o taie. Génia îşi va aminti întotdeauna că, o seară întreagă, au fost pe deplin fericiţi...

Génia doarme, ghemuită, cu perna între braţe. Olivier o priveşte. Farmecul s-a risipit, trupul lui potolit nu mai aşteaptă nimic. Génia este o fată ca oricare alta, într-un pat străin. Olivier îşi dă seama cu groază că o urăşte pentru că i s-a dăruit. Ea nu mai reprezintă nimic din ceea ce a fost. O „experienţă" ca oricare alta, cu un plus de stângăcie. În urmă cu câteva săptămâni, Olivier iubea o fiinţă inaccesibilă... Acum, simte nevoia să o zgâlţâie bine şi să-i strige în urechi: „Nu aveai dreptul să faci asta! Nu-ţi promisesem nimic. Ai stricat totul!"

Zilele care urmează desăvârşesc dezastrul. Génia face tot ce vrea Olivier, îl urmează în hoteluri interlope cu un devotament lamentabil. Pentru prima oară în viaţă, lui Olivier îi e ruşine.

Lucru straniu, Génia nu vorbeşte deloc despre căsătorie.

Seară de seară, Génia încearcă zadarnic să-şi găsească în somn, odihna. E fericită şi nu încetează să-şi spună: iubeşte un bărbat, este iubită, i-a făcut dovada supremă a dragostei, simte că trupul ei renaşte: dăruieşte şi primeşte plăcere... între ea şi Olivier, s-au spulberat tăcerile acelea care o paralizau, monologurile s-au dus şi ele, şi au rămas jocurile absurde, compania veselă, ghiduşiile care urmează dragostei, în fine, un adevărat limbaj ciudat pe care Olivier îl presară cu răsfăţuri şi surprize...Totuşi, în vis, ea o cheamă pe Loulou, pe mătuşa Aimée, ba chiar pe doamna de Verrières, ca şi cum ar simţi nevoia să primească mereu asigurări. Ar vrea atât de mult să se convingă că ceea ce a făcut e bine, că nu putea face altfel, că dragostea scuză totul, purifică totul, justifică totul.

Aproape în fiecare noapte, asistă la aceeaşi scenă. Mătuşa Aimée, în picioare, lângă pat, cu frumosul ei chip imobil:

— Nu poţi păstra nimic când iubeşti, repetă Génia.

— Vrei să spui că trebuie să te dăruieşti de fiecare dată când iubeşti? întreabă cu nelinişte mătuşa.

Génia se simte tulburată. Nu fără sfială, avansează totuşi exemplul lui Chantal, al lui Mireille...

— Dar între ele şi tine e un abis! N-ai remarcat cum le privesc bărbaţii? Femeii uşoare, asta sunt ele!

Génie tace; un fior îi îngheaţă trupul. Ca un călător pe tărâmuri străine, ea descoperă dintr-odată că e singură. A rătăcit drumul şi caută, zadarnic, o lumină la orizont.

Toată noaptea, cutremurată de teamă, e prada unui vis ameninţător. Are cinci sau şase ani şi, pe genunchii mamei, răsfoieşte cea dintâi carte de religie. Degetul i se opreşte pe o imagine: izgonită din Paradis, Eva, cu un păr lung care-i acoperă trupul, se sprijină de un Adam pocăit. Dedesubt, aceste cuvinte pătrunzătoare îi sfredelesc mintea:

Şi atunci, ochii lor s-au deschis
Şi ei au văzut că erau goi.

Să fi fost visul acesta prevestitor? Fapt este că mătuşa Aimée a intrat la idei. „Copiii ăştia se văd prea des, i-a spus ea verişoarei sale. Din moment ce tu nu eşti de acord cu această căsătorie, Génia nu are nimic de câştigat, ieşind tot timpul cu Olivier. În cele din urmă, o va compromite”. Doamna de Verrières a acceptat imediat acest sfat înţelept: oricum, se săturase de Paris, iar baronul Adhémar o aştepta la Evian. Rezistenţa Géniei n-a făcut decât să-i întărească hotărârea.

Génia spera cu naivitate într-o explozie a lui Olivier. Dar băiatul s-a arătat cu totul rezonabil. „Draga mea, eşti minoră. Cum îţi imaginezi că am să provoc o dramă, să te răpesc? Oricum, poliţia ne-ar descoperi în cele din urmă. Când va vedea că dragostea noastră rezistă despărţirii, mama ta se va lăsa, poate, convinsă. La urma urmei, totul depinde de noi”. Génia n-avea ce să riposteze la

asemenea vorbe înţelepte. Dar prea multă politeţe plutea în aer ca ea să fie pe deplin încredinţată şi liniştită asupra viitorului. Olivier se temea teribil să nu se trădeze. O parte din el rămânea pietrificată şi tristă. Cealaltă tresălta de bucurie, privind de pe acum înspre un alt viitor. Era bine că totul se sfârşea astfel.

Olivier le însoţi pe cele două femei la gară. Căra valizele, cumpără ziare şi bere. Doamne de Verrières îl privea cu mai multă indulgenţă. La urma urmei, de unde poţi să ştii că băiatul ăsta nu se alege cu vreo moştenire? În ultima clipă, Olivier scoase, pe furiş, din buzunar, un ceas-brăţară. În timp ce-l potrivea pe braţul Géniei, îşi alunga din minte orice legătură cu orele care vor suna de acum înainte pe minusculul cadran argintat.

PARTEA A TREIA
Cum sunt ucise Fetele

„A încerca să te descotoroseşti de o femeie e ca şi cum ai îneca o pisică: te şochează teribila ei vitalitate. De aceea, cele mai plăcute legături amoroase sunt cele în care tu eşti cel părăsit”

MONTHERLANT

„DACĂ, LA TREIZECI DE ANI, *VOI şti* că mi-am ratat viaţa, mă voi sinucide. Orice, în afară de mediocritate!”

Olivier tresare: „Mari prostii mai îndrugam! Cât de naivi pot fi băieţii la douăzeci de ani!”

E ora unsprezece şi doamna Sablons s-a retras la culcare. Olivier a rămas singur în faţa acestui caiet cu coperţi roşii, intitulat pompos *Jurnal,* pe care l-a descoperit în fundul unui dulap. Au trecut zece ani de când a notat aceste gânduri sentenţioase; nu este fericit, duce o viaţă mediocră, dar ar fi culmea să facă din asta o dramă. De altfel, dacă se compară cu prietenii lui de atunci, va constata că nu are niciun motiv să se ruşineze: a cunoscut, slavă Domnului, femei destule, câştigă ceva bani şi, oricum, bărbatul de treizeci de ani de acum n-o să primească lecţii de la un adolescent complexat. Totuşi, nu-l rabdă inima să nu citească mai departe.

„S-a sfârşit un război, o lume se naşte sub ochii noştri, ce şansă! Voi avea treizeci de ani în 1955. În zece ani, lumea îşi va găsi oare pacea? Tot ce e posibil... Dar eu nu voi pierde o clipă. Vreau să descopăr totul, să cuceresc totul, nu voi renunţa la nimic, la absolut nimic. Bogat, celebru, iubit – pe toate le vreau. Am să-mi arunc năvoadele cu toată forţa de care sunt în stare. Şi mă voi ţine drept la provă, oricât va fi marea de mare...”

Ferestrele şi uşa sunt închise, şi totuşi lui Olivier îi e teamă. Un alt El se află în faţa lui, mai tânăr, mai pretenţios, mai puternic. Acest băiat îl judecă, aruncându-i în faţă nimicnicia. „Ai *devenit* un mediocru. Eşti cu atât mai vinovat, cu cât tu visai la altceva. Ai abandonat

studiul, din lene. Ai refuzat să urmezi o şcoală superioară, ca să-ţi păstrezi duminicile, să mergi la filme cu fetele şi să te distrezi. În jurul tău, mii de tineri îşi puneau pielea la bătaie în marea aventură a Rezistenţei, iar tu, tu, te-ai ţinut, liniştit deoparte. La Eliberare, te-ai fi putut înrola, dar a fost suficient ca maică-ta să ridice braţele la cer ca să renunţi. Apoi, ai vrut să scrii, ai început acest *Jurnal:* dar nici măcar şase săptămâni nu te-ai ţinut de el...”

Tăcere! Olivier a încremenit. Îşi toarnă puţin coniac – remediu bun împotriva angoasei... – şi se bagă în pat. Bine proptit în pernă, deschide un roman de Simenon: un Simenon ca alte câteva zeci, încărcat de ploaie, populat de umbre care alunecă pe sub torente, cu un Maigret masiv şi viguros care se plimbă calm de-a lungul coridoarelor poliţiei; existenţe fade şi greţoase, straniu de asemănătoare cu existenţa lui. Pe lumea cealaltă, un procuror invizibil anchetează, poate, cazul Olivier Sablons. Dar dacă Olivier va trebui cândva să fie condamnat, sentinţa lui zace de câteva milenii în sertarele divinităţii. Şi, aşteptând ziua judecăţii, anchetatul n-are altceva mai bun de făcut decât să doarmă.

— STRIDIILE SUNT PROASPETE, serviciul prompt, trufele sunt cu adevărat trufe, explică domnul Lahaie-Barbès, cu un aer care frizează detaşarea. Pe vremea mea – înainte de primul război – se mânca aici cu nouă franci. Muşchiuleţul costa trei franci, cafeaua şaizeci de centime. Veneam în gaşcă să mâncăm ouă moi şi câte o şarlotă, doar pentru plăcerea de a-l vedea pe Forain sau pe Joseph Caillaux...

Brusc, faţa i se luminează de un zâmbet larg – în fundul sălii, un fost ministru ia masa, ca pe vremuri, cu o societară a Comediei Franceze –, la care i se răspunde cu gratitudine printr-un semn amabil, schiţat din vârful

degetelor. Acest decor demodat, pereţii gălbui şi argintăria lipsită de stil sunt exact pe măsura viselor lui de tinereţe: domnul Lahaie-Barbès se împacă greu cu ideea că stă pe aceeaşi banchetă unde veneau să ia masa – o placă de aramă aminteşte acest lucru – Sainte-Beuve, Dumas-tatăl, Balzac! În timp ce degustă tacticos fileu de limbă-de-mare, însoţit de un excelent vin alb, patronul îl priveşte pe tânărul Sablons, pe care a hotărât să şi-l facă prieten. Îl cunoaşte pe Olivier de şase ani şi-l apreciază; a observat că băiatul este un spirit ordonat, dar în tot ce face – în întregime opus acelor politehnicieni care-ţi încurcă o afacere sub pretext că vor să o îmbunătăţească! împins serios de la spate, tânărul ăsta ar putea face lucruri măreţe. Şi ar putea chiar s-o ia de nevastă pe Jacqueline Barbès.

— Ţi-am lăsat unele speranţe în legătură cu postul domnului Durimard. Nefericitul – căruia i-am suflat ceva în legătură cu asta –, s-a crezut pur şi simplu dat afară după treizeci şi doi de ani de serviciu. N-am avut curajul să-i explic că nu se mai poate conta pe un om care trebuie să doarmă paisprezece ore pe zi şi să rămână la pat zece zile pe lună. Îi vom lăsa deci iluzia că încă mai este bun de ceva până în clipa în care îşi va cere singur pensionarea. Până atunci, oricum, va trebui să fiu degrevat de sarcinile administrative.

Domnul Lahaie remarcă aerul îngrijorat al lui Olivier.

— Ştiu, preferi să te ocupi de problemele comerciale! Nu e un lucru chiar imposibil. Oricum, suntem pe cale să creăm un post nou, un fel de secretariat general. Am pus problema în consiliul de sâmbătă. Evident, membrii consiliului te găsesc prea tânăr; e adevărat că cei mai mulţi dintre ei îşi sprijină candidatul lor. Eu însă te-am susţinut sus şi tare pe dumneata, aşa că vom porni la organizarea acestui serviciu, al cărui titular vei putea deveni începând de la anul, dacă totul merge strună. Până atunci, vei mai face o călătorie în Suedia, aşa cum am convenit, iar în septembrie s-ar putea să te trimitem

în Statele Unite pe probleme de rentabilitate. Eşti mulţumit?

— Domnule preşedinte, sunt... sunt copleşit! Să ştiţi, pentru mine contează enorm să-mi împart munca cu a dumneavoastră.

— Dragul meu, nu-mi mai spune „domnule preşedinte”, mai ales când suntem singuri. De-acum, îmi eşti prieten. Deci: te vei duce să-i vizitezi pe aceşti domni. Nu le vorbi de planul nostru, ca nu cumva să dăm impresia că le forţăm mâna. Îmbracă-te cu un costum sobru, adoptă o înfăţişare modestă şi, mai ales, lasă-i să vorbească. Dacă te întreabă ceva, le dai cifre: cât material exportat, volumul tranzacţiilor... Dovedeşte-le că eşti în stare să faci un bilanţ. De altfel, te anunţ că vei întocmi viitorul raport.

Domnul Lahaie nu-şi mai încape în piele de propria-i bunătate.

— Ei! Dar nu eşti prea curios pentru un tânăr de vârsta dumitale! Chenzinele... nu te interesează? Îţi ridic leafa la o sută cincizeci de mii. Mai încolo, vei avea dreptul la cheltuieli de reprezentare, la o maşină... Nu-mi mulţumi: ceea ce fac e firesc. He, he, să fi avut şi eu şansa dumitale...

Patronul îşi aminteşte – e drept, fără prea mare amărăciune în seara asta – de tinereţea lui plină de greutăţi. Câte drumuri n-a bătut, pe vremea când urca scările caselor cu o valijoară de vânzător ambulant în mână! Are de unde să dea sfaturi, viaţa lui e un exemplu pentru toţi. Are chiar tactul să nu facă nicio aluzie la motivul reuşitei sale: totuşi, o cifră de afaceri de cinci sute de milioane, trei maşini, vila de la Senlis, cealaltă, din Antibe, picturile lui Corot, dau greutate cuvintelor lui. E adevărat: tablourile, Jaguarul, vila din Antibe aparţin nevesti-sii. Are însă o satisfacţie: situaţia cumnatului său se clatină zdravăn. Nu se simte neapărat atras de gustul unei răzbunări vulgare, ci încearcă o anume consolare de ordin moral; anii de privaţiune şi tenacitate îşi primesc, în

sfârşit, recompensa. Încă puţin, şi numele de Barbès nici măcar nu va mai figura pe firma *France-Électricité ...*

La cafea, ameţit de vorbe bune şi de şampanie fină, patronul îşi etalează întreaga filosofie de viaţă. „Industriaşii sunt judecaţi greşit (spune el): toată lumea îşi închipuie că ei câştigă bani, dar de fapt, apără valorile morale: Ordinea, Statul, Proprietatea, Familia. E o sarcină extrem de împovărătoare. Munca nu mai e respectată, efortul spre mai bine este descurajat. Iată exemple: în loc să construiască, ei rechiziţionează apartamente; în loc să trieze specia umană, o înmulţesc. Toate aceste nenorociri au o singură cauză: votul universal, din pricina căruia glasul elitei se îneacă în acela al mulţimii. Votul cenzitar era cel bun: vreo două sute de mii de proprietari, funcţionarii cei mai notabili, capacităţile, iată electoratul ideal. Sigur, asemenea idei nu mai sunt la moda zilei. Dar „e bine să visezi la o societate readusă la ordine, în care pleava să tremure, iar bogaţii să fie respectaţi...”

Scrumul care-i cade pe vestă îl smulge pe domnul Lahaie-Barbès din visare. Ei, drăcie, era cât pe-aci să uite esenţialul!

— Prietene, iată-te pe un drum care ţi se deschide larg şi sigur. Trebuie, însă, să-ţi întemeiezi un cămin. Îţi urez din toată inima unul ca al meu. Să ştii, orice s-ar spune, mediul, educaţia, averea, contează mult... Fireşte, puţin farmec, puţină fantezie îi şade bine oricărei neveste. Uite, a mea a studiat câţiva ani buni pictura...

Încurcat, se scarpină după ureche, dar imediat atacă.

— O cunoşti pe nepoata noastră: e o tânără cu adevărat încântătoare... Nevastă-mea s-a gândit că ar trebui să te încurajez...

În ciuda aparenţelor, Olivier se simte cumplit de jenat. Şi puţin decepţionat, ca şi cum patronul i-ar prezenta acum nota de plată. Pierzând-o pe Génia, de ce adică nu şi-ar alege această moştenire bogată? Nu, prea ar fi un sfârşit scontat, banal. Greşeşte, e aproape sigur de asta: el nu de dragoste are nevoie, ci de o morală sau, mai

exact, de anume igienă. Filosofia domnului Lahaie Barbès nu este absurdă; ea conduce pe un drum sigur. Odată admisă josnicia naturii umane, oamenii se suportă mai bine între ei... Dar, pur şi simplu, *nu poate.* Ce să facă, să nu-l rănească prea tare? Olivier pune pe seama maică-sii totul şi încearcă, stângaci, să se scuze...

Domnul Lahaie tace. Şi se miră că nu-i poartă pică acestui băiat. Ba chiar îi dă dreptate: de treizeci de ani îndură astfel de umilinţe...

Olivier nu se împacă prea uşor cu propria lui atitudine; înţelege perfect ceea ce pierde refuzând partida. În mod inexplicabil, simte un dinte împotriva Géniei şi se hotărăşte, pe moment, să-i scrie: în câteva cuvinte frumos alcătuite, o va face să înţeleagă că totul s-a sfârşit. Sănătatea, echilibrul, succesul, sunt lucruri extrem de fragile. Olivier e decis să se apere, cu orice preţ.

GÉNIA ŞI-A REGĂSIT LUMEA DE altădată: ţinutul ei drag, Savoia, sunetul de clopoţei în câmpiile înflorite, mirosul de pâine caldă în cuptoare. A îmbrăcat din nou hainele şi pantofii cei vechi, iar seara, în scaunul de răchită înnegrit de vreme, s-a aşezat, ca altădată, în acea poziţie pe care îi plăcea să o numească „poza ei de văduvă”. O ajută pe slujnică la treburile casei, îi scrie verişoarei Loulou, coboară, din când în când, în sat; chinul care-i răscolea sufletul pare că s-a domolit, dar, pentru prima oară în viaţă, păşunile de munte, încărcate de muguri galbeni, nu pot să-i alunge întunecarea de pe chip. Din zori şi până seara târziu, ea deapănă şirul interminabil al amintirilor. Câteodată, ca o sclipire de stea dispărută de mult, o mângâie adierea unei înserări fericite care o face să gândească o clipă că mai poate fi, încă, iubită. Dar numai o clipă, căci, imediat, Génia redevine searbădă şi aspră. Îi e ciudă că tremură de speranţă la vederea poştaşului, când ştie, de fapt, că

Olivier n-o să-i mai scrie niciodată şi când ştie, iarăşi, că ar trebui să facă totul ca băiatul ăsta lipsit de inimă să simtă apăsarea dispreţului ei. Poate că el atât a aşteptat; să i se dăruie, ca apoi s-o părăsească. Aşa ceva e în stilul lui Olivier! Dar dacă totuşi îi va scrie, ea nu-i va răspunde. Şi-aşa a suferit destul.

„La coş”, gândeşte Génia, zărind antetul firmei *Frace-Électricité.* Şi totuşi, ruşinată, urcă cu scrisoarea în camera ei... Trebuie... trebuie să deschidă neapărat plicul...

„Génia, ţi s-a părut, poate, că sunt rău! Dar mi-am dorit enorm această încercare a noastră! Tot ceea ce părea de neînvins – diferenţa de vârstă, gusturile, mediul – ar fi trebuit să se şteargă, să dispară. Am fi putut încerca şi marea experienţă: aceea a unei vieţi în comun. Ne-am fi putut iubi liber, fără să cerem nimănui nimic. Păcat! Jocul acesta nu ne-a adus nimic din ceea ce aşteptam, şi asta e puţin spus; fiecare clipă ne era otrăvită. Da, ştiu bine, explicaţia nu e greu de găsit. Tu îmi ofereai dovada dragostei tale, iar eu, eu căutam ceva care ne-ar fi putut face fericiţi. Sunt totuşi, două lucruri diferite. Sigur, aş fi putut juca, pentru tine, comedia unei căsătorii – a unei căsătorii, aşa cum o concepe mama ta – în care toate minciunile, toate josniciile sunt muşamalizate în ochii lumii, doar pentru a oferi celor din jur o anume faţadă socială. Eu nu mi-am dorit aşa ceva.

Am înţeles însă că nu suntem făcuţi unul pentru altul. Ştiu că este o concluzie greu de îndurat, dar, din nefericire, adevărată. Oricât de amară ni s-ar părea, ea ne va împiedica să ne irosim o fericire pe care noi ne-am închipuit-o doar ca adevărată: mult prea adevărată ne-am închipuit-o! Iată cât de multe cuvinte pentru a constata un eşec. Te vei gândi, fără îndoială, că singurul vinovat sunt eu. Dar niciunul, nici altul, nu suntem cu nimic vinovaţi. Viaţa ne-a alăturat, tot ea ne-a despărţit, apoi ne-a apropiat şi ne-a despărţit din nou. Este o lege a firii, este, dacă vrei, tristeţea şi, totodată, şansa acestei lumi:

nimic nu e durabil, pentru că totul se transformă. Desigur, în astfel de momente, suntem tentaţi să disperăm, să credem că toate plăcerile sunt false, că numai durerea nu minte niciodată. Dar în curând, totul va fi ca înainte, mai bine ca înainte, şi astfel...

Génia dragă, cât de mult aş fi vrut să-ţi spun altceva! Aş fi vrut să împart cu tine o altă lume. Dar eu nu aveam acces în lumea în care tu te afli – o lume elevată, mai pură şi mai fragilă decât a mea. Drumurile noastre s-au încrucişat, dar ele nu s-au putut contopi, pentru că duceau în direcţii diferite. Şi, întrucât erai mai presus de mine, ai fi ales partea cea bună, în timp ce eu m-aş fi mulţumit cu cea mai uşoară. Aş vrea tare mult să nu mă urăşti şi să nu mă condamni... Câte lucruri aş mai avea încă să-ţi spun! Dar la ce bun? Te sărut, aşa cum te iubesc”.

Génia priveşte îndelung scrisoarea. Cât de multe cuvinte a folosit pentru a-i spune că a încetat s-o iubească! Totdeauna s-a descurcat de minune cu cuvintele. Este atuul lui cel mare faţă de ea: are aerul că ştie tot, că înţelege tot, pentru simplul motiv că dispune de un vocabular bogat. Pe când ea, e convinsă că nu ştie nimic şi incapabilă, astfel, să-şi explice lumea.

„Aş fi preferat să-mi spună: „Nu te mai iubesc. Nu face o dramă din asta!” Ipocrizia lui nu o miră. «Moartea doamnei Pollisson mă lasă rece, îi explica el într-o zi. Dar Jacques este prietenul meu şi trebuie să-l conving că durerea mea e sinceră. Schimb contra schimb: când maică-mea, doamne fereşte, se va duce şi ea, el o să se înfăţişeze cu aceeaşi durere. Aceste mici atenţii definesc o civilizaţie». Frumoasă civilizaţie! N-am să-i răspund. Ar fi în stare să mă îmbrobodească iarăşi şi să devin, din nou, sclava lui”.

Noaptea, Génia se răsuceşte în aşternut, negăsindu-şi locul. Întinde o mână, caută un obraz cerşeşte un iubit. De acum înainte şi-a pierdut pentru totdeauna nopţile ei de copil.

*

Pe o bancă sub platani, Génia priveşte lacul pustiu. Niciun trecător nu tulbură freamătul neîncetat al arborilor. În câteva săptămâni, turiştii vor invada plaja, iar strigătele vesele ale copiilor se vor întrepătrunde cu ciripitul strident al piţigoilor şi mierlelor. Ea priveşte această lume, ca şi cum ar fi încetat deja să-i aparţină. Peste puţină vreme, va afla... deşi intuiţia nu o înşală; întârzierea, greţurile, nu pot fi altceva decât semnul unei Bune-Vestiri nedumnezeieşti. Nu simte nici descurajare, nici surpriză, doar un soi de amărăciune care, încetul cu încetul, se confundă cu viaţa însăşi. Adio, tinereţe, puritate, iluzii pierdute! Ani de-a rândul, în colţul cel mai tainic al inimii, îmbrăţişase cu dragoste această speranţă: că, într-o bună zi, va da trup şi viaţă, din trupul şi viaţa ei, unei fiinţe mici, în trăsăturile căreia l-ar descoperi pe bărbatul ales de ea în deplină libertate şi pentru totdeauna. Şi ce-i rămâne din tot acest vis? O ruşine care-i îngreunează fiecare pas, i se lipeşte de faţă ca o funingine şi-i năpădeşte toate gândurile. În locul băieţelului pe care-l aştepta – iată acum acest fruct blestemat al nenorocirii sale. Nenorocire sau vină? Ea refuză să-şi mărturisească vinovăţia: a gustat doar atât de puţin din plăcere! Puţin? Oare e adevărat? Se retrăgea stângaci din faţa plăcerii abia cunoscute, ca un copil sedus de mare, care nu îndrăzneşte, totuşi, să se îndepărteze de plajă. Alături de Olivier, îşi dădea seama că se afundă în prăpastie. Şi nu era nici lipsită de sensibilitate, nici neîndemânatică; doar că simţea undeva, înlăuntrul ei, acest recul instinctiv...

Oare laşitatea lui Olivier s-a întins şi asupra ei? Ar fi timpul să plece, să meargă în acel loc din vechiul oraş unde o aşteaptă un medic necunoscut. Dar nu are forţe să se ridice de pe bancă. Totul i se pare cu neputinţă de îndurat: să o prevină pe maică-sa, să-l avertizeze pe

Olivier... Să-şi dezvăluie secretul, fie şi unui doctor pe care nu-l cunoaşte, asta-i depăşeşte puterile. Şi-ar da douăzeci de ani din viaţă dacă şi-ar putea spune măcar în gând: „Nu e bine să ai ademenea stări! Revino-ţi! N-ai de ce să te temi!” Dar în fundul inimii, un glas îi repetă: „Zadarnic te amăgeşti! Ia lucrurile aşa cum sunt!” Şi n-are pe nimeni căruia să i se destăinuie, pe nimeni! Loulou este în călătorie de nuntă, Cri-Cri, buna ei prietenă din copilărie, în America. Dar, ar avea oare îndrăzneala să li se mărturisească?... Cât despre maică-sa, care habar n-are de ceea ce se petrece în jurul ei, ori cu ea, ori fără ea, totuna. Aşa că nu-i rămâne decât să se lase în voia sorţii, bună sau rea, cum o fi. Singura fiinţă, singurul căruia Génia i-ar fi putut spune totul, nu mai e aici ca s-o asculte: Paul Chazenave, cel dintâi şi cel mai bun prieten al ei. Cât ar dori să-şi poată pune capul pe umerii acestui băiat solid şi neîndemânatic şi să-i spună: „Paul, ce trebuie să fac? M-am nenorocit”.

Génia se uită la ceas. Gata, a sosit momentul să plece. În curând, va afla... Oricât îşi spune că răul, deocamdată, nu e confirmat, nu-şi poate reţine un tremur vizibil; tremur de frică sau de speranţă...

*

Acuma ştie. Nu s-a înşelat. Génia poartă în ea un copil care-şi cere dreptul la viaţă. Dar i-e ruşine de el, îl ascunde, ar vrea să-l uite, să-l piardă la marginea unei străzi, oriunde, numai ca el să poată trăi... Dacă ea va rămâne singură cu acest copil, o să-i aducă chiar ea nefericirea. Lui Olivier nu vrea să-i ceară nimic, iar maică-sa nu-i va fi de niciun ajutor. Ziua, ruşinea o copleşeşte. Nopţile sunt şi mai apăsătoare.

Mai zilele trecute a sărbătorit o aniversare ciudată: doi ani deja, numai doi ani, de când a murit Paul Chazenave. Ea a desfăcut cu emoţie pachetul trimis atunci de doamna Chazenave – *Caietul roşu* de Vigny, o foaie

liniată, cu câteva note făcute de mâna lui Maurice Ravel, *Beethoven* de Romain Rolland – şi plicul care conţinea doar aceste cuvinte: „Doresc ca aceste lucruri să-ţi fie încredinţate, în cazul în care nu voi mai fi, în amintirea prieteniei noastre şi a orelor frumoase pe care ţi le datorez”. Primise cu teamă această mică comoară, pe care nu o meritase. Dăduse atât de puţină importanţă scrisorilor lui. Şi cât de frumoase le găseşte acum! („Fă un pact de prietenie cu fiecare copac, cu fiecare casă, cu fiecare fir de iarbă. Dacă nu iubeşti natura, nu vei iubi nici bărbaţii... Nu ezita să te dărui: căci ţi se va da atât cât dai. În viaţă nu există eşecuri, există doar ingratitudine.”)

Génia pătrunde din nou în sala cea mare a Conservatorului. Ascultă primele măsuri din *Simfonia a noua,* în timp ce alături de ea se aşază băiatul acela mare şi blond care, cu lungile lui degete osoase, bate încet măsura. Poartă o haină de tweed în carouri mici, tocită la coate, nişte pantaloni gri-bleu, uzaţi şi ei, o cravată de lână, mult prea largă. Avea atunci şaptesprezece ani, nu era îndrăgostită, iar maică-sa n-avea de gând s-o mărite cu fiul unui jurist din Amberieu. Génia găsise cu totul firesc faptul că este iubită şi că primeşte fără să dea nimic în schimb. Paul Chazenave nu era Făt-Frumos aşteptat: nu conducea o maşină sport, nu câştiga pariuri la curse şi Génia prefera să nu se întrebe dacă el renunţa la o masă pentru a-i oferi un loc la concert sau o ceaşcă de ceai într-un restaurant de lux. Totul i se părea firesc, deoarece era iubită. Se amuza să-l necăjească spunându-i că preferă, în locul iubirii, o viaţă sigură cu un idiot bogat. Iar el lua totul în serios...

Optsprezece luni jucase rolul acesta de câine credincios. Apoi Génia primise telegrama doamnei Chazenave: Paul murise pe munte, în cursul unei plimbări solitare. Un pas greşit, o surpare de teren? Se descoperise asupra lui, mânjită de noroi, *Viaţa lui Johann Sebastian Bach.* Doar cu câteva zile mai înainte, îi scria încă Géniei: „Acest ţinut e plin de minunăţii. Aproape în

fiecare zi, urc la Maubuisson: aşezarea Veyle, cu umbrele ei roşiatice, seamănă cu o pictură de Rembrandt. Mă aşez la poalele unui copac, cu cartea alături şi am impresia că mă aflu cu adevărat în Paradis...”

Génia îi reciteşte scrisorile, ascultă din nou *Simfonia a noua.* Trebuie să-şi mărturisească că Olivier o făcuse să uite totul: Paul a revenit doar în clipa în care ea s-a aflat singură şi părăsită. Acum îşi înţelege nenorocirea. Dumnezeu i-a oferit o dragoste „adevărată”, pe care ea a respins-o. Nu e de mirare că un altul s-a purtat la fel ca ea. Paul nu s-ar consola la gândul că o ştie trădată. Génia se simte alături de el, îi înţelege şi îi trăieşte tristeţea; şi plânge de fiecare dată. Lacrimile îi fac bine. În felul acesta, i se pare că Paul o vede, o înţelege şi o iartă.

S-a decis să-i scrie lui Olivier. O umilinţă în plus, şi cea mai cumplită, o promisiune pe care şi-a făcut-o şi care nu va fi respectată: „Olivier nu va avea niciun semn de la mine...” Dar acum nu mai e vorba de ea. Reclamă un tată pentru acest copil pe care nu şi l-a dorit. Orgoliul şi suferinţa, în astfel de situaţii, se pierd fără urmă. Cât ar vrea să găsească acele cuvinte magice care să-l convingă pe Olivier! Să aibă milă de băieţelul ăsta care va moşteni, poate, nasul lui coroiat, gura lui amară, genunchii osoşi şi obsesia de a fi iubit. Să nu rămână singură cu această povară nemărturisită. Nu doreşte neapărat să fie luată de nevastă; e convinsă acum că, împreună fiind, i-ar aştepta nefericirea. Vrea doar ca Olivier să se arate, în sfârşit, responsabil, să aibă curajul să privească viaţa în faţă!

Génia aşteaptă răspunsul lui, ca un naufragiat colacul de salvare. Olivier îi revine în vis şi tot în vis ea îi urmăreşte fantoma. Bate la poarta lui. „Domnul Olivier e plecat în Suedia”, îi răspunse slujnica cu o voce răguşită ca de om beţiv. „Când se întoarce?” Nu ştie nimic. A lăsat vreo adresă? Niciuna. Génia porneşte în căutarea lui. Îl cheamă oriunde se află: pe malurile Senei sau pe aleile din parcuri, la Chantilly sau Rambouillet, din stradă în stradă, din copac în copac... Zadarnic. Uneori, Génia se

află în plin ocean, pe o plută împinsă de vânt, la voia întâmplării, cu o repeziciune uimitoare. Ea se agaţă de bârne, îşi dezleagă părul pe care vântul i-l răscoleşte în voie: Olivier va recunoaşte vălul acesta negru. Marea îşi schimbă culoarea, trece de la indigo la albastru, de la albastru la verde, apoi la gri; ace de gheaţă rău prevestitoare, sculptate ca nişte capiteluri de granit, răsar la orizont. Atunci ea îl zăreşte pe Olivier, în picioare, la prora unei bărci care saltă deasupra valurilor; o fată moleşită, cu părul decolorat, ţine cârma cu o mână indolentă. Ea nu vede, nenorocita, că aleargă spre pierzare, drept către acel aisberg uriaş! Génia strigă din răsputeri: „Olivier! Atenţie! Schimbă direcţia! Dă înapoi!” Dar nimeni nu o ascultă şi, în clipa următoare, îşi acoperă urechile ca să nu audă trosnetul fioros al acestei ciocniri, lemnul care zboară în mii de bucăţi şi dispare apoi în marea adâncă.

Acum, Olivier şi-a aruncat masca, iar chipul lui este acela al unui duşman. Şi cu câtă asprime îi vorbeşte! „Bine, bine! Dă-i papucii. Ce mai aştepţi? Dacă vrei să scapi de el, hotărăşte-te odată. Mâine va fi prea târziu. În orice caz, să ştii: de însurat, n-o să mă însor niciodată”. Ea se trezeşte, cu gura uscată, şi gândeşte: „E un laş”. Zilele trec, Olivier nu scrie, Génia a înţeles: va rămâne singură cu un biet copil vinovat. Ar putea, desigur, să-şi hărţuie iubitul, să-l sperie... Dar metodele astea nu le poate aplica decât o Lucile Peautre. Olivier trebuie să hotărască singur, e liber s-o facă. De altfel, dacă ar fi avut puţină onoare, i-ar fi răspuns la scrisoare. Şi totuşi, mai bine îndură această tăcere îngrozitoare decât o eventuală misivă impersonală. Chiar dacă i-ar răspunde, ar face-o cu precauţiile unui negustor necinstit, care caută să-şi adoarmă partenerul, să şteargă urmele matrapazlâcurilor sale. Oricărui alt bărbat, Génia ar mai avea tăria să-i spună: „Am fost nebună, dar te iubesc. Am făcut totul pentru că te iubesc. Oricare ar fi hotărârea ta, orice s-ar întâmpla, te iubesc şi te voi iubi mereu!” Dar Olivier este

prea laş; în faţa unei asemenea iubiri, l-ar apuca frica. Nici curajul, şi nici disperarea Géniei nu l-ar determina să revină asupra deciziei luate.

Spaima Géniei, oroarea faţă de ea însăşi, cresc cu fiecare zi. Îi e ruşine şi de copil, dar cel mai mult se ruşinează pentru ea, întrucât se simte incapabilă să aducă dragoste acestei fiinţe plăpânde, incapabilă să i-o ofere ea însăşi. Nu poate face nimic pentru el. Să-l ucidă, ar fi o crimă, să-l păstreze, i se pare imposibil. Aşa că nu-i rămâne decât să moară.

AVIONUL D.C. 4 AL COMPANIEI *Scandinavian Airlines* saltă ca un cal îndărătnic peste golurile de aer. E noapte, vânt puternic şi ploaia loveşte cu furie hublourile. Olivier îşi face bilanţul. A doua sa vizită în Suedia se conturează ca o imagine degradată a primei călătorii. Mare lucru n-a făcut; inginerii au fost cei care au rezolvat totul, iar Gunilla era în focurile unei alte iubiri. De la Paris i-au venit două ştiri cu totul diferite. Bătrânul Durimard şi-a dat ultima suflare în propriul lui birou de pe strada Boissy d'Anglas, fapt care a impresionat puternic întregul personal de la *France-Électricité.* Domnul Lahaie-Barbès va da ca exemplu, multă vreme, acest gest eroic tuturor acelor tineri care-şi iau catrafusele exact la şase fără cinci minute şi par ofensaţi ori de câte ori li se cere să treacă pe la birou sâmbăta. De-acum, drumul este liber şi nimeni nu va mai sta în calea ambiţiilor lui Olivier. Cealaltă veste e îngrozitoare şi-l împiedică să viseze la splendida Aronde Grand Large care-l aşteaptă în garaj: Génia pretinde că e însărcinată.

Înainte de toate, mult sânge rece! Hotărârile luate în grabă nu valorează doi bani. Este şi motivul pentru care Olivier nu i-a răspuns încă Géniei. La urma urmei, ea se poate înşela. E tipul de femeie care-şi pierde capul pentru

o nimica toată. Totuşi, dacă informaţia este exactă, ce e de făcut. Problema căsătoriei nu se pune, dar şi avortul este imposibil. De altfel, Génia ar refuza cu siguranţă o astfel de idee. Să o avertizeze pe doamna de Verrières, să găsească un refugiu discret pentru Génia... O întreagă dramă în perspectivă. Atâta nefericire pentru un dram de plăcere!

Olivier nu a remarcat agitaţia celorlalţi pasageri. Alături de el, o doamnă, albă ca varul, îşi revarsă cina în sacul de hârtie ce poartă ecusonul companiei S.A.S. Motoarele fac zgomote ciudate: un scrâşnet ascuţit întrerupe duduitul lor monoton. Ofiţerul de bord îşi face apariţia pe culoar. Olivier ascultă: *„Don't be afraid, ladyes and gentlemen...* Avionul are benzină pentru încă o oră”. Olivier îşi trece, automat, mâna pe fruntea îmbrobonată. Inima îi bate mai repede. Acum, el se simte ca toţi ceilalţi: îi e frică. Îşi desface cravata şi priveşte în jur: doamnele se agită, cheamă stewardesa cu voci ascuţite; domnii afectează mai mult calm, ca unii care au văzut atâtea, glumesc. Nu e semn bun. Ia te uită! Tocmai s-a aprins placa luminoasă. *Fasten seat belt. No smoking.* Doamnele îşi strâng centura, înlemnite de spaimă. Olivier se aude cerând explicaţii cu o voce sacadată. Ceaţa nu permite intrarea în Orly, aeroportul Bourget este ocupat, se caută un teren accesibil.

Minutele se prelungesc, pasagerii îşi pierd tot mai mult calmul, în timp ce frumosul albatros argintiu încearcă să străpungă reţeaua de vată umedă. Deodată, un vaier de animale hăituite izbucneşte în tot avionul: stewardesa a apărut în uşa cabinei cu un morman de veste cauciucate în mână. Îi va invita, oare, în clipa asta, să-şi îmbrace centurile de salvare? Nicidecum, le dă doar câteva sfaturi simple: să fie calmi, să nu fumeze, să-şi lege centurile. Pilotul va încerca să aterizeze la Orly peste câteva minute. Olivier nu e-n stare să articuleze un cuvânt, şi-şi aude cu groază bătăile inimii. Caută cu înfrigurare chipuri de prieteni, se gândeşte la doamna Sablons şi, deodată,

regăseşte în minte ochii transparenţi, privirea tristă şi surâsul palid al Géniei. Cât de rău îi pare, acum, că nu i-a răspuns la scrisoare. Ea aşteaptă, aşteaptă cu spaimă, iar el n-a catadicsit măcar să-i trimită vreun cuvânt de alinare. Ce laşitate! Doi ochi limpezi îl fixează; are sentimentul îngrozitor că este judecat. Asemenea unui cal care refuză să sară un obstacol, avionul se cabrează, apoi porneşte în galop şi, ca prin miracol, se găseşte acum aproape de liniamentele luminoase ale aeroportului. Pasagerii îşi ţin respiraţia, înmărmuriţi de teamă. Se agaţă cu disperare de fotolii, ca într-un vertiginos *scenic-railway.* Olivier promite: „Dacă scap cu viaţă, mă căsătoresc cu Génia!” În jurul lui, chipurile se chircesc, se descompun: fiecare contemplă în ochii celuilalt propria-i teamă. Cei mai curajoşi riscă o glumă, un râs care le îngheaţă în gâtlejuri. Nimănui nu-i trece prin minte să-şi râdă de chipul şi spaima vecinului. Pasagerii devin o mare familie, reunită într-o nenorocire comună. Cincizeci de metri mai jos, se joacă biliard în cafenele, iar îndrăgostiţii ies de la cinematografe. Dar ei, cu capul între braţe şi genunchii îndoiţi pentru amortizarea şocului, aşa cum au fost instruiţi, aşteaptă. Au hotărât să fie buni, să nu-şi rateze moartea, aşa cum şi-au ratat viaţa. Industriaşul burtos îşi uită secretara, soţii n-au fost niciodată atât de apropiaţi, nici atât de uniţi între ei... Olivier îşi reclădeşte pe scurt viitorul. Hotărât lucru, dacă scapă cu viaţă, se va căsători cu Génia, o va face să uite totul, ea nu va cunoaşte nici ezitări, nici tăceri, niciuna din acele mici răutăţi care îi smulgeau lacrimi, de îndată ce el îi întorcea spatele. Va fi, faţă de ea, sensibil, atent, omenos.

Avionul, lansat pe o rampă invizibilă, coboară din nou. Pasagerii se agaţă încă o dată cu disperare de fotolii. Prea târziu! Zarurile au fost aruncate. Olivier prevăzuse totul, în afară de acest accident nemeritat. Repetă, cu pasiune: „Génia, soţia mea”, ca şi cum ea, singură, ar avea puterea magică să îndepărteze această nefastă tovarăşă invizibilă: moartea.

Un şoc, strigăte, hohote de râs: aparatul a atins solul şi se scutură zdravăn; ca un câine care iese din mare. Ceaţa e atât de deasă, încât cu greu pot fi distinse balizele portocalii ale pistei. Génia se îndepărtează, se pierde în negură.

Ea nu mai există, deoarece el trăieşte.

E ORA OPT. GÉNIA URCĂ ÎN CAmera ei, pretextând o migrenă. De n-ar trezi-o prea devreme a doua zi! Va fi ultima oară când cineva se va ocupa de ea, nimeni nu se va mai putea plânge de Génia, cea neajutorată şi stânjenitoare. Juliette o să-şi piardă puţin cumpătul, o să-i telegrafieze mamei care va face o criză de nervi. Génia îşi reproşează doar faptul că moare în chiar clipa în care această sărmană mamă se distrează, şi că o face să plătească apoi, cu regrete, mica bucurie a unei seri. Amintirea acestei nopţi hidoase o va elibera, oare, pe doamna de Verrières, de falsele ei plăceri, de această goală risipire? Génia nu doreşte ca mama ei să cadă într-o disperare care să-i cauzeze pe nedrept Juliettei, şi nici nu vrea ca ea să înnebunească. Génia îşi imaginează perfect strigătele, lacrimile, leşinul repetat, un adevărat doliu de teatru!... N-ar vrea decât ca maică-sa să se gândească la ea cu puţină inteligenţă, cu afecţiune adevărată, şi să nu implore cerul cu rugăminţi false şi minciuni decorative de mamă admirabilă a unei fiice virtuoase.

Génia şi-a luat toate măsurile de precauţie ca să nu stârnească o dramă. Acum zece zile, ea a ascuns în spatele oglinzii conţinutul unei cutiuţe de gardenal; în felul acesta, va putea lăsa tubul de aspirină pe trei sferturi plin, alături de ceaşca cu ceai de muşeţel. Juliettei i-a vorbit de o mică defecţiune la ţeava de gaze, aşa încât asfixia va fi explicabilă. Olivier ar fi singurul care ar şti adevăratul motiv al morţii. Secretul Géniei nu riscă să fie

dezvăluit. Băiatul e raţional şi va fi mulţumit să afle că Génia a plecat în vârful picioarelor, fără scandal, către un loc unde nu va mai stânjeni pe nimeni. El va arde scrisoarea cu grijă, conştient de toate necazurile pe care i le-ar putea aduce o simplă foaie de hârtie. Fără îndoială, va arde toate celelalte scrisori, cu excepţia câtorva, în care Génia îi spunea că este liber, că n-are de ce s-o plângă ori să-şi facă reproşuri în privinţa ei. Peste puţină vreme, Olivier va şti să ajusteze de minune povestea lor: nopţile de dragoste nu vor depăşi nişte mângâieri nevinovate şi el va uita chiar că i-a făcut un copil.

Génia se înduioşează de propria-i fiinţă: solemn, îşi desface părul cel negru pe care Olivier îl mângâia cu patimă. Se întoarce spre oglindă: în faţa acestui chip livid, cu pungi vineţii sub ochi, a acestor buze fără culoare, a acestui ten îngălbenit, îi e frică. Pune repede cele zece pastile de gardenal în ceaşcă, adaugă două linguriţe de zahăr şi muşeţelul: priveşte lichidul acesta care se preface într-o pastă albicioasă. Se îndreaptă apoi spre cazanul de baie, pe care o ţeavă de cauciuc îl leagă de conducta de gaz. E de-ajuns să desfacă sfoara cu un creion, pentru ca gazele să ţâşnească. Totul este gata pentru a fi pus în aplicare.

Génia deschide fereastra; purtat de o adiere caldă, parfumul de liliac ajunge până în camera ei. Ce bine ar fi să mai respire, la braţul unui prieten, pentru ultima oară, aromele înserării! Génia priveşte cu blândeţe o constelaţie tremurând nu prea departe, în zare: sunt luminile mănăstirii Saint-Flavien, pe coasta muntelui. I-ar părea bine să fie îngropată în cimitirul acela, atât de cunoscut ei, departe de oraşe, de zgomotul maşinilor, de oameni... Chiar la Annecy, unde a trăit atâţia ani, se simte o străină. Dar, oriunde s-ar afla, tot în afara lumii va fi...

A luat din sertar toate scrisorile lui Olivier: nu sunt multe. N-ar putea spune că băiatul ăsta s-a arătat teribil de îndrăgostit de ea şi că a abuzat de cuvintele „Te iubesc”. Câte puncte de suspensie! Génia reciteşte ultima

lui scrisoare, mincinoasă şi frumoasă, în care acest calculator implacabil pe care ea îl luase drept un Ariel, îi spună adio într-un limbaj nobil. Îi vorbeşte de prietenie, de afecţiune, dar e ferm hotărât să păstreze tăcerea. Cu siguranţă că nici n-ar mai fi vrut s-o vadă, dacă ea ar fi revenit la Paris. Probabil că şi-a spus în gândul lui: „Puştoaica asta mă şantajează. Singurul ei scop e să se mărite”.

Génia arde scrisorile una câte una. Nu i se pare o operaţie complicată, şi nici prea dureroasă. Asta înseamnă doar un pic de fum şi nişte hârtie carbonizată pe marmura şemineului, care va dispare la prima suflare. Totul e-n ordine acum. Mamei nu-i va lăsa niciun mesaj. Ce i-ar putea spune? Scrisoarea pentru Olivier e în drum spre Paris; o va primi probabil către amiază, în momentul în care Génia, nemişcată şi rece, va fi vegheată de o vecină credincioasă. În cazul în care mama îi va telefona băiatului, acesta – Génia nu se îndoieşte o clipă de asta – va şti să mimeze stupoarea. El va trimite flori, o telegramă, o scrisoare impresionantă, izvorâtă din suflet...

Singura fiinţă, căreia ar vrea să-i ceară iertare, este acest copil împăturit în trupul ei, pe care-l va ucide şi pe care nu-l va cunoaşte niciodată, decât, poate, pe lumea cealaltă, când o va aţinti cu privirea lui tristă. A încercat să-şi mute gândurile de la el, să-l uite; e prea târziu ca să-l mai salveze. Ea nu a vrut să-i fie ucis, nu şi-a imaginat o clipă că i-ar putea supravieţui. Şi, din moment ce îi împărtăşeşte soarta, această soartă îi pare mai puţin oribilă. Dacă ea nu şi-a putut suporta propria viaţă, cum ar fi putut-o face acest pui de om?

Închide fereastra. Bate de ora nouă şi Juliette urcă în camera ei: Génia o aude târându-şi picioarele umflate din treaptă în treaptă. Ceaiul s-a răcit, iar infuzia transparentă lasă să se ghicească, la fundul ceştii, groaznicul precipitat alb. Génia se dezbracă, se duce la toaletă, deschide robinetul de gaze, se întoarce în

cameră, aşază un scaun în dreptul uşii. Se bagă în pat, dă la o parte pernele şi plapuma, se aşază pe o parte, pentru a înghiţi mai bine înspăimântătoarea licoare. Îşi ţine răsuflarea, bea, sughite, se abţine cu greu să nu o scuipe, îşi mai toarnă ceai cald în ceaşcă. Ultimele înghiţituri sunt mai puţin amare. Ca o şcolăriţă conştiincioasă, curăţă fundul ceştii cu o linguriţă, pe care o bea până la ultima picătură. Pune totul în ordine şi aşteaptă, cuminte, să-i vină somnul cel adânc. Tresare la gândul că Juliette ar fi putut închide gazul. O linişteşte însă şuieratul surd al ţevii.

De-acum, se poate lăsa în voia visurilor. Se gândeşte la Olivier cu mai multă indulgenţă. Ea este cea care n-a ştiut să se facă iubită, asta-i tot; ea ar fi trebuit să-l schimbe, să-l copleşească cu iubire. O adevărată femeie s-ar fi purtat cu totul altfel: pe când ea, era o biată fetiţă proastă în braţele unui copil trist. Se simte vinovată, ar vrea să se împărtăşească, să se roage, nu mai ştie ce spune şi repetă într-una: „Dumnezeule Doamne, ajută-mă să mor. Sunt o nevrednică, am ratat totul, nu mai aveam ce face pe pământul ăsta. Osândeşte-mă, dar ai milă de copilul meu, şi de Olivier, celălalt copil”.

Génia se gândeşte la plimbările lor, la acea duminică în care, cu un singur gest, Olivier i-a despletit părul. Abia a avut vreme să-l iubească puţin, că a şi început să-l piardă, apoi să-l urască... Îşi împreunează mâinile pe pântece, ca să protejeze copilul care doarme. Nu mai ştie prea bine unde se află, încotro merge. O milă profundă îi străbate fiinţa din ce în ce mai destrămată. Imagini confuze i se strecoară sub pleoape: mama, aşezată pe un covor verde, pentru o partidă de cărţi, o maşină care aleargă nebuneşte pe o şosea în pantă... Capul îi alunecă la marginea patului, o cuprinde tot mai mult somnul, simte un iz de ciuperci în jur, de pământ jilav, de frunze care cad. Se temea că acest corp tânăr, care îşi refuză moartea năprasnică, va tresări, se va opune. Dar totul este calm, îi e somn, răsuflă tot mai greu şi mai rar, o

muzică divină îi răsună în timpane, o apă limpede o împresoară. Băieţelul ei are nasul dur şi bărbia fermă a lui Olivier; scormoneşte pământul după scoici, izbucneşte în torente de râs, înghite cu lăcomie apa care creşte. Géniei îi pare bine că s-a dus să se scalde la Annecy, uşoară şi, în sfârşit, eliberată.

LA ORA DOUĂ NOAPTEA, OLIVIER este întâmpinat de chipul răvăşit al doamnei Sablons, în vestibulul întunecos al apartamentului lor. Avionul s-a rotit timp de cincizeci de minute deasupra aeroportului Orly. Olivier o dojeneşte cu blândeţe pe maică-sa: „de ce te-ai îngrijorat în halul ăsta? În cel mai rău caz, am fi aterizat la Lyon. Nu te deranja pentru mine: am mâncat deja. Mergi şi te culcă”. O sărută, se duce în camera lui, îşi aruncă hainele pe un scaun şi se vâră în pat, frânt de oboseală. Uşa se întredeschide, Olivier închide ochii, se face că doarme şi, atunci, doamna Sablons se îndepărtează în vârful picioarelor. Olivier doarme ne-ntors până la ora zece.

Se trezeşte şi o vede pe maică-sa la căpătâiul lui, cu aceeaşi privire tristă. Schiţează un zâmbet. „N-o am decât pe ea; şi pe Génia”. Numele acesta îi pare insolit. Ce va face, oare, cu Génia? Nu ştie încă nimic despre propriile lui proiecte, dar ia hotărârea să fie bun cu ea. În primul rând, îi va răspunde la scrisoare.

Dar de ce rămâne maică-sa, ca o stană de piatră, lângă pat? Să-i fi spus ceva Génia? „Dacă a făcut asta, mi-o va plăti!” Gândul acesta îl face să roşească. „Sărmana Génia! Sunt întotdeauna pe poziţie defensivă, ca şi cum ea ar fi agresorul.” Îşi trece o mână prin păr, se aşază pe pat; gata, s-a trezit de-a binelea.

— Erai istovit: n-am vrut să-ţi stric noaptea. Dragul meu, trebuie să fii curajos. Am aflat ieri un lucru înfiorător…

Care va să zică, a vorbit... s-a plâns! Simte cum i se urcă sângele la cap...

— Génia a murit. Un accident stupid: ţeava de gaze de la boiler era desfăcută. Când bătrâna slujnică a observat asta, era prea târziu...

Olivier, lovit ca de trăsnet, nu mai aude decât cuvinte nedesluşite: „Înmormântarea mâine la Annecy... Inutil să te duci... Telegramă... Flori. Ce absurd, accidentele astea! Ar trebui să-ţi verifici instalaţia...” E prea târziu să o poată salva. Prea târziu... Nu se poate! Ieri, când îi cerea iertare, era deja prea târziu. Ea încetase să mai sufere, era în altă lume, aşadar – la ora la care avionul îşi căuta derutat pista de aterizare. Olivier trăieşte, Génia a murit; de acum înainte vor fi despărţiţi pentru totdeauna. Ar vrea să strige, să-i spună: „Să ştii, nu te uitasem, nu te părăsisem!...” Ce stupidă este viaţa. Şi cât de tristă! Lacrimi îi curg pe obraji şi nu încearcă să le ascundă. Mama se apropie şi vrea să-l îmbrăţişeze. Ah, nu! Nu acum! Se uită la ea, o vede atât de copleşită, că mânia i se topeşte.

— Ea... n-am nicio scrisoare de la ea?

— Ba da! Există o scrisoare. Doamna Sablons se îndepărtează, zdrobită. Olivier ia plicul în mână; este tot ce-i mai rămâne de la Génia. Alaltăieri, ea mai trăia. Cuvintele acestea au fost scrise de o mână vie...

„Olivier, nu rupe această scrisoare fără să o citeşti: când o vei primi, eu nu voi mai fi. Poate că lucrul acesta nu-ţi va aduce mare supărare. Vei spune, poate, că eu nu eram făcută pentru lumea asta şi că tu n-ai niciun amestec în povestea noastră tristă. Dacă-i aşa, vei fi mai de plâns decât mine. Nu vreau să spun că totul e din vina ta, spun numai că nu ai înţeles nimic. Să nu faci niciodată unei alte femei răul pe care mi l-ai făcut mie; nu te mai lăsa iubit, atâta vreme cât nu ştii dacă iubeşti, încearcă să fii bun de acum încolo. Nu cred că ai obiceiul să te rogi pentru morţi, dar m-ar bucura să ştiu că te gândeşti din când în când la mine, ca la o soră mai mică şi prostuţă

care şi-a pus în tine multe, multe speranţe. Acum, eşti obligat să mă crezi. Să mă crezi pentru eternitate. De data aceasta, dacă îţi spun că te iubesc, va fi adevărat pentru totdeauna. Adio”.

Olivier plânge ca un copil care nu pricepe nimic din ceea ce i se întâmplă şi ştie doar că a făcut o nerozie ireparabilă.

*

Olivier se spală cu apă rece pe faţă, se îmbracă şi părăseşte apartamentul fără să-i spună un cuvânt mamei sale. Simte nevoia să fie singur. Porneşte spre garaj, străduindu-se să-şi păstreze calmul. Afară e frumos, un parfum de vară pluteşte în aer. Pe bulevardul Marceau, îl întâmpină şeful de atelier.

— Maşina dumneavoastră e gata. I-am făcut plinul şi am prevenit societatea de asigurare. V-a rămas doar să treceţi pe la casierie.

Iată şi faimoasa Aronde în care avea să-şi plimbe încântătoarele... Negru şi alb, garnituri sclipitoare de inox, cu scaune încăpătoare şi moi... o nebunie! Şi din toate, va rămâne curând doar o grămadă de fier vechi: tot ce trece prin mâinile lui e menit pieirii. Olivier scoate portofelul, completează un cec, îl semnează... părăseşte garajul, în timp ce mecanicul îi adresează un ultim salut în care se amestecă la un loc un strop de invidie, bună dispoziţie şi prietenie. O hârtie a căzut în faţa banchetei, probabil factura de plată, pe care Olivier o ridică. Recunoaşte scrisul uşor înclinat, se opreşte lângă bordură, despătureşte foaia. Această scrisoare o primise în Suedia. O păstrase în buzunar fără să-i răspundă; fără să ştie că avea să devină un asasin. Cuvântul i se opreşte pe buze ca un fruct amar şi exotic pe care nu reuşeşte să-l înghită. Are tot timpul pentru a-i cunoaşte groaznica savoare. Fiecare frază i se înfige în carne ca un bici de plumb: „Olivier, ar fi trebuit să-ţi spun mai din timp, dar

am vrut să fiu sigură: aştept un copil. Asta nu schimbă cu nimic hotărârea noastră de a nu ne căsători. Ştiu bine acum, mama avea dreptate şi n-am fi avut nicio şansă să fim fericiţi. Gândeşte-te însă că acest copil nu are alt tată. Nu e vina lui că nu a fost dorit, el este aici şi cere să trăiască, cere, mai ales, puţină dragoste. Olivier, nu mai e timp să cugetăm la păcatele noastre, la ceea ce am fi putut face; aş vrea doar să te gândeşti la mine cu prietenie, să mă ajuţi să parcurg aceste luni care îmi vor părea atât de lungi. Nu mă părăsi acum, ar fi oribil. Şi răspunde-mi cât poţi de repede: îţi aştept scrisoarea cu o nerăbdare cruntă...”

Oricât de vinovat se consideră, Olivier se miră că, de data aceasta nu traversează o clipă de uşurare laşă: de vreme ce Génie nu mai există, lumea nu păstrează nicio urmă a neroziei lor, iar trista poveste poate deveni doar un vis urât. Dar dacă acest vis e mai adevărat decât viaţa, dacă el rezumă toată viaţa lui? La gândul acesta, teama îl sugrumă din nou. Va trebui, oare, să suporte la nesfârşit privirea amară a Géniei, apăsarea iubirii ei dezamăgite? Cu mişcări brutale – căci se împotmoleşte la fiecare viteză – Olivier urcă spre Champs-Elysées. Nu e acesta drumul spre birou, dar puţin îi pasă. Nu ştie încotro merge, în schimb intuieşte pericolul de care fuge; doi ochi limpezi, fixaţi pe un chip delicat de chihlimbar. Olivier apasă pe accelerator, se avântă spre Porte Maillot, face, la dreapta şi se înfundă într-un tunel smălţuit în alb. Cu optzeci la oră, depăşeşte toate maşinile, cuprins brusc de o furie nestăpânită. Nu se poate opri să nu întoarcă capul: tot aşa o privea pe Génia ori de câte ori accelera în viraje. Mergea aşa de repede numai din dorinţa de a o teroriza. Atunci ea striga: „Opreşte! Nu-mi place viteza asta!” O dată, chiar profitase de un stop ca să deschidă portiera, şi să fugă ca o nebună. Trebuise atunci să coboare, să o liniştească şi să-i şteargă lacrimile. Aceste mici dispute făceau parte din fericirea lor. Olivier goneşte, la întâmplare, pe străzile unei periferii triste: Clichy,

Levallois-Perret, Courbevoie... Maşina aleargă pe lângă zidurile unor uzine sub un cer strălucitor. Cât de bine e să conduci o maşină nouă, care răspunde la cea mai mică comandă, precum un cal bun la cea mai uşoară lovitură de pinten! Ce dacă e-n rodaj!... Olivier goneşte şi mai tare, o camionetă răsare brusc de pe o străduţă laterală, pe partea dreaptă. E prea târziu ca să frâneze! Maşina avansează nebuneşte... Şocul e puternic... Aronda derapează cu un şuierat strident şi se opreşte brusc în spatele unui camion staţionat pe dreapta. Olivier deschide automat portiera şi iese năuc. Un şofer tânăr, în salopetă şi cu braţele goale îl apostrofează: „Eşti sonat? Nu vezi că am prioritate, mămăligă!” Un domn în vârstă se adresează probabil nepoatei sale, arătând spre Olivier, cu un gest reprobator: „Oamenii ăştia ar trebui să stea în închisoare. Sunt mai periculoşi decât nebunii adevăraţi”. Micuţa s-a îngălbenit şi îl priveşte cu ochi de groază, ca pe un criminal sadea. Lumea se trezeşte din lâncezeală şi apare deodată aşa cum e: plină de tertipuri vulgare, de platitudine şi plictis. Olivier examinează pagubele şi constată că a reuşit să-şi degradeze rapid frumoasa maşină: aripa ciocnită, semnalizatorul bucăţele, pneul din spate atinge caroseria. Şoferul revine cu un cleşte şi îndreaptă cât poate tabla: „Nu poţi să rămâi aici, împiedici circulaţia”. Olivier garează maşina pe trotuar şi încearcă să-şi stăpânească nervii încordaţi. „Putea să fie mai rău, dar dacă tot nu s-a-ntâmplat nimic, spune el, la ce bun să facem un proces-verbal? Îţi semnez o declaraţie şi iau totul asupra mea. Hai să bem ceva”. În restaurant, la masă, fiecare comentează în felul lui. *Se mai întâmplă... Când eşti cu capul aiurea... Şi, în general, se merge prea repede... Ar trebui să se pună aci un stop...* Olivier, tulburat, telefonează la birou. „M-am întors astă-noapte. Cu o întârziere de mai bine de o oră: n-am putut ateriza din cauza ceţii... Da, în cele din urmă, a aterizat totuşi la Orly... Obosit? Da, puţin. Dar, adineaori, am avut un accident stupid... Nu, fără gravitate... Dacă vin în

dimineaţa asta? (surprins, Olivier se uită la ceas: fir-ar să fie! e târziu)... Perfect. Voi fi, negreşit, după-amiază... Cam pe la trei... Fiţi amabil, vă rog, şi comunicaţii preşedintelui. Mulţumesc!” Între timp, goleşte pahar după pahar. Nu şi-a închipuit vreodată cât de plăcut poate fi să bei rom dimineaţa.

Din nou la volan, o ia de la capăt: totul i se pare inutil. Moartea Géniei, aripa asta strâmbă, toate se înlănţuiesc pentru a-l convinge că este un pericol public. Nestatornicia îl va pierde. Lucrurile iau întorsătură tragică tocmai pentru că nu le ia niciodată în serios. Sfârşitul sumbru al Géniei îl obligă să joace un rol pe care nu şi l-a dorit; îl face răspunzător de o dramă în care nu văzuse decât o poveste, la urma urmei, destul de banală. A iubit-o pe această fată, nici prin cap nu-i trece să nege aşa ceva. Dar niciodată n-a promis că o va iubi toată viaţa: s-ar fi mulţumit cu câteva ceasuri de desfătare deplină. O să-l hărţuie mereu fantoma Géniei? Nu va înceta oare niciodată să se simtă vinovat, pentru simplul motiv că Génia l-a crezut vinovat, iar el nu a îndrăznit s-o contrazică? Chiar dacă nefericita a fost victima unei depresiuni trecătoare, el va rămâne convins că a murit pentru că nu a iubit-o. Nicio dragoste nu se va asemăna cu aceasta, pentru simplul motiv că ea a spus: „Nu te vei mai întâlni cu o asemenea iubire”. Un mort nu poate fi contrazis... De altfel, dacă e cât de cât cinstit cu sine însuşi, conştiinţa nu-l poate disculpa. Desigur, n-ar fi părăsit-o el, aşa, pe Génia, fără s-o avertizeze din timp, cel puţin aşa presupune. Dar, dacă ar fi fost cu adevărat „un om de bine”, i-ar fi răspuns fără şovăire că e gata s-o ia de nevastă: loialitatea e, în primul rând, o chestiune de reflexe. În străfundurile fiinţei lui, oare nu cumva îşi declinase orice responsabilitate? Altminteri, de ce nu-i scrisese? De la un capăt la altul, s-a purtat ca un ticălos. Nu a avut nici măcar meritul de a fi lucid. Tot Génia, inconsistenta Génia, l-a obligat să deschidă ochii.

Cerul alb de căldură anunţă apropierea amiezii. Lui

Olivier i-e sete, un aperitiv, nu i-ar strica deloc. Iată-l în faţa unui pahar de Porto. Remuşcările nu-l ajută cu nimic. Vrea să-şi alunge gândurile negre şi să distrugă acest ciclu infernal: puţină plăcere, multă suferinţă, şi, din nou, plictisul. Olivier îşi închipuia că dragostea amână moartea, dacă nu chiar o învinge. Dar dragostea nefericită, dimpotrivă, cheamă, apropie moartea, anunţă sfârşitul a totul şi a toate, al celor mai mici bucurii... Olivier nu se mai miră de ce atâţia oameni cred în infern. Îi vine în minte o frază a lui Claudel: „Dacă osândiţii sunt cei care adeveresc gloria lui Dumnezeu, El nu se va sătura niciodată să osândească!” Fiecare clipă de plăcere se plăteşte cu suferinţă şi adaugă încă o picătură de vid la acest vid etern. Încă un pahar... Să scape de această disperare. Să nu-şi atârne gândul de o amintire dureroasă. Remuşcările nu o vor învia pe Génia. Ar fi mai bine să se roage: cine ştie, Marele Judecător îi va auzi, poate, plângerea.

Urcând din nou în maşină, Olivier zăreşte lalele pe taraba unei florărese şi simte deodată nevoia să meargă undeva să se îmbete de tot parfumul lor. Prin parcul devorat de căldură, se pierde, beat de spaţiu şi de uitare. Dar i-e imposibil să lase amintirile dincolo de grilaj! O voce blândă îi şopteşte: „Olivier, du-mă la Bagatelle!” Se făcea că nu aude, găsea motive derizorii: ba că locul e insuportabil, ba că te izbeşti de doici cu copii la tot pasul. Din egoism, din spirit de contrazicere, o lipsise de această plăcere simplă: să descifreze misterioasele inscripţii latineşti, să descopere invizibilele violete, să admire curcubeul zambilelor. Olivier nu mai îndrăzneşte să intre în parc. Şi se întoarce, din nou, la deşertul său populat de fapte; o perseverentă însoţitoare incoruptibilă şi-a aruncat deja laţul în care el va sfârşit prin a se prinde.

A TRECUT O ZI. UN FLUTURE GAL-

ben îşi întinde încet aripile deasupra Arcului de Triumf: vine noaptea. Aşezat la o terasă de pe Champs-Elysées, Olivier bea lapte cu rom. La birou, precum un somnambul, care urmăreşte marginea acoperişului fără să cadă dar şi fără să-şi întrerupă visarea, a dictat scrisori, a răspuns la apeluri telefonice, a semnat borderouri... E din nou singur şi înfricoşat la gândul că i-au mai rămas câteva ceasuri inutile până să se arunce în pat, beat de oboseală şi plictis.

Ca un copil alintat, mult prea sensibil, căruia suferinţa îi provoacă teamă, Olivier se întreabă: „Oare cât mai durează? Aşa ceva nu e posibil!” I-e frică. Căci el nu are dreptul – nu-i aşa? – să numească durere această desfătare mahmură din care este exclusă orice noţiune de Bine sau de Rău. Se lipseşte de frica lui întocmai ca păianjenul de pânza pe care o ţese. În chiar momentul în care ar vrea să se desprindă, o pândeşte şi o înghite; frica îl ajută să-şi amintească, să se recunoască. Îşi umezeşte buzele în lichidul alburiu, striveşte în scrumieră ţigări lungi, abia începute, în căutarea acelui trecut îndepărtat şi totodată urât, a acelei vieţi care l-a părăsit, dar continuă să-l cheme. Se iubea, altădată; Eu-l său nu-i făcea scârbă. Şi alţii îl iubeau pe nestatornicul şi stupidul tânăr, îi iubeau sufletul mic şi îngrădit. Se plimba, cu gesturi degajate, cu capul sus, printre rochii luminoase şi buze strălucitoare. Ceilalţi nu existau decât dacă el consimţea să-i privească. Totul era perfect... Până când, a întâlnit-o pe ea...

Ceva mai târziu, Olivier se află pe marile bulevarde. Ar fi trebuit să se îndepărteze, să se smulgă din această lâncezeală. Dar cum să rezişti fascinaţiei pe care lumina, zgomotul, agitaţia mulţimii o exercită asupra conştiinţei solitare? La fiece sută de metri, intră într-o cafenea, comandă băutură şi bea, în picioare, la tejghea, trecându-şi, din când în când, batista de mătase, pe faţa-i îmbrobonată de sudoare. Tristeţea se amestecă cu beţia: ar vrea să le uite pe amândouă, să-şi extenueze această

memorie implacabilă...

Adineaori, a agăţat o fată. O durdulie cu suflet bun: i-o fi fost milă de el, se gândeşte Olivier. A urcat cu ea într-o cameră ternă, a zvârlit cuvertura dubioasă, dar, când să desfacă patul, a dat înapoi. Îi era peste puteri să uite cu totul de sine, fie şi în plăcerea unei clipe ca aceasta. Înainte de toate, voia să se justifice. A coborât să bea ceva cu fata, care bodogănea în spatele lui: ca să o convingă, a plătit-o dublu. Aşezat în faţa ei, cu un vermut de coacăze alături, a început să vorbească. Ce spera, la urma urmei? Aştepta un cuvânt, un cuvânt de milă, sau, dacă asta era prea mult, chiar o tăcere binefăcătoare, care să-l convingă o clipă că nu e singur. Vorbea, vorbea, întruna, i-ar fi povestit toată viaţa lui... Ea îl întrerupsese, exasperată şi plictisită. Oare cum îl apostrofase? A, da: „Şi cu cât zici să-mi plăteşti balivernele astea?” El se ridicase, aprins la faţă, şi-şi trecuse mâna pe sub ochi. Nu-i purta pică acestei fete: meseria ei era să facă dragoste şi nu putea fi înşelată asupra mărfii.

Acum, e cu totul şi cu totul singur. Nimeni nu-i va mai întinde mâna. În această lume, nu va mai cunoaşte decât spioni sau judecători – sau, în cel mai bun caz, oameni indiferenţi. „Oamenii mor şi nu sunt fericiţi...” Unde a citit această frază simplă? Ar trebui să-i avertizeze pe toţi: sunt singuri pentru veşnicie şi nimeni nu le va împărtăşi singurătatea.

Încă o ţigară, încă un pahar de rom. O febră superficială îi atenuează suferinţa şi îngroaşă invizibila perdea protectoare care îl separă de lume. Să dispari încet, încet, ca fumul acesta albastru în aerul care tremură de căldură, să uiţi, să te uiţi... cât de bine ar fi! Olivier nu mai ştie ce-i cu această seară dogoritoare, cine exală miros, fata, pavajul încălzit, vanilia... Refrenul acesta nu-i oare cel pe care-l cântă Johnny Guitare? Suntem în iunie sau în noiembrie? Se uită la ceas: mai trebuie să omoare vreo două-trei ceasuri... Mai trebuie să omoare vreo douăzeci sau treizeci de ani...

Maşinăria umană e bine reglată. Triumfând asupra nopţii şi a tentaţiilor ei, ea îl readuce cu încăpăţânare pe Olivier spre micul apartament care miroase a provincie şi a ceară de parchet. De îndată ce a întors cheia în broască, Olivier e întâmpinat de un chip îmbătrânit şi consternat. „Lasă-mă. Vreau să dorm”, îi spune mamei sale printre dinţi.

În camera călduţă, nemişcate, cărţile de drept îl aşteaptă pe etajeră; lustra de aramă cu abajur neo-grec aruncă o lumină rece pe biroul Empire, încărcat de dosare, Olivier îşi aruncă hainele pe un scaun şi se vâră sub plapumă.

Abia a închis ochii, că imagini violente îl prind într-un vârtej nebunesc. La volanul unei sclipitoare maşini decapotabile, Olivier zâmbeşte unei tinere frumoase. În loc de orice răspuns, fata urlă; Olivier ghiceşte primejdia, frânează cu forţă, e proiectat într-un geam. Uluit, agită o mână intactă, netezeşte, un pantalon plin de sânge. Un chip contorsionat îl pândeşte. Mai e încă timp să-i spună: „Te iubesc! N-am încetat o clipă să te iubesc!” Ea nu-l crede şi, de altfel, Olivier se înşală: chipul care îl urmăreşte şi care asudă de frică nu e chipul Géniei, ci al său, reflectat în oglinda retrovizoare rămasă intactă: un chip mototolit de copil îmbufnat, gata să plângă pentru că a fost pus la colţ. Nimeni nu-i va şterge fruntea şi sângele care-i curge de pe buze. Olivier începe să înţeleagă: va fi singur pentru veşnicie. Infernul înseamnă să nu mai fii iubit. Îndrăgise lenea, compromisurile şi minciunile care te ajută să trăieşti. Dar nimic din toate astea nu-l ajută acum să moară, să suporte cu demnitate sfârşitul absurdei sale poveşti. Imaginile se precipită: undeva se taie bucăţi mari de tablă cu aparatul de sudură, cineva îi face o injecţie, dar morfina nu-l împiedică să audă, pe o altă planetă, dar din ce în ce mai aproape, râsul atroce al

Géniei. Olivier ar vrea să strige: „Trebuie să mă crezi! Te-am iubit!” Sau, măcar, să-i ceară iertare. Dar niciun sunet nu-i iese din gură şi apleacă, încurcat, capul, în timp ce se cufundă într-un somn, în fine, eliberat de vise.

Olivier se trezi târziu; avea capul greu şi era ruşinat că se află încă în pat, că-i e foame, că se simte atât de viu. Sări în picioare, trase perdelele, lăsând să se strecoare, pe sub jaluzele, soarele. Deschise fereastra şi auzi o melodie de dans, venită de la un etaj vecin. Ciuli urechea: unde mai auzise această voce fragedă şi curată, lipsită de orice grosolănie, de orice impuritate? Crezu că recunoaşte sunetul unui flaut. Şi, deodată, îşi aminti: o seară de primăvară, părul negru de o rară frumuseţe, o speranţă dezamăgită, gustul nefericirii... Un muzician anonim îi dădea iluzia unei nemuriri fictive, unei lumi în care iubeşti fără teamă, în care sentimentele sunt împărtăşite şi răul nu este întotdeauna rău. Olivier, mirat, îşi dădu seama că se simte liniştit, aproape fericit. Încet, foarte încet, închise fereastra. Dar nu putea să nu perceapă chemarea himerică a fericirii, care-l cuprindea acum, cu forţa de neînvins a suferinţei.

Paris, 1955

SFÂRŞIT

Postfaţă

Scris în primăvara lui 1955, romanul „Dragostea şi Plictisul” este impregnat de veninul celor treizeci de ani, a căror apropiere mă obseda, atunci. Ştiam bine că la treizeci de ani se dă, în fapt, bătălia cea mare: operă, carieră, dragoste, destin. După aceea, nu faci decât să-ţi urmezi calea. Drum catifelat sau alunecare primejdioasă, orice ar fi, îţi „urmezi” calea – în schimb între douăzeci şi treizeci de ani, ţi-o „faci”. Desigur, îmi amplificam mult golul pe care-l simţeam în viaţa mea: nu făcusem războiul, o groază de ocupaţii mărunte îmi dispersau timpul, dar niciuna nu conta pentru mine, cu adevărat. Intenţionasem să rămân disponibil, jocul îmi scăpase şi, în curând, aveam să încetez de a mai crede în el. Nu crezi decât în ceea ce dobândeşti cu greu, nu păstrezi decât ceea ce dărui: eu, unul, nu mă dăruisem cu adevărat.

Un rău molipsitor pândea generaţia mea: Plictisul, mult mai periculos decât orice pasiune.

În „Dragostea şi Plictisul” am vrut să pun problema responsabilităţii bărbatului în faţa iubirii: respingând această responsabilitate, Olivier Sablons îşi descarcă, pe fragila Génia, povara unei vieţi pe care ea nu o poate suporta singură. Recitind manuscrisul, în vara lui 1955, această morală mi s-a părut mai puţin evidentă decât amărăciunea tonului: nu mai era vorba de un roman, ci de un rechizitoriu. Nu exageram oare vidul şi mediocritatea personajelor mele? Nu spoream acel

dispreţ de viaţă care domina o întreagă literatură? Nu susţineam actul de acuzare pe care filmele de scandal şi romanele noastre decadente îl nutreau contra Franţei? Aveam oare dreptul să-mi judec eroii?

Am pus frumos manuscrisul într-un sertar şi nu m-am mai gândit la el timp de trei ani.

*

Într-o sâmbătă de august din 1958, am recitit această poveste. Substanţa nu se schimbase, dar punctul de vedere nu mai era acelaşi. Istoria unui băiat ingrat şi laş devenise, misterios, aceea a tentaţiilor pe care generaţia mea le învinsese. Nu mai era vorba doar de un călău şi de o victimă, ci de anevoioasa şi aspra cucerire a maturităţii, cu neînţelegerile, eşecurile şi tragediile ei. Astfel, romanul scris sub semnul unei păci false – la jumătate de drum între războiul din Indochina şi cel din Algeria – căpăta un alt sens şi un alt adevăr. El denunţa o lume lipsită de suflet, o lume în care îndoiala, fuga din faţa responsabilităţilor vieţii, îmbrăcau adesea masca iubirii.

Dar această lume nu mai era lumea noastră, anul 1958 marchează – orice s-ar spuse despre el – o ruptură. Franţa şi-a schimbat înfăţişarea. Ea nu mai seamănă cu acea femeie, încă frumoasă, indolentă şi mult prea fardată a anilor ’950. Olivier Sablons nu mai este animalul egoist pe care l-am descris, crudul învingător al unei căpriţe negre (care, fără îndoială, visa să fie mâncată). Probabil că el şi-a schimbat modul de viaţă. Din sfâşietoarea poveste a dragostei sale nu mai rămâne decât o melodie suavă, cântată în unele seri când sufletul lui se destinde, în asprul crepuscul al munţilor...

Pierre de BOISDEFFRE

Colecția

ROMANUL DE DRAGOSTE

194

ULTIMELE APARIȚII

188	Hortensia Papadat-Bengescu	Fecioarele despletite
189	B. Elvin	În continuare
190	Claude Roy	Întîlnirea de pe Podul Artelor
191	Gustave Flaubert	Doamna Bovary
192	Luigi Pirandello	Exclusa
193	Régine Andry	O femeie singură

Critic și istoric literar erudit, autor a numeroase eseuri, studii, antologii, panorame ale literaturii franceze (*Une Histoire vivante de la littérature française d'aujourd'hui, La Poésie française de Baudelaire à nos jours, Métamorphoses de la littérature, I, II, Où va le roman ?, Les Écrivains de la nuit* ș.a.), PIERRE DE BOISDEFFRE (n. 1926) este totodată un apreciat prozator (*Les Fins dernières, L'Amour et L'ennui, Olivier, Goethe m'a dit...*)

L'Amour et l'ennui (1959), poveste de dragoste, este nu mai puțin o poveste a sufletelor ce alunecă în hățișurile politice ale anilor '50. Olivier Sablons, funcționar cu mari șanse în ierarhia administrativă, capabil, egoist și rapace se îndrăgostește de frumoasa și naiv-provinciala Génia de Verrières – de veche extracție nobiliară – dar se plictisește la fel de repede...

CONSTANTIN CRIȘAN

Lei 5.75